

Bank Polski

Skrócone śródroczne skonsolidowane
sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2015 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	okres od 01.01.2014 do 30.06.2014	okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Wynik z tytułu odsetek	3 354 100	3 678 862	811 325	880 448
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 436 532	1 489 029	347 484	356 363
Wynik z działalności operacyjnej	1 649 387	2 058 905	398 971	492 750
Zysk brutto	1 665 210	2 066 218	402 799	494 500
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 337 383	1 648 612	323 500	394 556
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 350 059	1 658 128	326 567	396 833
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,08	1,33	0,26	0,32
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,08	1,33	0,26	0,32
Dochody całkowite netto	1 115 300	1 796 823	269 781	430 027
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	6 615 720	(1 131 447)	1 600 281	(270 785)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(2 913 017)	(7 842 892)	(704 631)	(1 877 008)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(2 538 315)	12 548 352	(613 995)	3 003 148
Przepływy pieniężne netto	1 164 388	3 574 013	281 655	855 354

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na 30.06.2015	stan na 31.12.2014	stan na 30.06.2015	stan na 31.12.2014
Aktywa razem	255 523 627	248 700 589	60 920 186	58 348 917
Kapitał własny ogółem	28 730 851	27 615 551	6 849 812	6 479 026
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	28 753 572	27 625 566	6 855 229	6 481 375
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	298 016	293 269
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	22,98	22,09	5,48	5,18
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	22,98	22,09	5,48	5,18
Współczynnik wypłacalności	13,88%	12,96%	13,88%	12,96%
Kapitał (Tier 1)	24 770 143	22 348 472	5 905 527	5 243 289
Kapitał (Tier 2)	2 505 930	2 394 713	597 447	561 836

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony jako średnia kursów NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego z sześciu miesięcy okresu zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku i 30 czerwca 2014 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1341 PLN i 1 EUR = 4,1784 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 30 czerwca 2015 roku: 1 EUR = 4,1944 PLN oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku: 1 EUR = 4,2623 PLN.

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	7
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Działalność kontynuowana					
Przychody z tytułu odsetek	5	2 355 545	4 788 132	2 777 805	5 244 639
Koszty z tytułu odsetek	5	(672 183)	(1 434 032)	(838 771)	(1 565 777)
Wynik z tytułu odsetek		1 683 362	3 354 100	1 939 034	3 678 862
Przychody z tytułu prowizji i opłat	6	938 780	1 805 354	1 040 693	1 991 495
Koszty z tytułu prowizji i opłat	6	(181 398)	(368 822)	(257 079)	(502 466)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		757 382	1 436 532	783 614	1 489 029
Przychody z tytułu dywidend		9 676	9 676	6 091	6 091
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	7	(14 247)	8 871	39 740	52 963
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	8	16 812	69 353	31 907	38 546
Wynik z pozycji wymiany		94 449	166 688	86 782	135 421
Pozostałe przychody operacyjne	9	134 083	273 990	165 643	273 594
Pozostałe koszty operacyjne	9	(87 141)	(144 087)	(102 426)	(175 946)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		46 942	129 903	63 217	97 648
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	10	(375 070)	(748 649)	(557 683)	(971 141)
Ogólne koszty administracyjne	11	(1 372 317)	(2 777 087)	(1 342 754)	(2 468 514)
Wynik z działalności operacyjnej		846 989	1 649 387	1 049 948	2 058 905
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		7 308	15 823	12 945	7 313
Zysk brutto		854 297	1 665 210	1 062 893	2 066 218
Podatek dochodowy	12	(152 676)	(327 827)	(213 262)	(417 606)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		701 621	1 337 383	849 631	1 648 612
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(1 257)	(12 676)	(5 923)	(9 516)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		702 878	1 350 059	855 554	1 658 128

Zysk na jedną akcję	13				
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,56	1,08	0,68	1,33
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		0,56	1,08	0,68	1,33
Srednia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Srednia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA nie prowadziła w okresie 6 miesięcy zakończonym odpowiednio dnia 30 czerwca 2015 roku i dnia 30 czerwca 2014 roku działalności zaniechanej.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		701 621	1 337 383	849 631	1 648 612
Inne dochody całkowite		(235 606)	(222 083)	162 611	148 211
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(235 606)	(222 083)	162 702	148 302
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	19	(73 566)	(118 860)	110 678	151 935
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		13 978	22 584	(21 029)	(28 868)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		(59 588)	(96 276)	89 649	123 067
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		(227 244)	(136 008)	98 142	111 130
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		44 042	27 536	(18 256)	(21 219)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		(183 202)	(108 472)	79 886	89 911
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		7 184	(16 329)	(7 298)	(64 978)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej		-	(1 006)	465	302
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		-	-	(91)	(91)
Zyski i straty aktuarialne/ Rozliczenie z tytułu akcji, netto		-	-	(91)	(91)
Dochody całkowite netto, razem		466 015	1 115 300	1 012 242	1 796 823
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		466 015	1 115 300	1 012 242	1 796 823
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		467 260	1 128 006	1 018 191	1 806 536
udziałowców niesprawujących kontroli		(1 245)	(12 706)	(5 949)	(9 713)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.06.2015	31.12.2014
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	15	11 934 626	11 738 371
Należności od banków	16	3 673 220	2 486 686
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 532 183	1 924 426
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 976 774	5 494 822
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	13 871 079	15 723 148
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	185 336 089	179 497 384
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	25 622 254	22 279 225
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	23	245 247	233 358
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	24	205 826	322 486
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	25	752 331	624 992
Zapasy	26	258 093	237 883
Wartości niematerialne	27	3 228 304	3 379 501
Rzeczowe aktywa trwale, w tym:	27	2 493 423	2 653 555
nieruchomości inwestycyjne		132 482	129 693
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	14 475	118 810
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	964 066	863 677
Inne aktywa		1 415 637	1 122 265
SUMA AKTYWÓW		255 523 627	248 700 589
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		4 158	4 427
Zobowiązania wobec banków	28	20 101 550	19 394 482
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 096 870	5 545 141
Zobowiązania wobec klientów	29	179 137 778	174 386 766
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	30	2 587 180	2 679 722
Zobowiązania związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		68 553	34 964
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	14 139 104	13 300 610
Zobowiązania podporządkowane	32	2 521 227	2 413 985
Pozostałe zobowiązania	33	2 755 385	2 954 603
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	12	78 987	17 453
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12	26 229	29 047
Rezerwy	34	275 755	323 838
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		226 792 776	221 085 038
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	35	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały	35	25 140 091	23 374 794
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	35	(208 991)	(192 692)
Niepodzielony wynik finansowy	35	1 222 413	(60 658)
Wynik roku bieżącego	35	1 350 059	3 254 122
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	35	28 753 572	27 625 566
Udziały niekontrolujące	35	(22 721)	(10 015)
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		28 730 851	27 615 551
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		255 523 627	248 700 589
Współczynnik wypłacalności	64	13,88%	12,96%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		28 730 851	27 615 551
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		22,98	22,09
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		22,98	22,09

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite										
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne							Razem pozostałe kapitały
1 stycznia 2015 roku	1 250 000	18 802 387	1 070 000	3 474 127	1 006	31 046	5 204	(8 976)	23 374 794	(192 692)	(60 658)	3 254 122	27 625 566	(10 015)	27 615 551
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 254 122	(3 254 122)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(1 006)	(108 472)	(96 276)	-	(205 754)	(16 299)	-	1 350 059	1 128 006	(12 706)	1 115 300
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 350 059	1 350 059	(12 676)	1 337 383
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(1 006)	(108 472)	(96 276)	-	(205 754)	(16 299)	-	-	(222 053)	(30)	(222 083)
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 908 787	-	62 264	-	-	-	-	1 971 051	-	(1 971 051)	-	-	-	-
30 czerwca 2015 roku	1 250 000	20 711 174	1 070 000	3 536 391	-	(77 426)	(91 072)	(8 976)	25 140 091	(208 991)	1 222 413	1 350 059	28 753 572	(22 721)	28 730 851

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite										
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne/rozliczenie z tytułu akcji							Razem pozostałe kapitały
1 stycznia 2014 roku	1 250 000	16 760 686	1 070 000	3 469 107	(54)	(57 797)	(125 593)	(7 676)	21 108 673	(129 420)	(306 230)	3 229 793	25 152 816	1 509	25 154 325
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 229 793	(3 229 793)	-	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	302	89 911	123 067	(91)	213 189	(64 781)	-	1 658 128	1 806 536	(9 713)	1 796 823
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 658 128	1 658 128	(9 516)	1 648 612
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	302	89 911	123 067	(91)	213 189	(64 781)	-	-	148 408	(197)	148 211
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 041 701	-	5 020	-	-	-	-	2 046 721	-	(2 046 721)	-	-	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(937 500)	-	(937 500)	-	(937 500)
30 czerwca 2014 roku	1 250 000	18 802 387	1 070 000	3 474 127	248	32 114	(2 526)	(7 767)	23 368 583	(194 201)	(60 658)	1 658 128	26 021 852	(8 204)	26 013 648

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przeływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		1 665 210	2 066 218
Korekty razem:		4 950 510	(3 197 665)
Amortyzacja		405 627	358 967
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		(12 424)	(26 516)
Odsetki i dywidendy		(125 153)	(166 056)
Zmiana stanu należności od banków		(218 910)	534 942
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		2 244 312	4 041 415
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		1 518 048	(356 651)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(6 168 400)	(4 129 295)
Zmiana stanu innych aktywów, zapasów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(298 522)	(342 960)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		3 161 912	(10 135 426)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(448 271)	227 863
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		4 811 341	6 025 849
Zmiana stanu zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		33 589	(1 209)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		604 827	167 869
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		286 222	662 930
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań, zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej oraz zobowiązań podporządkowanych		(184 518)	86 087
Zapłacony podatek dochodowy		(221 521)	(294 113)
Inne korekty		(437 649)	148 639
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		6 615 720	(1 131 447)
Przeływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej			
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		10 985 839	24 751 297
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		59 912	60 645
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		15 746	11 692
Wydatki z działalności inwestycyjnej			
Nabycie jednostek zależnych, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		-	(1 797 972)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(13 799 412)	(30 622 436)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(175 102)	(246 118)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(2 913 017)	(7 842 892)
Przeływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych			
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		1 986 252	2 823 567
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(1 752 585)	(838 681)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(176 889)	(129 262)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		50 005	14 769 249
Splata zobowiązań długoterminowych		(2 645 098)	(4 076 521)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(2 538 315)	12 548 352
Przeływy pieniężne netto		1 164 388	3 574 013
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		44 163	(7 321)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		14 254 855	8 884 739
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	38	15 419 243	12 458 752
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		10 468	21 248

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne.....	10
2.	Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	13
3.	Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym z tytułu bancassurance.....	16
4.	Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacje o obszarach geograficznych.....	17
4.1.	Informacje dotyczące segmentów działalności.....	17
4.2.	Informacja o obszarach geograficznych.....	20
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT.....		21
5.	Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	21
6.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	22
7.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	23
8.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.....	23
9.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	23
10.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	24
11.	Ogólne koszty administracyjne.....	26
12.	Podatek dochodowy.....	26
13.	Zysk przypadający na jedną akcję.....	27
14.	Zadeklarowane dywidendy z podziałem na akcje.....	27
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....		28
15.	Kasa, środki w Banku Centralnym.....	28
16.	Należności od banków.....	28
17.	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	28
18.	Pochodne instrumenty finansowe.....	28
19.	Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	29
20.	Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	31
21.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	32
22.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	34
23.	Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.....	34
24.	Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia.....	34
25.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	36
26.	Zapasy.....	37
27.	Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe.....	37
28.	Zobowiązania wobec banków.....	38
29.	Zobowiązania wobec klientów.....	38
30.	Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej.....	38
31.	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.....	39
32.	Zobowiązania podporządkowane.....	39
33.	Pozostałe zobowiązania.....	40
34.	Rezerwy.....	40
35.	Kapitały własne i akcjonariat Banku.....	41
POZOSTAŁE NOTY.....		43
36.	Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	43
37.	Sprawy sporne.....	44
38.	Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	47

39.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	48
40.	Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo.....	50
41.	Transakcje z jednostkami powiązanymi osobowo.....	51
42.	Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA.....	51
43.	Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku.....	52
44.	Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej.....	53
45.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych.....	54
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.....		60
46.	Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej.....	60
47.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym.....	64
48.	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej.....	74
49.	Zarządzanie ryzykiem walutowym.....	75
50.	Zarządzanie ryzykiem płynności.....	76
51.	Zarządzanie ryzykiem cen towarów.....	77
52.	Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych.....	77
53.	Inne ryzyka cenowe.....	77
54.	Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych.....	77
55.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.....	78
56.	Zarządzanie ryzykiem braku zgodności.....	80
57.	Zarządzanie ryzykiem biznesowym.....	80
58.	Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji.....	81
59.	Zarządzanie ryzykiem modeli.....	82
60.	Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych.....	82
61.	Zarządzanie ryzykiem kapitałowym.....	83
62.	Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym.....	83
63.	Kompleksowe testy warunków skrajnych.....	84
64.	Adekwatność kapitałowa.....	85
65.	Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności.....	88
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY.....		89
66.	Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	89

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej („Grupa PKO Banku Polskiego SA”, „Grupa Kapitałowa Banku”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2014 roku w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Dane finansowe prezentowane są w złotych (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA”, „Bank”).

Bank został utworzony w 1919 roku jako Poczta Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 z późniejszymi zmianami) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Zgodnie z Cedułą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Grupy

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa poza działalnością bankową świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i ubezpieczeń na życie oraz świadczy usługi wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty, prowadzi działalność deweloperską i zarządza nieruchomościami, a także poprzez podmioty zależne na Ukrainie prowadzi działalność bankową, windykacyjną i faktoringową.

Zakres działalności poszczególnych podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej został przedstawiony w pozycji „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. na terenie Ukrainy, jak również poprzez spółki zależne PKO Finance AB i PKO Leasing Sverige AB na terenie Szwecji.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądkowi przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej Banku w dniu 5 sierpnia 2015 roku, zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 4 sierpnia 2015 roku.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU
MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne bezpośrednio oraz zależne pośrednio:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITAŁE *	
			30.06.2015	31.12.2014
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100,00	100,00
PKO Leasing SA	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO BP Faktoring SA ¹	Warszawa	działalność faktoringowa	100,00	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi wspomagające zarządzanie funduszami	100,00	100,00
PKO Ubezpieczeniowe Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100,00	100,00
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100,00	100,00
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA ²	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100,00	-
PKO Bank Hipoteczny SA	Gdynia	działalność bankowa	100,00	100,00
PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100,00	100,00
KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	99,5655
Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	usługi finansowe	100,00	100,00
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100,00	100,00
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. ³	Kijów, Ukraina	działalność faktoringowa	95,4676	95,4676
Qualia Development Sp. z o.o. ⁴	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia 2 Sp. z o.o. ⁵	Warszawa	komplementariusz w spółce Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	100,00	-
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k. ⁶	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	99,9750
Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w pozostałych spółkach komandytowych Grupy Qualia Development	100,00	100,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	99,9975
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9811	99,9811
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9770	99,9770
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9123	99,9123
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,8951	99,8951
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
„Fort Mokołów Inwestycje” Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100,00	100,00
„Fort Mokołów” Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51,00	51,00
Merkury - fiz an ⁷	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	100,00
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych Funduszu	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
NEPTUN - fiz an ⁷	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	-
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA ⁸	Warszawa	działalność usługowa	100,00	-
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. ⁹	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	72,9766	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami	100,00	-
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomościami	100,00	-

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) Spółka na koniec 2014 roku była podmiotem zależnym od Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA.
- 2) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 13 kwietnia 2015 roku.
- 3) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.
- 4) Spółka wykazywana jest w pozycji aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży; w spółkach komandytowych Grupy Kapitałowej Qualia Development w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.
- 5) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 stycznia 2015 roku.
- 6) Poprzednia nazwa: Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.
- 7) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu; konsolidacja jednostek zależnych od Funduszu jest dokonywana na poziomie Grupy PKO Banku Polskiego SA.
- 8) Spółka na koniec 2014 roku była podmiotem zależnym od PKO Banku Polskiego SA.
- 9) Spółka na koniec 2014 roku była podmiotem zależnym od PKO Banku Polskiego SA, a jej spółki zależne podmiotami zależnymi pośrednio od PKO Banku Polskiego SA.

Dodatkowo Bank posiada następujące jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITALE*	
			30.06.2015	31.12.2014
Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego SA				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34,00	34,00
EVO Payments International Sp. z o.o. ¹	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	-
EVO Payments International s.r.o. ²	Praga, Czechy	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	-
Wspólne przedsięwzięcie Neptun - fizan				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. ³	Poznań	prowadzenie hotelu	41,44	41,44
Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA				
Bank Pocztowy SA ⁴	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100,00	100,00
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	Poznań	poręczenia	33,33	33,33

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego.

- 1) Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 lutego 2015 roku.
- 2) Spółka została zarejestrowana w Czeskim Rejestrze Handlowym w dniu 16 lutego 2015 roku.
- 3) Spółka na koniec 2014 roku była wspólnym przedsięwzięciem PKO Banku Polskiego SA.
- 4) Spółka na koniec czerwca 2015 roku wykazywana jest w pozycji aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w nocie 44 „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej”.

Przejęcie przez PKO Bank Polski SA Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej Wesoła w Mysłowicach

Mając na uwadze dbałość o stabilność sektora bankowego oraz zaufanie do instytucji finansowych, w dniu 18 czerwca 2015 roku PKO Bank Polski SA wyraził zgodę na udział w restrukturyzacji Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej Wesoła w Mysłowicach (SKOK Wesoła). Na tej podstawie, również w dniu 18 czerwca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) podjęła decyzję o przejęciu SKOK Wesoła przez Bank. Decyzja KNF została podjęta zgodnie z art. 74c ust. 4 Ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych („Ustawa o SKOK”). Zgodnie z tym artykułem, w przypadku braku możliwości przejęcia kasy przez inną kasę, KNF uwzględniając potrzebę ochrony stabilności rynku finansowego i bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach kasy może podjąć decyzję o przejęciu kasy albo o przejęciu wybranych praw majątkowych lub zobowiązań kasy przez bank krajowy, za jego zgodą albo decyzję o likwidacji kasy. Zgodnie z decyzją KNF, od dnia 19 czerwca 2015 roku zarząd majątkiem SKOK Wesoła objął Zarząd PKO Banku Polskiego SA, a dzień 1 sierpnia 2015 roku wyznaczono jako dzień przejęcia SKOK Wesoła przez Bank.

PKO Bank Polski SA wyraził zainteresowanie udziałem w restrukturyzacji SKOK Wesoła odpowiadając na zaproszenie KNF z dnia 26 marca 2015 roku. Bank uzyskał zgodę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na koncentrację oraz wypracował z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym (BFG) porozumienie dotyczące wsparcia procesu restrukturyzacji SKOK Wesoła. Zgodnie z osiągniętym porozumieniem oraz obowiązującymi przepisami prawa przewidywane jest wsparcie przez BFG procesu restrukturyzacji SKOK Wesoła w formie gwarancji pokrycia strat oraz dotacji.

SKOK Wesoła działa od 1993 roku. Posiada 67 placówek w 12 województwach. Sieć SKOK Wesoła jest skoncentrowana w województwie śląskim. Według danych finansowych na 30 kwietnia 2015 roku SKOK Wesoła miał około 63 tysiące członków, których depozyty wynosiły około 625 milionów PLN. Przedmiotem działalności przejętej Kasy było m.in. gromadzenie środków finansowych i realizacja programu systematycznego oszczędzania, udzielanie pożyczek i kredytów swoim członkom, przeprowadzenie na ich zlecenie rozliczeń finansowych.

PKO Bank Polski SA rozpoczął proces rozliczenia transakcji przejęcia SKOK Wesoła i jest w trakcie szacowania wartości godziwej.

Informacje dotyczące składu osobowego Rady Nadzorczej Banku oraz Zarządu Banku

Skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku:

• Jerzy Góra	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Mirosław Czekaj	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej/Sekretarz Rady Nadzorczej
• Mirosława Boryczka	Członek Rady Nadzorczej
• Małgorzata Dec-Kruczkowska	Członek Rady Nadzorczej
• Zofia Dzik	Członek Rady Nadzorczej
• Krzysztof Kilian	Członek Rady Nadzorczej
• Piotr Marczak	Członek Rady Nadzorczej
• Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej
• Marek Mroczkowski	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 25 czerwca 2015 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało z tym dniem ze składu Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA Pana Jarosława Klimonta a powołało w skład Rady Nadzorczej Banku Panią Małgorzatę Dec-Kruczkowską i Pana Krzysztofa Kiliana. Jednocześnie Pan Tomasz Zganiacz zrezygnował z tym dniem z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej.

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku:

• Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu
• Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu
• Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu
• Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1 Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku.

Szerszy opis nowych standardów i ich wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawarto w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku.

Prezentowane skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2015 roku powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2014 rok sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Unii Europejskiej.

Istotne zmiany w standardach i interpretacjach, które weszły w życie w 1 półroczu 2015 roku

Od 1 stycznia 2015 roku weszły w życie nowe interpretacje i poprawki do obowiązujących standardów a opis tych zmian i ich wpływu na sprawozdanie finansowe zawarto w sprawozdaniu finansowym Banku zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku. Jedną z zmian dotyczyła wejścia w życie KIMSF 21 „Opłaty publiczne” (interpretacja MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”). Opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w dniu 20 maja 2013 roku, zatwierdzony został do stosowania w Unii Europejskiej Rozporządzeniem Komisji Unii Europejskiej nr 634/2014 z dnia 13 czerwca 2014 roku. Interpretacja obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 17 czerwca 2014 roku lub później, co w przypadku Grupy Kapitałowej oznacza okres roczny rozpoczynający się 1 stycznia 2015 roku. Zmiany zasad rachunkowości wynikające z pierwszego zastosowania interpretacji są ujmowane retrospektywnie. Interpretacja KIMSF 21 określa, w jaki sposób jednostka powinna ujmować w swoim sprawozdaniu finansowym zobowiązania do zapłaty opłat nałożonych przez instytucje rządowe (zobowiązania inne niż z tytułu podatku dochodowego). Zasadnicza kwestia dotyczy tego, kiedy jednostka powinna ujmować zobowiązania do uiszczenia opłaty. KIMSF 21 określa kryteria do rozpoznania zobowiązania. Jednym z kryteriów jest wymóg obowiązku wynikającego z przeszłych zdarzeń (tzn. zdarzenia obligującego). Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem obligującym powodującym powstanie obowiązku do uiszczenia opłaty są odpowiednie przepisy prawa powodujące konieczność uiszczenia opłaty. W praktyce dla banków polskich KIMSF 21 ma zastosowanie do opłat ponoszonych przez banki na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, czyli opłaty rocznej oraz opłaty ostrożnościowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2014 r., poz. 1866) banki zobowiązane są do wnoszenia na rzecz BFG:

- obowiązkowej opłaty rocznej w wysokości iloczynu stawki nieprzekraczającej 0,3% i podstawy naliczenia opłaty rocznej,
- opłaty ostrożnościowej w wysokości iloczynu stawki nieprzekraczającej 0,2% i podstawy naliczenia opłaty rocznej.

Podstawę naliczenia opłaty rocznej i opłaty ostrożnościowej stanowi kwota odpowiadająca 12,5-krotności sumy wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Obowiązkowa opłata roczna stanowi koszt uzyskania przychodu (w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych). Środki z wpłat opłaty rocznej przeznaczone są na finansowanie zadań Funduszu związanych z gwarantowaniem środków pieniężnych. Opłata ostrożnościowa nie stanowi kosztu uzyskania przychodu (w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych). Środki z wpłat opłaty ostrożnościowej przeznaczone są na fundusz stabilizacyjny, będącym funduszem własnym BFG. Wysokość stawki procentowej na kolejny rok określa i przekazuje podmiotom objętym systemem gwarantowania Rada Funduszu BFG, nie później niż do końca roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym opłata ma być wniesiona. W dniu 19 listopada 2014 roku Rada Funduszu BFG określiła nowe stawki procentowe opłat wnoszonych na rzecz BFG na 2015 rok – 0,189 % dla obowiązkowej opłaty rocznej i 0,05% dla opłaty ostrożnościowej.

Z uwagi na fakt, że zgodnie z KIMSF 21 zdarzeniem obligującym do poniesienia opłat na rzecz BFG jest fakt bycia objętym systemem gwarantowania BFG w danym roku, Grupa Kapitałowa ujmuje zobowiązanie z tytułu powyższych opłat na moment zaistnienia zdarzenia obligującego, tj. 1 stycznia danego roku, podczas, gdy dotyczący ich koszt rozlicza w czasie przez okres 12 miesięcy roku, za który są on należne, co jest zgodne z interpretacją Ministerstwa Finansów oraz przyjętą w Polsce praktyką rynkową.

W związku z powyższym, w okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Grupa Kapitałowa ujęła 222,4 miliona PLN kosztów z tytułu opłat na BFG za 2015 rok. Gdyby całkowity roczny koszt z tytułu opłat na rzecz BFG ujęty został jednorazowo na moment zaistnienia zdarzenia obligującego, zysk brutto Grupy Kapitałowej za okres objęty niniejszym sprawozdaniem wyniósłby 1 443 miliony PLN.

Poniżej dla celów poglądowych przedstawiono wpływ na rachunek zysków i strat za pierwsze półrocze 2015 roku opłaty rocznej i ostrożnościowej na rzecz BFG w zależności od przyjętego sposobu rozliczania kosztów:

Opłata BFG rozliczana w czasie – metoda przyjęta przez Bank	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015
Koszty działania - opłata na rzecz BFG	(111 215)	(222 428)
- opłata roczna	(87 948)	(175 895)
- opłata ostrożnościowa	(23 267)	(46 533)
Podatek dochodowy*	16 710	33 420
Wpływ na zysk netto	(94 504)	(189 008)

* Wpływ na obciążenie podatkowe (opłata ostrożnościowa nie stanowi kosztu uzyskania przychodu)

Opłata BFG ujmowana jednorazowo	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015
Koszty działania - opłata na rzecz BFG	-	(444 856)
- opłata roczna	-	(351 790)
- opłata ostrożnościowa	-	(93 066)
Podatek dochodowy*	-	66 840
Wpływ na zysk netto	-	(378 016)

* Wpływ na obciążenie podatkowe (opłata ostrożnościowa nie stanowi kosztu uzyskania przychodu)

2.2 Ważniejsze szacunki i oceny

Grupa Kapitałowa podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą.

Szacunki i założenia, które Grupa Kapitałowa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa Kapitałowa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Grupę Kapitałową szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary, dla których Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowań:

2.2.1. Utrata wartości kredytów i pożyczek

Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz to zdarzenie ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Grupa Kapitałowa planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach.

Metodyka i założenia wykorzystywane przy szacowaniu odpisów poddawane są regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat. Wpływ zwiększenia/zmniejszenia przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości została rozpoznana w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń, czyli ekspozycji objętych metodą zindywidualizowaną oraz wpływ zwiększenia/zmniejszenia wysokości parametrów portfelowych dla portfela kredytów i pożyczek ocenianych metodą portfelową i grupową przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN):

Szacunkowa zmiana utraty wartości kredytów i pożyczek na skutek:	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10%	scenariusz -10%	scenariusz +10%	scenariusz -10%
zmiany wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek Banku z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości ocenianych metodą zindywidualizowaną	(243)	353	(260)	405
zmiany prawdopodobieństwa defaultu	70	(70)	84	(84)
zmiany stóp odzysku	(474)	476	(478)	479

2.2.2. Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych wyznacza się stosując modele wyceny bazującej na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują, w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych uwzględnia własne ryzyko kredytowe jak i ryzyko kredytowe kontrahenta. W przypadku instrumentów pochodnych kalkulowana jest korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca ryzyko kredytowe kontrahenta CVA (credit value adjustment) oraz korekta wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlająca własne ryzyko kredytowe DVA (debit value adjustment). Proces kalkulacji korekt CVA/DVA obejmuje m.in. wybór metody wyznaczenia spreadu na ryzyko kredytowe kontrahenta lub Banku (np. metoda ceny rynkowej oparta na płynnych notowaniach cen instrumentów dłużnych wyemitowanych przez kontrahenta, metoda spreadu implikowanego z kontraktów Credit Default Swap), ustalenie stopy odzysku oraz symulację ekspozycji kredytowej.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wysokość korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta i Banku wynosiła łącznie (netto) +3 miliony PLN.

Wartość godziwą papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Ryzyko kredytowe dla papierów wartościowych, dla których brak jest dostępnej wiarygodnej ceny rynkowej jest uwzględnione w marży, której metodyka wyceny jest spójna z kalkulacją spreadów kredytowych do wyznaczania korekt CVA i DVA.

Stosowane przez Bank techniki wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych opierają się na krzywych dochodowości konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych (stawki depozytów na rynku międzybankowym, kwotowania transakcji IRS). Grupa Kapitałowa przeprowadziła symulację w celu ustalenia możliwego wpływu zmian krzywych dochodowości na wycenę transakcji.

Poniżej przedstawiono wyniki symulacji szacunkowych zmian wyceny nieopcyjnych instrumentów pochodnych przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości:

a) dla całego portfela nieopcyjnych instrumentów pochodnych (w milionach PLN)

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(58)	58	(44)	44
CIRS	(96)	100	(99)	104
pozostałe instrumenty	-	-	(2)	2
Razem	(154)	158	(145)	150

b) instrumentów objętych rachunkowością zabezpieczeń (w milionach PLN)

Szacunkowa zmiana wyceny przy przesunięciu równoległym krzywych dochodowości o:	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp	scenariusz +50bp	scenariusz -50bp
IRS	(93)	94	(67)	68
CIRS	(96)	101	(99)	104
Razem	(189)	195	(166)	172

2.2.3. Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utrata przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia dotyczące wykorzystania składnika aktywów,
- 4) oczekiwane wykorzystanie składnika aktywów oceniane na podstawie oczekiwanej zdolności produkcyjnej lub wielkości produkcji,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Wpływ zmiany długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy grunty i budynki, wpływających na zmiany wyniku finansowego przedstawia poniższa tabela (w milionach PLN)

Zmiana długości okresu użytkowania dla składników majątkowych podlegających amortyzacji z grupy grunty i budynki	30.06.2015		31.12.2014	
	scenariusz +10 lat	scenariusz -10 lat	scenariusz +10 lat	scenariusz -10 lat
Koszty amortyzacji	(56)	324	(47)	237

3. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym z tytułu bancassurance

Począwszy od drugiego kwartału 2015 roku Bank zmienił sposób prezentacji w wyniku z tytułu prowizji przychodów i kosztów z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego (bancassurance). Dotychczas przychody i koszty z tytułu ubezpieczeń prezentowane były w szyku rozwartym, tj. otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu wykonywania usługi pośrednictwa ujmowane były w przychodach z tytułu prowizji, a koszty związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych w kosztach z tytułu prowizji. Po zmianie, przychody i koszty z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego prezentowane są w szyku netto tj. w przychodzie z tytułu ubezpieczeń ujmowane są otrzymane oraz należne Bankowi wynagrodzenie z tytułu wykonywania usługi pośrednictwa pomniejszone o koszty poniesione przez Bank bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych.

Powyższe zmiany mają charakter jedynie prezentacyjny i nie mają wpływu na wynik finansowy.

W tabeli poniżej zaprezentowano wpływ zmiany w zakresie prezentacji na dane porównawcze.

	01.01- 30.06.2014 dane przed przekształceniem	zmiana ujęcia wyniku z tytułu bancassurance	01.01- 30.06.2014 przekształcone
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	5 244 639	-	5 244 639
Koszty z tytułu odsetek	(1 565 777)	-	(1 565 777)
Wynik z tytułu odsetek	3 678 862	-	3 678 862
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2 044 672	(53 177)	1 991 495
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(555 643)	53 177	(502 466)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 489 029	-	1 489 029
Przychody z tytułu dywidend	6 091	-	6 091
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	52 963	-	52 963
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	38 546	-	38 546
Wynik z pozycji wymiany	135 421	-	135 421
Pozostałe przychody operacyjne	273 594	-	273 594
Pozostałe koszty operacyjne	(175 946)	-	(175 946)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	97 648	-	97 648
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(971 141)	-	(971 141)
Ogólne koszty administracyjne	(2 468 514)	-	(2 468 514)
Wynik z działalności operacyjnej	2 058 905	-	2 058 905
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	7 313	-	7 313
Zysk brutto	2 066 218	-	2 066 218
Podatek dochodowy	(417 606)	-	(417 606)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 648 612	-	1 648 612
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	(9 516)	-	(9 516)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 658 128	-	1 658 128

4. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacje o obszarach geograficznych

4.1. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów, oferujących określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów. Sposób podziału segmentów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym oraz usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiągniętych wyników oraz alokacji zasobów. Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

W 2014 roku dokonano zmian w zakresie funkcjonowania dotychczasowych segmentów: korporacyjnego i inwestycyjnego, łącząc je w jeden segment korporacyjny i inwestycyjny. Zmiany te miały na celu dalszą poprawę jakości obsługi klientów korporacyjnych oraz instytucji finansowych, w tym poszerzenie wachlarza oferowanych usług i produktów, a tym samym zapewnienie kompleksowej obsługi. Obecnie Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje trzy podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny i inwestycyjny oraz centrum transferowe:

1. Segment detaliczny oferuje pełen zakres obsługi osób prywatnych w ramach bankowości detalicznej i prywatnej oraz bankowości hipotecznej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z osobami prawnymi, tj. małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, deweloperów, spółdzielni i zarządców nieruchomości.
2. Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi. Wyniki segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego obejmują wyniki z tytułu działalności spółek zależnych PKO Banku Polskiego SA.
3. Centrum transferowe obejmuje wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami operacyjnymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, zobowiązania podporządkowane oraz kredyty otrzymane od instytucji finansowych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w Nocie 2 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej zostały ujęte na poziomie Grupy.

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku, a także aktywów i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	
Wynik z tytułu odsetek	2 993 183	559 577	(198 660)	3 354 100
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 086 105	350 870	(443)	1 436 532
Wynik pozostały	149 485	243 831	(8 825)	384 491
Wynik na operacjach finansowych	5 904	78 568	(6 248)	78 224
Wynik z pozycji wymiany	101 525	67 740	(2 577)	166 688
Przychody z tytułu dywidend	-	9 676	-	9 676
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	28 993	100 910	-	129 903
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 063	(13 063)	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(615 355)	(133 294)	-	(748 649)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(2 292 863)	(484 224)	-	(2 777 087)
amortyzacja	(342 033)	(63 594)	-	(405 627)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	15 823
Wynik segmentu brutto	1 320 555	536 760	(207 928)	1 665 210
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(327 827)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	(12 676)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 320 555	536 760	(207 928)	1 350 059

Na dzień 30 czerwca 2015 roku	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	
Aktywa	140 180 072	102 566 806	11 798 208	254 545 086
Aktywa niealokowane	-	-	-	978 541
Suma aktywów	140 180 072	102 566 806	11 798 208	255 523 627
Zobowiązania	145 273 312	57 706 970	23 707 278	226 687 560
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	105 216
Suma zobowiązań	145 273 312	57 706 970	23 707 278	226 792 776

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny *	Centrum transferowe	
Wynik z tytułu odsetek	3 089 016	510 308	79 538	3 678 862
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 152 056	337 866	(893)	1 489 029
Wynik pozostały	108 746	233 479	(11 556)	330 669
Wynik na operacjach finansowych	7 955	86 721	(3 167)	91 509
Wynik z pozycji wymiany	80 353	63 457	(8 389)	135 421
Przychody z tytułu dywidend	-	6 091	-	6 091
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	7 419	90 229	-	97 648
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 019	(13 019)	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(609 337)	(361 804)	-	(971 141)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:**	(1 970 027)	(498 487)	-	(2 468 514)
amortyzacja	(290 451)	(68 516)	-	(358 967)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	7 313
Wynik segmentu brutto	1 770 454	221 362	67 089	2 066 218
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(417 606)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	(9 516)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 770 454	221 362	67 089	1 658 128

* Dane za 6 miesięcy 2014 rok zostały doprowadzone do porównywalności. Zmiany dotyczą struktury organizacyjnej polegającej na połączeniu wyników działalności segmentów korporacyjnego i inwestycyjnego.

**Począwszy od 1 stycznia 2015 roku zmiana metodologii alokacji kosztów. Dane za 2014 rok doprowadzone do porównywalności, tj. przeliczone wg nowej metodologii.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	
Aktywa	134 683 184	101 519 005	11 515 913	247 718 102
Aktywa niealokowane	-	-	-	982 487
Suma aktywów	134 683 184	101 519 005	11 515 913	248 700 589
Zobowiązania	141 576 058	57 145 886	22 316 594	221 038 538
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	46 500
Suma zobowiązań	141 576 058	57 145 886	22 316 594	221 085 038

4.2. Informacja o obszarach geograficznych

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, "Inter-Risk Ukraina" Spółkę z dodatkową odpowiedzialnością i Finansową Kompanię "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o., jak również na terenie Szwecji przez spółki zależne: PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB. Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji ujęto w segmencie Polska.

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	3 315 917	38 183	3 354 100
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 415 969	20 563	1 436 532
Wynik pozostały	428 742	(44 251)	384 491
Ogólne koszty administracyjne	(2 732 342)	(44 745)	(2 777 087)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(733 118)	(15 531)	(748 649)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	15 823
Wynik brutto	1 695 168	(45 781)	1 665 210
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(327 827)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(12 676)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 695 168	(45 781)	1 350 059

Na dzień 30 czerwca 2015 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	254 145 082	1 378 545	255 523 627
niefinansowe aktywa trwałe	5 653 700	68 027	5 721 727
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	961 307	17 234	978 541
Zobowiązania	225 497 299	1 295 477	226 792 776

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	3 652 091	26 771	3 678 862
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 465 745	23 284	1 489 029
Wynik pozostały	343 831	(13 162)	330 669
Ogólne koszty administracyjne	(2 413 029)	(55 485)	(2 468 514)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(937 215)	(33 926)	(971 141)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	7 313
Wynik brutto	2 111 423	(52 518)	2 066 218
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(417 606)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(9 516)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	2 111 423	(52 518)	1 658 128

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	247 272 349	1 428 240	248 700 589
niefinansowe aktywa trwałe	5 948 657	84 399	6 033 056
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	959 110	23 377	982 487
Zobowiązania	219 733 533	1 351 505	221 085 038

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

5. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:				
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym: [*]	2 173 940	4 426 484	2 567 603	4 836 600
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości				
Przychody z tytułu kredytów udzielonych bankom	1 968 514	4 013 609	2 376 839	4 469 967
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych	80 494	163 240	110 562	224 622
Przychody z tytułu lokat w bankach	3 645	5 473	9 934	11 219
Inne	178 799	355 256	143 273	280 034
Pozostałe przychody, w tym:	22 513	50 610	36 200	72 801
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	469	1 536	1 357	2 579
Przychody z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	181 605	361 648	210 202	408 039
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	50 518	122 354	111 760	208 935
Razem	2 355 545	4 788 132	2 777 805	5 244 639

* W okresie 6 miesięcy 2015 roku kwota pomniejszenia przychodu odsetkowego z tytułu ujemnego LIBOR-u wynosi (203) tysiące PLN a w II kwartale 2015 roku wynosiła (202) tysiące PLN. W 2014 roku nie występował ujemny LIBOR.

Koszty z tytułu odsetek

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:				
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(664 571)	(1 417 843)	(836 023)	(1 560 078)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych				
Koszty z tytułu kredytów otrzymanych od banków	(505 166)	(1 081 486)	(681 683)	(1 264 589)
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(131 342)	(267 295)	(126 516)	(248 259)
Koszty z tytułu depozytów banków	(12 716)	(36 515)	(17 551)	(26 748)
Pozostałe koszty	(14 870)	(29 782)	(7 061)	(14 880)
Koszty z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(477)	(2 765)	(3 212)	(5 602)
Koszty z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(7 612)	(16 189)	(2 748)	(5 699)
Razem	(672 183)	(1 434 032)	(838 771)	(1 565 777)

6. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014 przekształcone	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014 przekształcone
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	164 688	314 655	149 877	285 025
z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	164 688	314 655	149 877	285 025
Pozostałe prowizje z tytułu:	773 162	1 488 697	890 087	1 704 834
kart płatniczych	248 616	460 791	377 360	714 943
obsługi rachunków bankowych	234 463	464 101	231 222	465 246
ubezpieczenia kredytów	7 276	26 353	42 311	85 452
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	122 621	229 165	100 622	201 756
operacji kasowych	24 876	50 422	28 721	57 219
operacji papierami wartościowymi	20 970	54 371	23 946	44 344
masowych operacji zagranicznych	15 846	33 622	18 050	31 570
pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	3 670	8 188	4 971	11 516
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 245	5 503	1 143	2 500
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	27 545	52 385	21 806	21 806
inne*	64 034	103 796	39 935	68 482
Z tytułu usług powierniczych	930	2 002	729	1 636
Razem	938 780	1 805 354	1 040 693	1 991 495

* Pozycja „inne” obejmuje m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa.

Przychody z tytułu działalności ubezpieczeniowej

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	2 671	4 218	724	724
Przychody z tytułu administracji polis	1 641	3 296	1 856	1 856
Przychody za zarządzanie funduszami	19 122	37 439	14 247	14 247
Pozostałe	4 111	7 432	4 979	4 979
Razem	27 545	52 385	21 806	21 806

Koszty prowizji i opłat z tytułu

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014 przekształcone	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014 przekształcone
kart płatniczych	(103 480)	(224 774)	(199 846)	(370 712)
usług akwizycyjnych	(15 945)	(30 707)	(33 105)	(56 664)
usług rozliczeniowych	(6 583)	(15 645)	(5 884)	(13 870)
prowizji za usługi operacyjne banków	(4 322)	(11 836)	(3 544)	(6 860)
inne*	(51 068)	(85 860)	(14 700)	(54 360)
Razem	(181 398)	(368 822)	(257 079)	(502 466)

* Pozycja „inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW oraz koszty poniesione za zarządzanie aktywami.

7. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Instrumenty pochodne, w tym:	30 548	43 132	677	11 734
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	708	3 412	3 069	6 494
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	192	(7 179)	(2 326)	(5 734)
Instrumenty dłużne	(42 105)	(25 188)	40 352	45 767
Instrumenty kapitałowe	(2 846)	(1 894)	736	895
Inne	(36)	-	301	301
Razem	(14 247)	8 871	39 740	52 963

8. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Zysk/strata z tytułu zmiany wartości aktywów dostępnych do sprzedaży ujęta bezpośrednio w innych całkowitych dochodach w trakcie okresu	(244 056)	(205 361)	66 235	72 584
Zysk/strata przeniesiona w okresie z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych” z tytułu:	16 812	69 353	31 907	38 546
zysk z tytułu sprzedaży przeniesiony z innych całkowitych dochodów	17 128	73 420	33 717	40 636
strata z tytułu sprzedaży przeniesiona z innych całkowitych dochodów	(316)	(4 067)	(1 810)	(2 090)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto, pozycja „Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto”	(227 244)	(136 008)	98 142	111 130

9. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	61 363	98 895	61 640	113 247
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	7 183	59 466	38 739	60 309
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	16 968	25 699	30 058	39 423
Przychody uboczne	5 496	10 580	4 558	9 332
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	4 177	13 699	3 793	5 892
Inne*	38 896	65 651	26 855	45 391
Razem	134 083	273 990	165 643	273 594

* Pozycja „Inne obejmuje m.in. przychody z działalności ubezpieczeniowej

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Koszty sprzedanych produktów i usług	(30 791)	(46 140)	(32 680)	(64 406)
Koszty sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(14 616)	(47 042)	(24 791)	(47 363)
Koszty przekazanych darowizn	(1 768)	(2 078)	(4 982)	(6 324)
Koszty uboczne	(1 597)	(2 922)	(1 064)	(2 428)
Inne	(38 369)	(45 905)	(38 909)	(55 425)
Razem	(87 141)	(144 087)	(102 426)	(175 946)

10. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat	
			Utworzenie w okresie	Różnice kursowe	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Różnice kursowe	Inne			
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	129 369	7 856		118	-	102 282	2 435	12	-	32 614	(5 421)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		-	4 022		118	-	-	-	-	-	4 140	(4 022)
Kapitałowe papiery wartościowe		129 369	3 834		-	-	102 282	2 435	12	-	28 474	(1 399)
Należności od banków	16	111	246		-	378	-	115	-	-	620	(131)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	8 022 477	2 714 396		-	265 316	549 359	1 982 585	64 120	53 953	8 352 172	(731 811)
Sektor niefinansowy		7 812 724	2 604 684		-	263 585	542 229	1 887 646	64 087	53 026	8 134 005	(717 038)
kredyty gospodarcze		4 089 160	1 346 360		-	37 280	204 389	991 263	47 487	9 752	4 219 909	(355 097)
kredyty konsumpcyjne		1 322 907	604 652		-	45 502	186 541	420 912	5 109	667	1 359 832	(183 740)
kredyty mieszkaniowe		2 307 712	652 891		-	180 726	151 299	475 471	11 491	41 544	2 461 524	(177 420)
dłużne papiery wartościowe		92 945	781		-	77	-	-	-	1 063	92 740	(781)
Sektor finansowy		9 483	49 786		-	928	986	50 510	33	861	7 807	724
kredyty gospodarcze		9 483	49 786		-	928	986	50 510	33	861	7 807	724
Sektor budżetowy		15 462	5 208		-	803	1 631	1 607	-	66	18 169	(3 601)
kredyty gospodarcze		12 639	5 127		-	803	1 631	1 607	-	-	15 331	(3 520)
dłużne papiery wartościowe		2 823	81		-	-	-	-	-	66	2 838	(81)
Należności z tytułu leasingu finansowego		184 808	54 718		-	-	4 513	42 822	-	-	192 191	(11 896)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	25	93 430	779		-	74 143	1 162	-	-	-	167 190	(779)
Rzeczowe aktywa trwałe	27	10 080	48 263		-	-	-	-	1 990	-	56 353	(48 263)
Wartości niematerialne	27	139 726	186		-	-	-	-	-	40	139 872	(186)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	24	108 715	60		-	-	-	28 854	-	74 143	5 778	28 794
Zapasy	26	29 164	4 308		-	-	2 268	46	-	-	31 158	(4 262)
Inne należności		154 897	23 145		28	171	3 620	14 994	-	629	158 998	(8 151)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	151 324	163 351		-	-	5 239	183 896	44	2 448	123 048	20 545
Rezerwa na przyszłe zobowiązania		11 192	1 025		-	-	399	2 041	-	1 942	7 835	1 016
Razem		8 850 485	2 963 615		146	340 008	664 329	2 214 966	66 166	133 155	9 075 638	(748 649)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZĘŚCIU
MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia			Zmniejszenia				Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
			Zwiększenia odpisów w związku z nabyciem Spółek Nordea Polska i tzw. Portfela Szwedzkiego	Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	33 455	-	91	-	-	-	31	12 455	21 060	(91)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		3 296	-	91	-	-	-	-	-	3 387	(91)
Kapitałowe papiery wartościowe		30 159	-	-	-	-	-	31	12 455	17 673	-
Należności od banków	16	28 583	1	282	666	-	-	-	-	29 532	(282)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	21	6 650 780	551 981	2 967 220	16 140	706 371	2 039 200	33 762	344	7 406 444	(928 020)
Sektor niefinansowy		6 501 046	546 877	2 924 921	12 365	703 169	2 015 895	33 737	344	7 232 064	(909 026)
kredyty gospodarcze		3 329 352	273 898	1 541 008	1 622	491 943	896 125	24 804	-	3 733 008	(644 883)
kredyty konsumpcyjne		1 413 349	4 036	645 578	1 354	142 926	538 374	3 866	-	1 379 151	(107 204)
kredyty mieszkaniowe		1 731 258	267 944	725 729	9 389	68 300	581 318	5 067	-	2 079 635	(144 411)
dłużne papiery wartościowe		27 087	999	12 606	-	-	78	-	344	40 270	(12 528)
Sektor finansowy		5 524	867	4 537	3 371	337	9 730	25	-	4 207	5 193
kredyty gospodarcze		5 524	867	4 537	3 371	337	9 730	25	-	4 207	5 193
Sektor budżetowy		11 527	3 036	148	404	54	710	-	-	14 351	562
kredyty gospodarcze		10 549	1 616	137	61	54	697	-	-	11 612	560
dłużne papiery wartościowe		978	1 420	11	343	-	13	-	-	2 739	2
Należności z tytułu leasingu finansowego		132 683	1 201	37 614	-	2 811	12 865	-	-	155 822	(24 749)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	25	365 340	-	24 488	-	14 847	12 597	111 902	236	250 246	(11 891)
Rzeczowe aktywa trwałe	27	12 084	-	-	-	16	-	3 686	-	8 382	-
Wartości niematerialne	27	153 011	-	39 589	-	39	1 781	86	-	190 694	(37 808)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	24	116 532	-	766	-	6 235	-	-	-	111 063	(766)
Zapasy	26	53 805	-	6 401	-	5 770	82	-	-	54 354	(6 319)
Inne należności		158 752	1 755	20 372	-	682	10 375	1 126	414	168 282	(9 997)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	151 603	20 271	191 124	899	246	212 699	105	-	150 847	21 575
Rezerwa na przyszłe zobowiązania		6 945	3 329	1 252	8 679	504	3 710	-	-	15 991	2 458
Razem		7 730 890	577 337	3 251 585	26 384	734 710	2 280 444	150 698	13 449	8 406 895	(971 141)

11. Ogólne koszty administracyjne

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Świadczenia pracownicze	(672 701)	(1 359 546)	(679 144)	(1 267 865)
Koszty rzeczowe	(374 431)	(759 777)	(382 732)	(683 340)
Amortyzacja, w tym:	(199 383)	(405 627)	(192 086)	(358 967)
rzeczowe aktywa trwałe	(83 183)	(175 238)	(79 117)	(153 354)
wartości niematerialne	(115 423)	(229 197)	(112 453)	(204 879)
nieruchomości inwestycyjne	(777)	(1 192)	(516)	(734)
Podatki i opłaty	(14 588)	(29 709)	(28 319)	(45 498)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny *	(111 214)	(222 428)	(60 473)	(112 844)
Razem	(1 372 317)	(2 777 087)	(1 342 754)	(2 468 514)

* Zasady ujęcia opłaty na BFG zostały opisane w nocie 2 „Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen”.

Świadczenia pracownicze

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Wynagrodzenia, w tym:	(557 178)	(1 123 184)	(569 324)	(1 052 050)
koszty pracowniczego programu emerytalnego	(11 047)	(22 822)	(10 061)	(17 522)
Ubezpieczenia, w tym:	(93 972)	(197 039)	(90 122)	(180 084)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(80 522)	(169 536)	(76 328)	(158 057)
inne świadczenia na rzecz pracowników	(21 551)	(39 323)	(19 698)	(35 731)
Razem	(672 701)	(1 359 546)	(679 144)	(1 267 865)

12. Podatek dochodowy

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Bieżące obciążenie podatkowe	(150 398)	(385 037)	(300 695)	(487 564)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(2 278)	57 210	87 433	69 958
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(152 676)	(327 827)	(213 262)	(417 606)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	58 020	50 120	(39 285)	(50 087)
Razem	(94 656)	(277 707)	(252 547)	(467 693)

	30.06.2015	31.12.2014
Aktywo w tytule podatku odroczonego	964 066	863 677
Rezerwa w tytule podatku odroczonego	26 229	29 047
Razem	937 837	834 630

W I półroczu 2015 roku KREDO BANK SA prowadził postępowania związane z niżej opisanymi sporami z organem podatkowym na terenie Ukrainy.

- Przedmiotem sporu są wyniki kontroli podatkowej prowadzonej za okres podatkowy od 1 kwietnia 2011 roku do 30 września 2012 roku. Kwestie sporne dotyczą głównie zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kosztów transakcji sprzedaży wierzytelności kredytowych w okresie objętym kontrolą, prawidłowości tworzenia odpisów na wierzytelności kredytowe, prawidłowości rozliczenia podatku VAT z tytułu sprzedaży nieruchomości oraz podatku u źródła z tytułu wypłaty wynagrodzenia za usługi. Wartość roszczeń spornych wynosi 877 tysięcy UAH (156 tysięcy PLN), a kwota zmniejszenia straty podatkowej z lat ubiegłych - 626 282 tysięcy UAH (111 478 tysięcy PLN). KREDO BANK SA w lutym 2013 roku zapłacił część roszczeń spornych w łącznej wysokości 439 tysięcy UAH (78 tysięcy PLN) - wartość ta była uwzględniana w kolejnych pozwach odwoławczych. KREDO BANK SA odwołał się od wyżej wymienionej decyzji podatkowej kolejno do Okręgowej Państwowej Służby Podatkowej (obecnie Międzyregionalnego Departamentu Państwowej Służby Skarbowej - Centralnego Biura ds. Obsługi Dużych Podatników) oraz Ministerstwa Przychodów i Opłat Ukrainy i odwołania te zostały odrzucone. KREDO BANK SA w dniu 2 sierpnia 2013 roku złożył pozew sądowy zaskarżając wyniki kontroli i wnosząc o unieważnienie wyżej wymienionej decyzji podatkowej. W dniu 5 listopada 2013 roku sąd pierwszej instancji wydał wyrok korzystny dla KREDO BANK SA, który uwzględnił stanowisko Spółki z wyjątkiem prawidłowości naliczenia podatkowych kosztów amortyzacji od środków trwałych w łącznej wysokości 336 tysięcy UAH (60 tysięcy PLN).

W dniu 26 listopada 2013 roku organ podatkowy złożył apelację do sądu drugiej instancji. W dniu 2 kwietnia 2014 roku sąd apelacyjny podtrzymał decyzję sądu pierwszej instancji korzystną dla KREDOBANK SA. W dniu 15 kwietnia 2014 roku organ podatkowy złożył wniosek w sprawie kasacji tego wyroku do Wyższego Sądu Administracyjnego. W dniu 10 lutego 2015 roku Wyższy Sąd Administracyjny wydał wyrok korzystny dla KREDOBANK SA, podtrzymując wyżej opisane decyzje sądu pierwszej i drugiej instancji. Wyrok jest prawomocny. Istnieje możliwość odwołania się organu podatkowego do Sądu Najwyższego Ukrainy.

- 2) Przedmiotem sporu są wyniki kontroli podatkowej dotyczącej likwidacji Centralnego oddziału KREDOBANK SA przeprowadzonej w marcu i kwietniu 2015 roku. Kwestie sporne dotyczą naliczenia KREDOBANK SA podatku dochodowego od osób fizycznych w związku z operacjami umorzenia kredytów osobom fizycznym. Wartość roszczeń spornych wynosi 444 tysiące UAH (79 tysięcy PLN) wyżej wymienionego podatku oraz 111 tysięcy UAH (20 tysięcy PLN) kary. KREDOBANK SA złożył apelację do Międzyregionalnego Departamentu Państwowej Służby Skarbowej - Centralnego Biura do spraw. Obsługi Dużych Podatników - sprawa ma być rozpatrzona do 7 sierpnia 2015 roku. W przypadku odrzucenia skargi KREDOBANK SA przewiduje prowadzenie dalszych działań odwoławczych.

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	702 878	1 350 059	855 554	1 658 128
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,56	1,08	0,68	1,33

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję oraz rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

Zarówno w pierwszym półroczu 2015 roku jak i 2014 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję oraz nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

14. Zadeklarowane dywidendy z podziałem na akcje

Zgodnie z uchwałą nr 7/2015 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej z dnia 25 czerwca 2015 roku, dokonano podziału zysku Banku osiągniętego w 2014 roku oraz niepodzielonego zysku z lat ubiegłych, przeznaczając zysk zgodnie z rekomendacją Zarządu Banku na kapitał zapasowy i rezerwy oraz pozostawiono kwotę niepodzielną w wysokości 1 250 000 tysięcy PLN, bez przeznaczania kwot na wypłatę dywidendy.

Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła zatrzymanie Bankowi całego zysku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku - do czasu ustalenia przez organ nadzoru wysokości dodatkowego wymogu kapitałowego dla Banku.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15. Kasa, środki w Banku Centralnym

	30.06.2015	31.12.2014
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	8 781 092	7 772 859
Gotówka	3 153 437	3 965 456
Inne środki	97	56
Razem	11 934 626	11 738 371

16. Należności od banków

	30.06.2015	31.12.2014
Lokaty w bankach	2 907 906	1 630 832
Rachunki bieżące	708 940	835 582
Udzielone kredyty i pożyczki	24 982	16 146
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	22 243	-
Środki pieniężne w drodze	9 769	4 237
Razem	3 673 840	2 486 797
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(620)	(111)
Razem netto	3 673 220	2 486 686

17. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Według wartości bilansowej	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe	1 509 281	1 915 120
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	1 407 904	1 825 454
obligacje skarbowe PLN	1 402 852	1 825 454
obligacje skarbowe EUR	5 052	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	50 638	50 563
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	33 623	22 146
obligacje korporacyjne PLN	33 578	22 137
obligacje korporacyjne EUR	45	9
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	1 471	2 326
obligacje emitowane przez GPW PLN	1 340	2 248
obligacje korporacyjne PLN	131	78
emitowane przez banki	15 645	14 631
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	17 127	5 137
Certyfikaty inwestycyjne	5 775	3 891
Prawa do akcji	-	278
Razem	1 532 183	1 924 426

W portfelu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu są uwzględnione papiery wartościowe posiadane przez Dom Maklerski.

18. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Grupę Kapitałową

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa posiadała następujące typy instrumentów pochodnych:

	30.06.2015		31.12.2014	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	271 965	1 293 867	599 841	494 961
Pozostałe instrumenty pochodne	3 704 809	3 803 003	4 894 981	5 050 180
Razem	3 976 774	5 096 870	5 494 822	5 545 141

Rodzaj kontraktu	30.06.2015		31.12.2014	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	3 147 326	3 065 344	4 591 519	4 439 830
CIRS	273 814	1 555 524	340 972	616 841
FX Swap	184 321	187 479	227 857	237 542
Opcje	223 342	164 033	185 366	133 912
FRA	33 899	39 377	59 078	63 505
Forward	113 776	83 216	89 113	52 838
Inne	296	1 897	917	673
Razem	3 976 774	5 096 870	5 494 822	5 545 141

Pochodne instrumenty finansowe - wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

19. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Grupa Kapitałowa na dzień 30 czerwca 2015 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

19.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa Kapitałowa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - październik 2026 roku.

19.2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - czerwiec 2020 roku.

19.3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - czerwiec 2016 roku.

19.4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - lipiec 2016 roku.

- 19.5. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - lipiec 2015 roku - wrzesień 2022 roku.

Na dzień 30 czerwca 2015 i 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa Banku nie stosowała zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Grupę Kapitałową Banku to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa			
	30.06.2015		31.12.2014	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	271 965	25 540	421 101	-
CIRS	-	1 268 327	178 740	494 961
Razem	271 965	1 293 867	599 841	494 961

Wartość nominalna instrumentów zabezpieczających w podziale na terminy do realizacji:

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2015 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	-	130 000	8 058 000	4 820 000	-	13 008 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	79 694	88 082	3 280 021	-	-	3 447 797
EUR (waluta oryginalna)	19 000	21 000	782 000	-	-	822 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	1 010 300	-	1 010 300
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	1 393 253	-	2 525 365	4 549 323	2 495 375	10 963 316
float CHF	375 000	-	750 000	1 245 000	725 000	3 095 000
CIRS fixed USD/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	875 000	875 000
float CHF	-	-	-	-	814 481	814 481

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2014 roku					Razem
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
IRS PLN fixed - float	-	2 540 000	3 264 000	6 114 000	-	11 918 000
IRS EUR fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	1 538 690	473 115	-	2 011 805
EUR (waluta oryginalna)	-	-	361 000	111 000	-	472 000
IRS CHF fixed - float:						
w przeliczeniu na PLN	-	-	-	886 175	-	886 175
CHF (waluta oryginalna)	-	-	-	250 000	-	250 000
CIRS float CHF/float PLN						
float PLN	525 690	-	3 598 193	4 079 294	2 664 515	10 867 692
float CHF	150 000	-	1 075 000	1 195 000	775 000	3 195 000
CIRS fixed USD/float CHF						
fixed USD	-	-	-	-	875 000	875 000
float CHF	-	-	-	-	814 481	814 481

Wartości nominalne przeliczone zostały średnim kursem NBP odpowiednio na dzień 30 czerwca 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych:

Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	II kwartał okres od 01.04.2015 do 30.06.2015	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2015 do 30.06.2015	II kwartał okres od 01.04.2014 do 30.06.2014	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2014 do 30.06.2014
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(38 870)	6 425	(113 796)	(155 053)
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(435 232)	(1 406 305)	183 215	184 073
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym	361 667	1 287 445	(72 537)	(32 138)
- przychody odsetkowe	(116 752)	(212 235)	(82 917)	(171 114)
- wynik z pozycji wymiany	478 419	1 499 680	10 380	138 976
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(112 435)	(112 435)	(3 118)	(3 118)
Efekt podatkowy	21 363	21 363	592	592
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(91 072)	(91 072)	(2 526)	(2 526)
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	708	3 412	3 069	6 494
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(73 566)	(118 860)	110 678	151 935
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	13 978	22 584	(21 029)	(28 868)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(59 588)	(96 276)	89 649	123 067

20. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe	11 897 267	13 804 860
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	8 498 988	10 998 812
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	3 102 934	2 478 708
obligacje skarbowe PLN	1 980 354	2 452 213
obligacje skarbowe EUR	84 315	-
obligacje skarbowe CHF	1 012 320	-
obligacje skarbowe UAH	25 945	26 495
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	245 789	253 817
obligacje komunalne EUR	133 425	139 882
obligacje komunalne PLN	112 364	113 935
emitowane przez podmioty niefinansowe - obligacje korporacyjne PLN	510	511
emitowane przez banki - obligacje strukturyzowane PLN	49 046	73 012
Jednostki uczestnictwa w UFK (Ubezpieczeniowe Fundusze Kapitałowe)*	1 973 812	1 918 288
Razem	13 871 079	15 723 148

* Związane z produktami ubezpieczeniowymi należącymi do grupy produktów inwestycyjnych gdzie ryzyko ponosi ubezpieczający.

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	193 688 261	187 519 861
sektor finansowy	1 507 611	1 630 191
gospodarcze, w tym:	627 556	1 319 339
środkami Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	10 569	11 440
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	880 055	310 852
sektor niefinansowy	182 109 451	175 789 529
mieszkańciewe	102 592 447	98 105 676
gospodarcze	55 129 190	53 930 247
konsumpcyjne	22 339 515	21 644 625
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 048 299	2 108 981
sektor budżetowy	10 071 199	10 100 141
gospodarcze	7 234 665	7 277 642
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 836 534	2 822 499
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(8 352 172)	(8 022 477)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	185 336 089	179 497 384

Według segmentów klienta	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	193 688 261	187 519 861
bankowości hipotecznej	95 640 967	90 768 711
korporacyjne	50 266 127	50 661 094
bankowości detalicznej i prywatnej	22 339 515	21 644 625
małych i średnich przedsiębiorstw	24 551 028	24 123 139
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	880 055	310 852
pozostałe należności	10 569	11 440
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(8 352 172)	(8 022 477)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	185 336 089	179 497 384

Struktura kredytów i pożyczek przedstawiona w nocie obejmuje następującą segmentację:

- kredyty gospodarcze podmiotów finansowych (tj. np. firmy leasingowe, ubezpieczeniowe, towarzystwa inwestycyjne) obejmują bankowość korporacyjną,
- kredyty mieszkaniowe obejmują kredyty bankowości hipotecznej, segmentu klienta korporacyjnego oraz małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie produktów przeznaczonych na cele mieszkaniowe,
- kredyty gospodarcze podmiotów niefinansowych, w zależności od rozmiaru podmiotu, obejmują kredyty dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz kredyty korporacyjne udzielane podmiotom gospodarczym z przeznaczeniem innym niż na cele mieszkaniowe,
- kredyty konsumpcyjne obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- kredyty gospodarcze podmiotów budżetowych obejmują kredyty bankowości korporacyjnej,
- reklasyfikowane papiery dłużne prezentowane są w segmencie klienta korporacyjnego.

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom (reklasyfikowane w III i IV kwartale 2012 roku) według stanu na dzień:

Na dzień 30 czerwca 2015 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	819 233	820 433	826 176
Obligacje korporacyjne	582 000	591 340	518 996
Razem	1 401 233	1 411 773	1 345 172

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	850 183	847 435	853 129
Obligacje korporacyjne	631 640	640 689	568 483
Razem	1 481 823	1 488 124	1 421 612

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	30.06.2015	31.12.2014
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	7 585 090	7 377 955
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	5 645 907	5 615 878
należności z tytułu leasingu finansowego	371 294	344 975
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	1 939 183	1 762 077
należności z tytułu leasingu finansowego	371 545	300 021
Wyceniane według metody portfelowej	7 629 169	7 361 432
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	7 629 169	7 361 432
należności z tytułu leasingu finansowego	104 152	106 401
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	178 474 002	172 780 474
należności z tytułu leasingu finansowego	4 688 277	4 477 927
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	193 688 261	187 519 861
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	(3 021 120)	(2 963 733)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(101 553)	(95 057)
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(3 011 104)	(2 948 025)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(100 095)	(95 057)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(4 644 445)	(4 426 869)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(76 578)	(75 273)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(686 607)	(631 875)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(14 060)	(14 478)
Odpisy - razem	(8 352 172)	(8 022 477)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	185 336 089	179 497 384

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w nocie 10 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 6,9% (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 6,9%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości na dzień 30 czerwca 2015 roku (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość kredytów i pożyczek udzielonych klientom ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 62,9% (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 61,8%).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,2% (na dzień 31 grudnia 2014 roku: 5,2%).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Grupa Kapitałowa utrzymywałaby zaangażowanie w tych aktywach.

22. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	25 307 027	21 961 102
emitowane przez Skarb Państwa	16 166 437	12 781 051
obligacje skarbowe PLN	16 079 586	12 601 236
obligacje skarbowe USD	69 053	149 582
obligacje skarbowe UAH	17 798	30 233
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	4 344 647	4 480 325
emitowane przez podmioty niefinansowe	3 265 314	3 475 594
obligacje korporacyjne PLN	2 736 910	2 960 217
obligacje korporacyjne EUR	312 256	315 965
obligacje korporacyjne USD	216 148	199 412
emitowane przez banki, obligacje korporacyjne	1 530 629	1 224 132
obligacje korporacyjne PLN	1 475 464	1 112 705
obligacje korporacyjne EUR	43 800	90 867
obligacje korporacyjne UAH	11 365	20 560
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(4 140)	-
obligacje korporacyjne UAH	(4 140)	-
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	25 302 887	21 961 102
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	347 841	447 492
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	223 276	395 412
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	124 565	52 080
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(28 474)	(129 369)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	319 367	318 123
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	25 622 254	22 279 225

23. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

Dłużne papiery wartościowe	30.06.2015	31.12.2014
emitowane przez Skarb Państwa:		
emitowane przez Skarb Państwa PLN	37 818	37 709
emitowane przez Skarb Państwa EUR	2 534	2 629
emitowane przez Skarb Państwa USD	176 025	193 020
emitowane przez banki, UAH	28 870	-
Razem	245 247	233 358

24. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

- 1) wartość inwestycji Grupy we wspólnych przedsięwzięciach (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2015	31.12.2014
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	3 583	3 460
Cena nabycia	17 498	17 498
Zmiana w udziale w aktywach netto	(13 915)	(14 038)
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	202 243	201 380
Wartość godziwa pozostałej części udziału na dzień objęcia współkontrolą	197 320	197 320
Zmiana w udziale w aktywach netto	4 923	4 060
Razem	205 826	204 840

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na początek okresu	204 840	202 972
Udział w zyskach i stratach	14 757	6 849
Wynik z tytułu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	-	-
Dywidenda	(13 771)	(10 028)
Pozostałe	-	(272)
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na koniec okresu	205 826	199 521

2) wartość inwestycji Grupy w jednostkach stowarzyszonych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2015	31.12.2014
Grupa Bank Pocztowy SA*	-	117 646
Cena nabycia	-	146 500
Zmiana w udziale w aktywach netto	-	74 142
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(102 996)
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	1 500	1 500
Zmiana w udziale w aktywach netto	4 278	4 219
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(5 778)	(5 719)
Razem	-	117 646

* Akcje Spółki w I półroczu 2015 roku zostały przeklasyfikowane do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	117 646	106 720
Wynik z tytułu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	28 794	(766)
Udział w zyskach i stratach	1 066	464
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	(1 006)	302
Przejęcie akcji spółki Bank Pocztowy SA do aktywów trwałych dostępnych do sprzedaży	(146 500)	-
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	-	106 720

Informacje o wspólnych przedsięwzięciach i udziałach w jednostkach stowarzyszonych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przedstawiają poniższe tabele:

a) wspólne przedsięwzięcia

Nazwa jednostki	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	% wielkość udziałów oraz praw do głosów posiadanych przez Grupę Kapitałową Banku	
			30.06.2015	31.12.2014
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonanych przy użyciu instrumentów płatniczych	Warszawa/Polska	34,00%	34,00%
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	Prowadzenie hotelu	Poznań/Poznań	41,44%	41,44%

b) jednostki stowarzyszone

Nazwa jednostki	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	% wielkość udziałów oraz praw do głosów posiadanych przez Grupę Kapitałową Banku	
			30.06.2015	31.12.2014
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	Poręczenia kredytów bankowych zaciąganych przez przedsiębiorców	Poznań/Wielkopolska	33,33%	33,33%

Wszystkie wskazane powyżej spółki ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności.

Poniżej przedstawiono podsumowanie danych finansowych odrębnie dla każdego wspólnego przedsięwzięcia oraz każdej jednostki stowarzyszonej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Wykazane kwoty pochodzą ze sprawozdań finansowych poszczególnych jednostek sporządzonych zgodnie z MSSF lub PSR.

Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	30.06.2015	31.12.2014
Aktywa obrotowe	100 879	132 100
Aktywa trwałe	83 404	59 069
Zobowiązania krótkoterminowe	62 765	72 219
Zobowiązania długoterminowe	3 780	3 780
	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody	221 533	188 682
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	43 072	21 990
Zysk (strata) za okres obrotowy	43 072	21 990
Całkowite dochody razem	43 072	21 990
Otrzymane dywidendy od jednostki zakwalifikowanej jako wspólne przedsięwzięcie	13 771	10 028

„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. o.o.	30.06.2015	31.12.2014
Aktywa obrotowe	11 115	13 002
Aktywa trwałe	88 860	90 889
Zobowiązania krótkoterminowe	11 702	10 236
Zobowiązania długoterminowe	79 627	84 103
	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody	11 589	9 893
Zysk (strata) za okres obrotowy	(906)	(1 713)

„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	30.06.2015	31.12.2014
Aktywa obrotowe	22 833	22 353
Aktywa trwałe	39	46
Zobowiązania krótkoterminowe	4 570	4 084
Zobowiązania długoterminowe	1 105	1 298
	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody	1 047	1 544
Zysk (strata) za okres obrotowy	179	-

PKO Bank Polski SA posiada także akcje spółki Bank Pocztowy SA, stanowiące 25,0001% kapitału zakładowego Spółki i uprawniające do 25% i 10 głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. W I półroczu 2015 roku akcje Banku Poczowego SA zostały, zgodnie z MSSF 5, przeklasyfikowane do pozycji „aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży”. Od dnia reklasyfikacji Grupa Kapitałowa zaprzestała wyceny akcji metodą praw własności tzn. Grupa Kapitałowa nie rozpoznaje w wycenie udziału części przychodów i kosztów Banku Poczowego SA oraz udziału w zmianie pozostałych pozycji kapitałów własnych Spółki.

25. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	30.06.2015	31.12.2014
Aktywa jednostek zależnych	342 985	373 174
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży przekwalifikowane z jednostek stowarzyszonych	146 500	-
Grunty i budynki	254 467	251 599
Inne	8 379	219
Razem	752 331	624 992

Począwszy od 2014 roku Grupa przeklasyfikowała, zgodnie z MSSF 5, udziały spółki Qualia Development Sp. z o.o. oraz wybrane nieruchomości do pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” – Grupa zamierza odzyskać wartość wyżej wymienionych aktywów w drodze transakcji sprzedaży. Począwszy od I kwartału 2015 w tej pozycji wykazywane są również akcje Bank Pocztowy SA.

26. Zapasy

Wartość bilansowa zapasów według rodzaju	30.06.2015	31.12.2014
Towary	264 734	242 503
Materiały	24 517	24 544
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(31 158)	(29 164)
Razem	258 093	237 883

Zapasy w Grupie Kapitałowej obejmują głównie środki poniesione na budowę nieruchomości przez Spółki Grupy Kapitałowej zajmujące się działalnością deweloperską.

27. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	30.06.2015	31.12.2014
Oprogramowanie	1 666 171	1 711 902
Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	1 193 728	1 193 728
Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	110 386	122 302
Relacje z klientami	57 683	67 252
Inne, w tym nakłady	200 336	284 317
Razem	3 228 304	3 379 501

Poniżej przedstawiono wartość firmy netto ujętą w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wartość firmy netto	30.06.2015	31.12.2014
Spółki Nordea Polska	985 221	985 221
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	149 564	149 564
PKO BP BANKOWY PTE SA	51 158	51 158
Wartość firmy związana z aktywami przejętymi od spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	7 785	7 785
Razem	1 193 728	1 193 728

Rzeczowe aktywa trwałe	30.06.2015	31.12.2014
Grunty i budynki	1 564 358	1 602 761
Maszyny i urządzenia	466 043	499 830
Środki transportu	64 618	79 573
Środki trwałe w budowie	84 219	165 587
Nieruchomości inwestycyjne	132 482	129 693
Inne	181 703	176 111
Razem	2 493 423	2 653 555

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz istotne zobowiązania z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych.

W I półroczu 2015 roku Grupa Kapitałowa otrzymała odszkodowanie od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 8 671 tysięcy PLN ujęte w rachunku zysków i strat (w 2014 roku Grupa Kapitałowa otrzymała odszkodowanie od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utraty rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 14 986 tysięcy PLN ujęte w rachunku zysków i strat).

28. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2015	31.12.2014
Otrzymane kredyty i pożyczki	17 159 140	17 643 643
Depozyty banków	1 789 084	823 815
Rachunki bieżące	879 130	609 836
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	229 078	299 530
Inne depozyty z rynku pieniężnego	45 118	17 658
Razem	20 101 550	19 394 482

29. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2015	31.12.2014
Zobowiązania wobec ludności	131 694 510	128 675 561
Depozyty terminowe	70 286 807	69 228 283
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	61 144 611	59 219 213
Pozostałe zobowiązania	263 092	228 065
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	40 547 534	40 932 868
Depozyty terminowe	15 256 927	16 068 233
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	19 729 432	19 416 337
Otrzymane kredyty i pożyczki	3 587 788	3 421 704
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	600 756	856 124
Pozostałe zobowiązania	1 372 631	1 170 470
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	6 895 734	4 778 337
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	4 911 693	4 018 030
Depozyty terminowe	1 971 591	740 995
Pozostałe zobowiązania	12 450	19 312
Razem	179 137 778	174 386 766

Według segmentu klienta	30.06.2015	31.12.2014
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	125 720 015	122 331 368
korporacyjne	31 349 325	30 295 632
małych i średnich przedsiębiorstw	17 872 913	17 475 288
otrzymane kredyty i pożyczki	3 587 788	3 421 704
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	600 756	856 124
pozostałe zobowiązania	6 981	6 650
Razem	179 137 778	174 386 766

Struktura zobowiązań przedstawiona w nocie obejmuje następującą segmentację:

- zobowiązania wobec ludności obejmują bankowość detaliczną i prywatną,
- zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych obejmują segment klienta korporacyjnego (z wyłączeniem klienta budżetowego), segment małych i średnich przedsiębiorstw,
- zobowiązania wobec jednostek budżetowych obejmują segment klienta korporacyjnego – klient budżetowy.

30. Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej

	30.06.2015	31.12.2014
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe	137 147	176 441
Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych ubezpieczyciela w podziale na:	2 450 033	2 503 281
Produkty strukturyzowane	103 070	252 184
Polisolokaty	2 873	3 732
Ubezpieczeniowe produkty finansowe Unit-Linked	2 344 090	2 247 365
Razem	2 587 180	2 679 722

Większość produktów ubezpieczeniowych należy do grupy produktów inwestycyjnych, gdzie ryzyko ponosi ubezpieczający. Szczegółowy opis dotyczący ryzyka na działalności ubezpieczeniowej znajduje się w nocie 62 „Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym”.

31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji	30.06.2015	31.12.2014
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	14 016 606	13 182 348
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	12 662 083	12 032 368
obligacje wyemitowane przez Bank	993 068	747 825
obligacje wyemitowane przez PKO Leasing SA	361 455	402 155
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez Bank	122 498	118 262
Razem	14 139 104	13 300 610

Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:	30.06.2015	31.12.2014
do 1 miesiąca	72 622	557 314
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	376 967	635 363
od 3 miesięcy do 1 roku	6 538 780	5 313 454
od 1 roku do 5 lat	3 177 430	3 085 517
powyżej 5 lat	3 973 305	3 708 962
Razem	14 139 104	13 300 610

W I półroczu 2015 roku Bank wyemitował obligacje bankowe o wartości nominalnej 2 000 000 tysięcy PLN, wyceniane według zamortyzowanego kosztu. W I półroczu 2015 roku zostały umorzone bankowe papiery wartościowe i obligacje bankowe o wartości nominalnej 1 752 585 tysięcy PLN.

W I półroczu 2015 roku PKO Leasing SA wyemitował obligacje o wartości nominalnej 1 150 000 tysięcy PLN oraz wykupił obligacje o wartości nominalnej 1 150 000 tysięcy PLN. Na dzień 30 czerwca 2015 roku zadłużenie Spółki z tytułu emisji obligacji wynosiło w wartości nominalnej 590 000 tysięcy PLN, z czego zadłużenie wobec Banku wynosiło w wartości nominalnej 227 000 tysięcy PLN.

Obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB:

Data emisji	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	wartość bilansowa na dzień 30.06.2015	wartość bilansowa na dzień 31.12.2014
21.10.2010*	800 000	EUR	21.10.2015	3 434 923	3 427 536
07.07.2011	250 000	CHF	07.07.2016	1 046 610	901 443
25.07.2012	50 000	EUR	25.07.2022	215 153	213 768
21.09.2012	500 000	CHF	21.12.2015	2 047 980	1 772 805
26.09.2012	1 000 000	USD	26.09.2022	3 800 661	3 540 943
23.01.2014	500 000	EUR	23.01.2019	2 116 756	2 175 873
Razem				12 662 083	12 032 368

*Uwzględniono eliminację obligacji będących w portfelu DM PKO Banku Polskiego SA.

32. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 30 czerwca 2015	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 615 936
Pożyczka podporządkowana	224 000	905 230	CHF	24.04.2022	905 291
Razem	x	2 505 930	x	x	2 521 227

Na dzień 31 grudnia 2014 roku	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/ wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 619 833
Pożyczka podporządkowana	224 000	794 013	CHF	24.04.2022	794 152
Razem	x	2 394 713	x	x	2 413 985

33. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2015	31.12.2014
Koszty do zapłacenia	468 405	542 514
Przychody pobierane z góry	407 957	400 345
Inne zobowiązania	1 879 023	2 011 744
Razem	2 755 385	2 954 603
w tym zobowiązania finansowe	2 083 734	2 321 761

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałaby się z płatności wynikających z zawartych umów.

34. Rezerwy

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2015 roku, w tym:	47 480	39 847	103 844	132 667	323 838
Rezerwa krótkoterminowa	47 165	3 141	73 707	132 667	256 680
Rezerwa długoterminowa	315	36 706	30 137	-	67 158
Utworzenie/aktualizacja rezerw	3 693	19	159 658	1 331	164 701
Wykorzystanie rezerw	(5 239)	(38)	-	(12 833)	(18 110)
Rozwiązanie rezerw	(10 944)	-	(172 952)	(6 344)	(190 240)
Różnice kursowe	(18)	-	(26)	-	(44)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	(2 448)	(1 942)	(4 390)
Stan na dzień 30 czerwca 2015 roku, w tym:	34 972	39 828	88 076	112 879	275 755
Rezerwa krótkoterminowa	34 657	3 142	62 907	112 879	213 585
Rezerwa długoterminowa	315	36 686	25 169	-	62 170

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 77 599 tysięcy PLN i rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 774 tysiące PLN.

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2014 roku, w tym:	36 289	35 739	115 314	133 528	320 870
Rezerwa krótkoterminowa	36 289	2 458	88 464	133 528	260 739
Rezerwa długoterminowa	-	33 281	26 850	-	60 131
Objęcie kontrolą jednostki zależnej	11 798	12 570	8 473	3 329	36 170
Utworzenie/aktualizacja rezerw	1 710	1 618	189 414	2 722	195 464
Wykorzystanie rezerw	(246)	(122)	-	(23 969)	(24 337)
Rozwiązanie rezerw	(3 083)	(2)	(209 616)	(2 500)	(215 201)
Różnice kursowe	(105)	-	-	-	(105)
Inne zmiany i reklasyfikacje	667	-	232	7 499	8 398
Stan na dzień 30 czerwca 2014 roku, w tym:	47 030	49 803	103 817	120 609	321 259
Rezerwa krótkoterminowa	46 715	16 121	73 440	120 533	256 809
Rezerwa długoterminowa	315	33 682	30 377	76	64 450

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 76 344 tysiące PLN i rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 693 tysiące PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

35. Kapitały własne i akcjonariat Banku

	30.06.2015	31.12.2014
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały, w tym:		
Kapitał zapasowy	20 711 174	18 802 387
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 536 391	3 474 127
Pozostałe kapitały	25 317 565	23 346 514
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	-	1 006
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(77 426)	31 046
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(91 072)	5 204
Zyski i straty aktuarialne	(8 976)	(8 976)
Inne dochody całkowite	(177 474)	28 280
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(208 991)	(192 692)
Niepodzielony wynik finansowy	1 222 413	(60 658)
Wynik okresu bieżącego netto	1 350 059	3 254 122
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	28 753 572	27 625 566
Udziały niekontrolujące	(22 721)	(10 015)
Kapitał własny ogółem	28 730 851	27 615 551

Akcjonariat Banku

Według informacji posiadanych na dzień 30 czerwca 2015 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 30 czerwca 2015 roku				
Skarb Państwa	392 046 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale-Nederlanden OFE ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2014 roku				
Skarb Państwa	392 046 277	31,39	1 zł	31,39
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale-Nederlanden OFE ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali	709 046 828	56,72	1 zł	56,72
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 miliona akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 milionów akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa. Od dnia 23 czerwca 2015 zmiana nazwy ING OFE na Nationale-Nederlanden OFE.

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Akcje nie są uprzywilejowane, ani w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza jednak prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy. Powyższe nie dotyczy:

- 1) akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- 2) akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- 3) akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W okresie sześciu miesięcy 2015 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

POZOSTAŁE NOTY

36. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

36.1. Programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Grupy do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 30 czerwca 2015 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 009 700	15.06.2022
Spółka C	obligacje korporacyjne	86 100	31.12.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	34 000	31.12.2029
Spółka F	obligacje korporacyjne	8 841	31.01.2016
Razem		2 243 641	
Stan na dzień 31 grudnia 2014 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 049 000	15.06.2022
Spółka C	obligacje korporacyjne	91 700	31.12.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	50 000	19.12.2022
Razem		2 245 700	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i niezajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

36.2. Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 122 004 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 200 662 tysiące PLN).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 77 942 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 96 772 tysiące PLN).

36.3. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	30.06.2015	31.12.2014
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	1 657 388	533 975
dla podmiotów niefinansowych	37 673 082	34 540 558
dla podmiotów budżetowych	3 535 735	3 258 574
Razem	42 866 205	38 333 107
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne*	28 934 586	27 730 846

* W 2015 roku Grupa Kapitałowa zredefiniowała kategorię udzielonych zobowiązań nieodwołalnych dodając do niej dodatkowe produkty.

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	30.06.2015	31.12.2014
Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	7 430 294	9 248 321
dla podmiotów finansowych	113 688	160 298
dla podmiotów niefinansowych	7 310 407	9 066 109
dla podmiotów budżetowych	6 199	21 914
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	4 598 001	4 516 150
dla podmiotów niefinansowych	4 595 901	4 514 050
dla podmiotów finansowych	2 100	2 100
Udzielone akredytywy	2 016 595	702 768
dla podmiotów niefinansowych	2 016 595	702 768
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	26 208	17 278
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe dla podmiotów budżetowych	83 488	55 008
Razem	14 154 586	14 539 525
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 196 468	1 942 582

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w nocie 34 „Rezerwy”.

36.4. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

Według wartości nominalnej	30.06.2015	31.12.2014
Finansowe	630 515	2 004 673
Gwarancyjne	5 997 299	4 725 751
Razem	6 627 814	6 730 424

W wyniku postanowień Umowy zobowiązujących Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego, PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) w dniu 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosić będzie w okresie 4 lat od dnia zamknięcia transakcji 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego, czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka.

W ramach prac związanych z rozliczeniem transakcji Grupa Kapitałowa dokonała wyceny Umowy Podziału Ryzyka w oparciu o przeprowadzaną analizę prawdopodobieństwa przepływów środków pieniężnych wynikających z Umowy. Oszacowana wartość oczekiwana wynosi zero.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zestawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Grupy Kapitałowej.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku na rzecz Grupy Kapitałowej Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Grupa Kapitałowa Banku była uprawniona sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

37. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2015 roku, łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych, w których Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) są pozwany wynosiła 1 430 838 tysięcy PLN, w tym 3 516 tysięcy PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2014 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 427 555 tysięcy PLN), a łączna wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych z powództwa Spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosiła 681 642 tysiące PLN, w tym 102 083 tysiące PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie, głównie związanych z windykacją kredytów udzielonych przez KREDOBANK SA (na dzień 31 grudnia 2014 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 767 505 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard oraz Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane wyżej wymienionymi kartami systemu, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK) i w dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. SOKiK zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie jednakże w dniu 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazując wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard.

W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku o którym mowa powyżej. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Decyzję sądu w tej sprawie pełnomocnik Banku otrzymał w styczniu 2013 roku, a w lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji. W dniu 29 października 2013 roku odbyła się rozprawa, zaś w dniu 21 listopada 2013 roku został ogłoszony wyrok, którym SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10 085 tysięcy PLN. Wyrok jest nieprawomocny. W dniu 7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu powodów reprezentowanych przez pełnomocnika Banku. Wyrok został również zaskarżony przez innych uczestników postępowania, tj. przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHiD) (apelacje zmierzające do nałożenia na uczestników porozumień surowszych kar pieniężnych), a także: Visa Europe Limited, Bank Poczty S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., mBank S.A. (dawniej: BRE Bank S.A.), Deutsche Bank PBC S.A., HSBC Bank Polska S.A. (apelacje zmierzające przede wszystkim do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania porozumień za naruszające prawo konkurencji oraz nałożenia kar na ich uczestników). Odpisy tych apelacji zostały doręczone pełnomocnikowi Banku, który złożył na nie odpowiedzi. Akta sprawy zostały przekazane z SOKiK do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 22 września 2015 roku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank posiada rezerwę na kwotę 10 359 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

b) Na dzień 30 czerwca 2015 roku dodatkowo Bank jest stroną m.in. następujących postępowań:

przed SOKiK w wyniku odwołania od decyzji Prezesa UOKiK

- 1) w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach.

W dniu 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN. W dniu 16 stycznia 2013 roku Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 13 stycznia 2015 roku SOKiK wydał wyrok, którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK w całości, tj. uchylił również nałożoną na Bank karę finansową. W dniu 26 lutego 2015 roku Prezes UOKiK złożył od wyroku apelację. Postępowanie w toku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank posiada rezerwę w tej samej kwocie (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

- 2) w związku z podejrzeniem stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe.

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku uznano działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożono na Bank karę pieniężną w wysokości 17 236 tysięcy PLN oraz 11 828 tysięcy PLN (łącznie 29 064 tysiące PLN). Bank odwołał się od tej decyzji. Wyrokiem z dnia 9 lipca 2015 roku SOKiK uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Postępowanie jest w toku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank nie posiada rezerwy z tego tytułu.

przed SOKiK z powództwa osoby fizycznej:

- 1) uznanie za niedozwolone zapisów Taryfy opłat i prowizji w punktach przewidujących opłaty za czynności monitorująco-upominawcze w związku z opóźnianiem się klientów ze spłatą bieżących zadłużeń. Bank udzielił odpowiedzi na pozew i repliki na kolejne pismo procesowe. W sprawie tej nie ma ryzyka ukarania Banku karą finansową, natomiast istnieje ryzyko wpisania postanowień dotyczących opłat monitorująco-upominawczych do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzonego przez Prezesa UOKiK. W dniu 25 marca 2015 roku SOKiK umorzył postępowanie przeciwko Bankowi w tej sprawie,
- 2) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczących kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Pozew został doręczony Bankowi w dniu 20 kwietnia 2015 roku, a w dniu 20 maja 2015 roku Bank wniósł odpowiedź na pozew. Sprawa w toku,
- 3) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczących kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu oraz na potrzeby przeliczania rat kredytu, jak również postanowień dotyczących wysokości oprocentowania są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Pozew został doręczony Bankowi 4 lutego 2015 roku. W dniu 6 marca 2015 roku Bank wniósł odpowiedź na pozew wnosząc o jego odrzucenie. Sąd zarządził doręczenie odpowiedzi na pozew Banku powodowi zobowiązując go do ustosunkowania się do twierdzeń Banku - zarządzenie w tym zakresie doręczone zostało powodowi w dniu 15 maja 2015 roku.

przed SOKiK z powództwa Banku - w wyniku zakończenia postępowania odwoławczego wszczętego przez Bank przed SOKiK od decyzji Prezesa UOKiK w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych kont emerytalnych („IKE”). W dniu 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- 1) w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza,
- 2) w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia,
- 3) w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

W dniu 2 stycznia 2013 roku Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK i wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 roku SOKiK obniżył nałożoną na Bank karę łącznie do kwoty 4 000 tysięcy PLN, w tym odnośnie:

- 1) praktyki opisanej powyżej w pkt 1 obniżył karę do kwoty 2,5 miliona PLN,
- 2) praktyki opisanej powyżej w pkt 2 obniżył karę do kwoty 1,5 miliona PLN,
- 3) praktyki opisanej powyżej w pkt 3 kara została uchylona, gdyż Sąd uznał, że praktyka Banku nie naruszała zbiorowych interesów konsumentów.

Postępowanie w toku. Na dzień 30 czerwca 2015 roku Bank posiadał na powyższe kwoty rezerwę w kwocie 4 000 tysięcy PLN (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”).

przed Prezesem UOKiK:

- 1) postępowanie wyjaśniające wszczęte 29 sierpnia 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w umowie kredytu Aurum wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kosztów ubezpieczenia w tej umowie i formularzu informacyjnym. Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK,
- 2) postępowanie wyjaśniające, wszczęte 9 października 2014 roku w sprawie możliwości skorzystania przez klientów z reklamacji „chargeback”. Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK, że w relacjach Banku z klientami nie funkcjonuje tego typu procedura reklamacyjna (jest ona właściwa dla relacji Bank - organizacja kartowa),
- 3) postępowanie wszczęte 15 października 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w ulotce reklamowej „Mini Ratka w mgnienu oka na wyciąg z konta” wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kwoty pożyczki. W dniu 13 listopada 2014 roku UOKiK wszczął właściwe postępowanie administracyjne w tej sprawie. Bank nie zgadza się z zarzutami UOKiK i w odpowiedzi rozważa przyjęcie na siebie zobowiązania do prezentowania zgodnego z założeniami UOKiK (chodzi o doprecyzowanie komunikacji),
- 4) postępowanie wyjaśniające z dnia 26 stycznia 2015 roku w sprawie przekazania informacji, jakie Bank stosuje aktualnie zasady dotyczące zabezpieczania i przewalutowania kredytu hipotecznego w CHF w kontekście ostatnich zmian kursu franka szwajcarskiego. Do dnia dzisiejszego nastąpiła jedynie wymiana pism w toku postępowania,
- 5) postępowanie wyjaśniające z dnia 5 lutego 2015 roku dotyczące postępowań Banku z kredytami mieszkaniowymi zabezpieczonymi hipotecznie wyrażonymi/denominowanymi/indeksowanymi w CHF (ujemny LIBOR, obniżenie spreadu, table kursowe). Sprawa jest w toku,
- 6) postępowanie wyjaśniające wszczęte 12 lutego 2015 roku w sprawie, czy Bank wobec byłych klientów Nordea Bank Polska SA stosuje obowiązującą w Taryfie Nordea Bank Polska SA opłatę 20 PLN za obsługę zajęcia wierzytelności w przypadku wystawienia tytułu egzekucyjnego. Pismem z dnia 24 lutego 2015 roku Bank udzielił UOKiK odpowiedzi, w której poinformował, że Bank nie stosuje takiej opłaty wobec konsumentów,
- 7) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 marca 2015 roku dotyczące współpracy Banku z rzeczoznawcami majątkowymi w zakresie tworzenia operatów szacunkowych na potrzeby wyceny wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu. W dniu 23 marca 2015 roku i 7 maja 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na pismo UOKiK,
- 8) postępowanie wyjaśniające z dnia 9 marca 2015 roku dotyczące stosowanych przez Bank dokumentów określających opłaty i prowizje, wskazania wszystkich zmian w tych dokumentach w latach 2014-2015, przesłanek uprawniających Bank do dokonania zmian oraz sposobu poinformowania konsumentów o tych zmianach. Kolejno w dniach 13 i 21 kwietnia 2015 roku oraz 8 maja 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty,
- 9) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 kwietnia 2015 roku w sprawie badania rynku kredytów konsumenckich, w tym określenie jego struktury oraz struktury opłat związanych z tą grupą produktów. W dniu 29 kwietnia 2015 roku Bank przekazał UOKiK kwestionariusz zawierający wymagane informacje,
- 10) postępowanie wyjaśniające z dnia 20 kwietnia 2015 roku dotyczące opłat z tytułu operacji dokonywanych przez konsumentów w związku z korzystaniem przez konsumentów z kart płatniczych za granicą. W dniu 28 maja 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA – spółka zależna od Banku – jest stroną:

- 1) dziesięciu postępowań przed SOKiK z powództwa osób fizycznych o uznanie za niedozwolone niektórych postanowień wzorców umownych dotyczących umów ubezpieczenia na życie; we wszystkich przypadkach Spółka złożyła odpowiedź na pozew wnosząc o jego oddalenie w związku z wniesieniem powództwa po upływie 6 miesięcy od dnia zaniechania ich stosowania, w sprawie tej nie ma ryzyka ukarania Spółki karą finansową,
  - 2) postępowania prowadzonego przed Prezesem UOKiK w sprawie stosowanych opłat likwidacyjnych i wartości wykupu polisy w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia w niektórych wzorcach umownych do umów ubezpieczenia na życie, a także zastosowaniu w tych wzorcach nieprecyzyjnej informacji o wartości wykupu całkowitego w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia; postępowanie jest w toku, wartość utworzonej rezerwy na 30 czerwca 2015 roku wynosi 8 172 tysiące PLN,
  - 3) postępowania związane ze skargą kasacyjną wniesioną przez Spółkę od wyroku Sądu Apelacyjnego w związku z karą pieniężną nałożoną na Spółkę w 2010 roku przez Prezesa UOKiK z tytułu naruszenia przez Spółkę zbiorowych interesów konsumentów (kara pieniężna została w 2013 roku zapłacona); Sąd Najwyższy wydał orzeczenie uchylające zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej wysokości nałożonej kary i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia sądowi drugiej instancji.
- c) Roszczenia reperywatywacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się:

- 1) sześć postępowań administracyjnych, w tym jedno zawieszono, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem), które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Grupy rozstrzygnięcia, skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reperywatywacyjnych; zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Grupy,
- 2) cztery postępowania sądowe, w tym jedno zawieszono, w odniesieniu do dwóch nieruchomości Banku dotyczące wydania lub zwrotu lokalu i nieruchomości, wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości oraz regulacji stanu prawnego nieruchomości,
- 3) cztery postępowania administracyjne w odniesieniu do części jednej nieruchomości posiadanej przez spółkę zależną Banku dotyczące wystąpienia o ich zwrot.

Toczą się również postępowania o stwierdzenie zasiedzenia części dwóch nieruchomości posiadanych przez spółki zależne Banku.

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego, z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, że orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, wydano z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców a następnie podział majątku CFP, wydane zostało przeniesienie na Bank prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługuje skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku.

W dniu 17 lipca 2013 roku złożona została skarga kasacyjna. W dniu 3 czerwca 2015 roku odbyła się rozprawa, podczas której NSA uwzględnił kasację Banku od wyroku WSA w Warszawie z 23 sierpnia 2012 roku w sprawie reprivatyzacyjnej części gruntów przy ulicy Puławskiej 15. Sprawa w toku.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku i spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych od Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

38. Informacje uzupełniające do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	30.06.2015	31.12.2014	30.06.2014
Kasa, środki w Banku Centralnym	11 934 626	11 738 371	9 910 908
Bieżące należności od banków	3 484 617	2 516 484	2 547 844
Razem	15 419 243	14 254 855	12 458 752

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek i dywidend otrzymanych i wypłaconych

Przychody z tytułu odsetek - otrzymane	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Odsetki otrzymane z tytułu udzielonych kredytów i udzielonych pożyczek	3 079 874	3 114 345
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	427 729	295 510
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	134 255	194 707
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	63 821	109 600
Odsetki otrzymane od papierów z portfela przeznaczonego do obrotu	27 512	27 567
Odsetki od instrumentów zabezpieczających	280 469	157 899
Pozostałe odsetki otrzymane (głównie odsetki od rachunków bieżących, skupionych wierzytelności, zrealizowanych gwarancji)	576 555	597 670
Razem	4 590 215	4 497 298

Przychody z tytułu dywidend - otrzymane	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Otrzymane dywidendy od wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych*	13 770	10 028
Otrzymane dywidendy od pozostałych podmiotów	1 976	1 664
Razem	15 746	11 692

*Pozycja dotyczy dywidendy otrzymanej od jednostek wycenianych metodą praw własności

Koszty z tytułu odsetek - zapłacone	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Odsetki zapłacone z tytułu depozytów	(846 381)	(747 330)
Odsetki zapłacone z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(179 010)	(113 186)
Odsetki zapłacone z tytułu otrzymanych kredytów i pożyczek	(57 397)	(38 138)
Pozostałe odsetki zapłacone (głównie odsetki od rachunków bieżących, premie od dłużnych papierów wartościowych, odsetki od zobowiązań z tytułu zabezpieczeń pieniężnych)	(269 814)	(298 777)
Razem	(1 352 602)	(1 197 431)

39. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad jednostką dominującą Grupy Kapitałowej jako podmiot posiadający 31,39% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w nocie 35 „Kapitały własne i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 763 z późniejszymi zmianami), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	52 035	58 261
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	14 006	20 969
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	38 029	37 292

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późniejszymi zmianami), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody z tytułu prowizji	1 516	1 659

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody z tytułu prowizji	5 503	2 500

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	01.01- 30.06.2015	01.01- 30.06.2014
Przychody z tytułu prowizji	8 188	11 516

Istotne transakcje Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych. Marże na transakcjach kredytowych zawierają się w przedziale 0,25%-4,2%.

Podmiot	30.06.2015			01.01-30.06.2015		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 2	467 459	534 076	387 494	5 088	451	(4 011)
Podmiot 3	236 830	971 627	983 496	1 763	573	(9 151)
Podmiot 4	215 062	53 799	575 223	4 748	1 698	(26)
Podmiot 5	211 065	15 740	2 359 663	422	1 176	(338)
Podmiot 6	201 153	72 804	50 000	2 734	52	(449)
Podmiot 7	113 458	36 142	542 143	2 002	32	(157)
Podmiot 8	106 852	33 861	65 252	1 851	141	(438)
Podmiot 9	96 804	456	100 000	1 716	224	(12)
Podmiot 10	94 184	1 403	22 316	2 334	115	-
Podmiot 11	88 672	26 865	131 574	1 164	45	(24)
Podmiot 12	47 257	11 151	39 534	648	151	(180)
Podmiot 13	26 617	2	3 416	530	2	(1)
Podmiot 14	23 959	4 232	20 000	389	8	-
Podmiot 15	20 374	20 693	59 628	2	343	(260)
Pozostałe podmioty	134 254	5 029 090	3 280 758	3 012	2 610	(42 447)
Razem	2 084 000	6 811 941	10 700 497	28 403	7 621	(57 494)

Podmiot	31.12.2014			01.01 - 30.06.2014		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 080 000	-	-	-
Podmiot 6	184 925	1 001 114	647 423	1 327	265	(1 798)
Podmiot 2	-	1 099	1 368 860	1 812	827	(239)
Podmiot 10	-	9 190	1 201 440	7 025	97	(45)
Podmiot 4	-	1 177 873	-	-	-	(195)
Podmiot 26*	285 955	283 174	422 752	-	-	-
Podmiot 11	-	160 250	701 786	2 302	1	(397)
Podmiot 13	-	98 728	500 000	2 419	621	(580)
Podmiot 15	-	582 771	-	1 513	102	(46)
Podmiot 18	386 306	16 294	151 587	2 517	350	-
Podmiot 14	113 481	18 235	396 474	2 290	160	(64)
Podmiot 27*	-	109 604	400 000	-	-	-
Podmiot 25	113 422	80 540	61 819	-	-	-
Podmiot 21	67 704	14 487	157 659	733	24	-
Podmiot 28*	62 901	1 984	150 000	-	-	-
Pozostałe podmioty	259 499	637 143	165 524	8 367	2 740	(17 325)
Razem	1 474 193	4 192 486	8 405 324	30 305	5 187	(20 689)

* Podmioty nie występują w 2015 roku.

Odpowiednio na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 na powyższe należności nie zostały utworzone istotne odpisy z tytułu utraty wartości.

40. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

Transakcje jednostki dominującej z jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami wycenionymi metodą praw własności

Wszystkie opisane poniżej transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami i jednostkami stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodlegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

30 czerwca 2015 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	3 279	-	23 895	5 000
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	27 688	27 688	9 373	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA*	475	-	336	926
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	28	-
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	-	-
Razem	31 442	27 688	33 632	5 926

*Spółka prezentowana w „Aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży”

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	71 274	70 957	47 074	46 416
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	584	584	52	52
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA*	314	13	554	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	14	14
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	1	1	-	-
Razem	72 174	71 556	47 694	46 482

*Spółka prezentowana w „Aktywach trwałych przeznaczonych do sprzedaży”

31 grudnia 2014 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	23 390	-	57 008	5 000
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	28 852	28 852	12 022	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	-	-	299	941
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	966	-
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	2	-
Razem	52 242	28 852	70 297	5 941

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2014 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednie				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	4 780	4 461	34 765	34 654
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	1 658	1 658	125	125
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	220	30	1 800	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	83	83
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	2	2	-	-
Razem	6 661	6 152	36 773	34 862

W tabeli nie wykazano Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. ze względu na brak transakcji wzajemnych z Bankiem.

41. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo

Na dzień 30 czerwca 2015 roku jednostkami powiązаныmi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawały dwa podmioty (na dzień 31 grudnia 2014 roku - jeden podmiot).

W I półroczu 2015 roku i w I półroczu 2014 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

42. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Polskiego SA

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane oraz należne od PKO Banku Polskiego SA (z wyłączeniem zmiennych składników wynagrodzeń)

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Rada Nadzorcza	615	496
Zarząd	5 634	5 289
Razem	6 249	5 785

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Zarząd*	20	20
Razem	20	20

* Kwota uwzględnia wynagrodzenie otrzymane od jednostek stowarzyszonych

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze to świadczenia pracownicze, które podlegają w całości rozliczeniu przed upływem 12 miesięcy od dnia okresu sprawozdawczego, w którym pracownicy wykonywali związaną z nimi pracę. Jak opisano w nocie „Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku” począwszy od roku 2012 zmienny składnik wynagrodzeń w przypadku osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym Zarząd przyznawany jest w:

- formie nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny).

W związku z powyższym jako świadczenie krótkoterminowe dla Zarządu Banku oprócz wynagrodzenia zasadniczego ujęta została również nieodroczonej część składnika zmiennego składnika wynagrodzeń w formie gotówkowej.

W okresie 6 miesięcy zakończonych dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do nieodroczonego zmiennego składnika wynagrodzeń.

Wartość nieodroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2014 rok wyniosła 1 694 tysięcy PLN bez narzutów a za rok 2013 rok wyniosła 1 916 tysięcy PLN bez narzutów.

b) pozostałe świadczenia długoterminowe (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

Jako pozostałe świadczenie długoterminowe ujęta została odroczonej część zmiennego składnika wynagrodzeń przyznawana w formie gotówkowej oraz świadczenia z tytułu pracowniczego programu emerytalnego („PPE”).

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do pozostałych świadczeń długoterminowych (wypłaty nastąpiły odpowiednio w lipcu 2015 i lipcu 2014 roku).

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń długoterminowych wyniosła odpowiednio 3 244 tysiące PLN tj. 3 150 tysięcy PLN bez narzutów (zmiennie składniki wynagrodzeń za lata 2014-2012) i 94 tysiące PLN składki na PPE. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wyniosła odpowiednio 2 083 tysiąca PLN, tj. 2 022 tysiące PLN bez narzutów (zmiennie składniki wynagrodzeń za lata 2013-2012) i 61 tysiąca PLN składki na PPE.

W I półroczu 2015 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń w formie gotówkowej za 2014 rok wyniosła 1 129 tysięcy PLN bez narzutów. W I półroczu 2015 roku przyznana wartość odroczonego składnika wynagrodzeń przyznanego w formie gotówkowej za 2013 rok wyniosła 1 321 tysięcy PLN bez narzutów.

c) płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych (w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń)

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku z tytułu zmiennych składników wynagrodzeń przyznanym w formie akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym) wypłacono 2 240 tysięcy PLN bez narzutów. W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2014 roku z tego tytułu wypłacono 1 599 tysięcy PLN.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wyniosła odpowiednio 4 845 tysięcy PLN bez narzutów (za lata 2014-2012) oraz 4 289 tysięcy PLN (za lata 2013-2012).

W 2015 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2014 rok wyniosła 2 823 tysięcy PLN. W 2014 roku przyznana wartość składnika wynagrodzeń (odroczonego i nieodroczonego) przyznanego w formie akcji fantomowych za 2013 rok wyniosła 3 237 tysięcy PLN.

d) świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

e) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresie sześciu miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2015 roku oraz 30 czerwca 2014 roku nie wypłacono świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

f) kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

	30.06.2015	31.12.2014
Rada Nadzorcza	948	3 102
Zarząd	852	857
Razem	1 800	3 959

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	01.01-30.06.2015	01.01-30.06.2014
Rada Nadzorcza	131	205
Zarząd	8 425	9 515
Razem	8 556	9 720

43. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie Kapitałowej Banku

W celu wypełnienia wymogów uchwały Komisji Nadzoru Finansowego nr 258/2011 z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, Bank wdrożył poprzez uchwałę:

- Rady Nadzorczej Banku: „Zasady zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku” (stanowiące podstawę wydania kolejnych regulacji) oraz „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”,
- Zarządu Banku: „Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla osób zajmujących stanowiska kierownicze”,
- Rad Nadzorczych wybranych spółek zależnych Grupy PKO Banku Polskiego SA (PKO Leasing SA, PKO TFI SA, PKO BANKOWY PTE SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO Bank Hipoteczny SA): „Regulaminy zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu”.

Przywołane Zasady i wydane na ich podstawie Regulaminy opisują tryb przyznawania wyżej wymienionym osobom zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zgodnie z wymogami przywołanej uchwały KNF i w proporcjach w niej określonych zmiennie składniki wynagrodzeń przyznawane są w formie:

- nieodroczonej (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej (na kolejne trzy lata po pierwszym roku po okresie oceny),

przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych (których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po dodatkowym okresie retencyjnym).

Składnik wynagrodzenia w formie instrumentu finansowego jest przeliczany na akcje fantomowe po przyznaniu danego składnika – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted Average Price) Banku na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg - z IV kwartału okresu oceny. Następnie, po okresie retencyjnym i okresie odroczenia, akcje są przeliczane na gotówkę – z uwzględnieniem mediany średniodziennych cen akcji (Volume Weighted

Average Price) Banku na Gieldzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie z III kwartału roku kalendarzowego poprzedzającego wypłatę (zarząd) oraz III kwartału roku kalendarzowego, w którym dokonywana jest wypłata (pozostałe osoby na stanowiskach kierowniczych), publikowanych w systemie informacyjnym Thomson Reuters albo Bloomberg.

Wynagrodzenie odroczone może podlegać redukcji w przypadku pogorszenia wyników finansowych Banku lub odpowiednio Spółki Grupy, straty Banku /Spółki lub pogorszenia innych zmiennych związanych z efektami pracy w okresie oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze oraz wynikami nadzorowanych lub kierowanych przez te osoby jednostek/komórek organizacyjnych, które ujawniły się po okresie oceny.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń wynosiła 39,8 milionów PLN bez narzutów, z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 20 milionów PLN, dla Zarządu Banku w kwocie 12,5 miliona PLN a dla spółek Grupy Kapitałowej 7,3 miliona PLN. Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 37,4 miliona PLN z czego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku w kwocie 23 miliony PLN, dla Zarządu Banku w kwocie 11 milionów PLN a dla spółek Grupy Kapitałowej 3,4 miliona PLN.

W okresach sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2015 i 30 czerwca 2014 roku wypłacono odpowiednio osobom zajmującym stanowiska kierownicze bez Zarządu Banku składnik zmiennych wynagrodzeń w formie gotówki w kwocie 4,8 miliona PLN i 4,6 miliona PLN. W okresach sześciu miesięcy zakończonych 30 czerwca 2015 i 30 czerwca 2014 roku wypłacono Zarządowi Banku i spółek Grupy Kapitałowej składnik zmiennych wynagrodzeń z tytułu akcji fantomowych odpowiednio w wysokości 3,3 miliona PLN oraz 1,8 miliona PLN.

44. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej

Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej oraz pozostałych jednostkach podporządkowanych.

W I półroczu 2015 roku miały miejsca następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

1. dotyczące spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W dniu 9 stycznia 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka Qualia 2 Sp. z o.o. Kapitał zakładowy Spółki wynosi 5 tysięcy PLN i dzieli się na 100 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Na dzień utworzenia Spółki Qualia Development Sp. z o.o. objęła 99 udziałów, a 1 udział objęła Qualia Sp. z o.o. W dniu 14 stycznia 2015 roku Qualia Development Sp. z o.o. odkupiła od Qualia Sp. z o.o. 1 udział za cenę równą wartości nominalnej udziału.

Spółka Qualia 2 Sp. z o.o. przejęła od spółki Qualia Sp. z o.o. ogół praw i obowiązków komplementariusza w spółce Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. – umowa zbycia ogółu praw i obowiązków w powyższym zakresie została zawarta 14 stycznia 2015 roku.

Jednocześnie, w związku z wyżej opisanymi zmianami w dniu 2 lutego 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. – obecna nazwa brzmi: Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.

2. dotyczące spółki PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA

W dniu 10 lutego 2015 roku PKO Bank Polski SA zawiązał spółkę PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA o kapitale zakładowym w wysokości 20 000 tysięcy PLN. Bank objął 20 000 akcji zwykłych, imiennych, o wartości nominalnej 1 000 PLN każda po cenie emisyjnej równej 3 650 PLN za jedną akcję, tj. za łączną kwotę 73 000 tysięcy PLN w zamian za wkład pieniężny. Bank wniósł również do Spółki 15 000 tysięcy PLN na poczet funduszu organizacyjnego.

W dniu 10 marca 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję, w której zezwoliła na wykonywanie przez wyżej wymienioną Spółkę działalności ubezpieczeniowej w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe).

W dniu 13 kwietnia 2015 roku wyżej wymieniona Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym. Do 30 czerwca 2015 roku Spółka nie rozpoczęła działalności operacyjnej.

3. dotyczące spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.

W dniu 23 kwietnia 2015 w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. o kwotę 20 000 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Leasing SA, za cenę równą wartości nominalnej obejmowanych udziałów. PKO Leasing SA pozostaje jedynym udziałowcem Spółki.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. wynosi 120 000 tysięcy PLN i dzieli się na 240 000 udziałów o wartości nominalnej 500 PLN każdy.

4. dotyczące spółki „Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji

W dniu 4 maja 2015 roku spółka „Centrum Majkowskiego” Sp. z o.o. w likwidacji – spółka zależna od „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. – została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego.

5. dotyczące spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA

W dniu 9 czerwca 2015 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA o 103 221 tysięcy PLN poprzez umorzenie 925 000 sztuk akcji o wartości nominalnej 111,59 PLN każda oraz podwyższenie kapitału zakładowego poprzez objęcie przez PKO Bank Polski SA 1 akcji imiennej zwykłej o wartości nominalnej 111,59 PLN za cenę emisyjną równą 48 000 tysięcy PLN.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku kapitał zakładowy spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA wynosi 89 309 tysięcy PLN i dzieli się na 800 330 akcji o wartości nominalnej 111,59 PLN każda.

6. dotyczące spółki PKO BP Faktoring SA

W czerwcu 2015 roku spółka Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA posiadająca 8 999 akcji oraz PKO Bank Polski SA posiadający 1 akcję zbyły wszystkie posiadane akcje spółki PKO BP Faktoring SA do spółki PKO Leasing SA.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku jedynym akcjonariuszem spółki PKO BP Faktoring SA jest spółka PKO Leasing SA (spółka zależna od Banku).

7. dotyczące NEPTUN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych

W czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA nabył 1 300 000 sztuk certyfikatów inwestycyjnych serii A oraz 5 463 694 sztuk certyfikatów inwestycyjnych serii B funduszu NEPTUN – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych. Wartość nabycia wyniosła łącznie 71 665 tysięcy PLN. Certyfikaty serii B zostały objęte w zamian za wkład niepieniężny w postaci akcji Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA oraz akcji wybranych spółek publicznych stanowiących aktywa finansowe Banku. Wyżej wymieniony Fundusz jest zarządzany przez PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Przedmiotem działalności Funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych w papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe określone w Statucie Funduszu i Ustawie o funduszach inwestycyjnych.

Jednocześnie w czerwcu 2015 roku PKO Bank Polski SA sprzedał do wyżej wymienionego Funduszu wszystkie posiadane udziały spółki „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.- spółki zależnej od Banku oraz spółki „Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. - spółki stanowiącej wspólne przedsięwzięcie Banku.

Według stanu na 30 czerwca 2015 roku NEPTUN - fizan oraz spółki Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA i „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. (przy czym „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. wraz ze swoimi spółkami zależnymi „Sopot Zdrój” Sp. z o.o. i „Promenada Sopocka” Sp. z o.o.) jako jednostki kontrolowane przez PKO Bank Polski SA są konsolidowane metodą pełną w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Spółka „Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o. jest wspólnym przedsięwzięciem Funduszu i w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest nadal wyceniana metodą praw własności.

8. dotyczące zdarzeń, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej w następnych kwartałach

W dniu 17 kwietnia 2015 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Leasing SA podjęło uchwałę dotyczącą podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o 80 000 tysięcy PLN. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zostały objęte przez PKO Bank Polski SA. Wyżej wymienione podwyższenie do 30 czerwca 2015 roku nie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym.

W zakresie spółek stanowiących wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone, w I półroczu 2015 roku:

1. PKO Bank Polski SA przeklasyfikował, zgodnie z MSSF 5, akcje spółki Bank Pocztowy SA (spółki stowarzyszonej) do pozycji „Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży” w wartości bilansowej w wysokości 146 500 tysięcy PLN, wartość bilansowa została ustalona na podstawie aktualnych, zweryfikowanych projekcji finansowych Spółki zawartych w Strategii rozwoju Banku Poczтового SA w latach 2015 – 2018,
2. spółka Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (spółka stanowiąca wspólne przedsięwzięcie Banku) utworzyła dwie spółki zależne, w tym:
  - a) spółkę EVO Payments International Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce o kapitale zakładowym w wysokości 5 tysięcy PLN – Spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 9 lutego 2015 roku,
  - b) spółkę EVO Payments International s.r.o. z siedzibą w Czechach o kapitale zakładowym w wysokości 200 tysięcy CZK – Spółka została zarejestrowana w Czeskim Rejestrze Handlowym w dniu 16 lutego 2015 roku, oraz objęła udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki EVO Payments International Sp. z o.o. z siedzibą w Polsce o wartości 277 tysięcy PLN.

Przedmiotem działalności wyżej wymienionych Spółek jest prowadzenie działalności wspomagającej usługi finansowe - do końca czerwca br. Spółki nie rozpoczęły prowadzenia działalności operacyjnej.

45. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

45.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Grupa Kapitałowa klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach
- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych
- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU
MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 30 CZERWCA 2015 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 30 czerwca 2015 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 30 czerwca 2015 roku	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 532 183	1 532 183	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 509 281	1 509 281	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		17 127	17 127	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		5 775	5 775	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	18	3 976 774	1 179	3 975 595	-
Instrumenty zabezpieczające		271 965	-	271 965	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 704 809	1 179	3 703 630	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	13 871 079	5 051 311	8 819 768	-
Dłużne papiery wartościowe		11 897 267	3 077 499	8 819 768	-
Jednostki uczestnictwa		1 973 812	1 973 812	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	25 603 767	16 182 987	9 223 301	197 479
Dłużne papiery wartościowe		25 302 887	16 079 586	9 223 301	-
Kapitałowe papiery wartościowe		300 880	103 401	-	197 479
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		44 983 803	22 767 660	22 018 664	197 479
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 096 870	1 201	5 095 669	-
Instrumenty zabezpieczające		1 293 867	-	1 293 867	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 803 003	1 201	3 801 802	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	122 498	-	122 498	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		122 498	-	122 498	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		5 219 368	1 201	5 218 167	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 509 281	1 509 281	-	-
obligacje skarbowe PLN	1 402 852	1 402 852	-	-
obligacje skarbowe EUR	5 052	5 052	-	-
obligacje komunalne PLN	50 638	50 638	-	-
obligacje korporacyjne PLN	33 709	33 709	-	-
obligacje korporacyjne EUR	45	45	-	-
obligacje emitowane przez GPW	1 340	1 340	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	15 645	15 645	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	17 127	17 127	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	5 775	5 775	-	-
RAZEM	1 532 183	1 532 183	-	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	11 897 267	3 077 499	8 819 768	-
bony pieniężne NBP	8 498 988	-	8 498 988	-
obligacje skarbowe PLN	1 980 354	1 980 354	-	-
obligacje skarbowe EUR	84 315	84 315	-	-
obligacje skarbowe CHF	1 012 320	1 012 320	-	-
obligacje skarbowe UAH	25 945	-	25 945	-
obligacje komunalne EUR	133 425	-	133 425	-
obligacje komunalne PLN	112 364	-	112 364	-
obligacje strukturyzowane PLN	49 046	-	49 046	-
obligacje korporacyjne PLN	510	510	-	-
Jednostki uczestnictwa	1 973 812	1 973 812	-	-
RAZEM	13 871 079	5 051 311	8 819 768	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 30.06.2015	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	25 302 887	16 079 586	9 223 301	-
obligacje skarbowe PLN	16 079 586	16 079 586	-	-
obligacje skarbowe USD	69 053	-	69 053	-
obligacje skarbowe UAH	17 798	-	17 798	-
obligacje komunalne PLN	4 344 647	-	4 344 647	-
obligacje korporacyjne PLN	4 212 374	-	4 212 374	-
obligacje korporacyjne EUR	356 056	-	356 056	-
obligacje korporacyjne USD	216 148	-	216 148	-
obligacje korporacyjne UAH	7 225	-	7 225	-
Kapitałowe papiery wartościowe	300 880	103 401	-	197 479
RAZEM	25 603 767	16 182 987	9 223 301	197 479

W tabeli poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2014 roku	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1 Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Poziom 2 Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Poziom 3 Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	1 924 426	1 924 426	-	-
Dłużne papiery wartościowe		1 915 120	1 915 120	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		5 137	5 137	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		3 891	3 891	-	-
Prawa poboru		278	278	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 494 822	1 397	5 493 425	-
Instrumenty zabezpieczające		599 841	-	599 841	-
Instrumenty o charakterze handlowym		4 894 981	1 397	4 893 584	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	15 723 148	4 371 012	11 352 136	-
Dłużne papiery wartościowe		13 804 860	2 452 724	11 352 136	-
Jednostki uczestnictwa		1 918 288	1 918 288	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	22	22 267 433	12 709 259	9 354 898	203 276
Dłużne papiery wartościowe		21 961 102	12 601 236	9 354 898	4 968
Kapitałowe papiery wartościowe		306 331	108 023	-	198 308
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		45 409 829	19 006 094	26 200 459	203 276
Pochodne instrumenty finansowe	18	5 545 141	523	5 544 618	-
Instrumenty zabezpieczające		494 961	-	494 961	-
Instrumenty o charakterze handlowym		5 050 180	523	5 049 657	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	118 262	-	118 262	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		118 262	-	118 262	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		5 663 403	523	5 662 880	-

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu na dzień 31.12.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	1 915 120	1 915 120	-	-
obligacje skarbowe PLN	1 825 454	1 825 454	-	-
obligacje komunalne PLN	50 563	50 563	-	-
obligacje korporacyjne PLN	22 215	22 215	-	-
obligacje korporacyjne EUR	9	9	-	-
obligacje emitowane przez GPW	2 248	2 248	-	-
obligacje emitowane przez banki, w tym obligacje BGK	14 631	14 631	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	5 137	5 137	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	3 891	3 891	-	-
Prawa poboru	278	278	-	-
RAZEM	1 924 426	1 924 426	-	-

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat na dzień 31.12.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe	13 804 860	2 452 724	11 352 136	-
bony pieniężne NBP	10 998 812	-	10 998 812	-
obligacje skarbowe PLN	2 452 213	2 452 213	-	-
obligacje skarbowe UAH	26 495	-	26 495	-
obligacje komunalne EUR	139 882	-	139 882	-
obligacje komunalne PLN	113 935	-	113 935	-
obligacje strukturyzowane PLN	73 012	-	73 012	-
obligacje korporacyjne PLN	511	511	-	-
Jednostki uczestnictwa	1 918 288	1 918 288	-	-
RAZEM	15 723 148	4 371 012	11 352 136	-

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży na dzień 31.12.2014	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21 961 102	12 601 236	9 354 898	4 968
obligacje skarbowe PLN	12 601 236	12 601 236	-	-
obligacje skarbowe USD	149 582	-	149 582	-
obligacje skarbowe UAH	30 233	-	30 233	-
obligacje komunalne PLN	4 480 325	-	4 480 325	-
obligacje korporacyjne PLN	4 072 922	-	4 072 922	-
obligacje korporacyjne EUR	406 832	-	406 832	-
obligacje korporacyjne USD	199 412	-	199 412	-
obligacje korporacyjne UAH	20 560	-	15 592	4 968
Kapitałowe papiery wartościowe	306 331	108 023	-	198 308
RAZEM	22 267 433	12 709 259	9 354 898	203 276

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej, których szczegółowy opis zaprezentowany został w rocznym sprawozdaniu finansowym za 2014 rok.

Do poziomu 3 Grupa Kapitałowa zaklasyfikowała akcje spółki (Funduszu) nienotowane na GPW, które są wyceniane według wewnętrznych modeli wyceny. Wartość godziwa tych papierów ustalana jest w oparciu o wartość netto aktywów funduszu tj. wartość godziwą projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład funduszu, które podlegają co pół roku przeglądowi lub badaniom przez biegłego rewidenta.

Wpływ parametrów estymowanych na wycenę do wartości godziwej instrumentów finansowych, dla których Grupa Kapitałowa stosuje wycenę do wartości godziwej na Poziomie 3 na dzień 30 czerwca 2015 roku jest następujący:

Instrument finansowy	Technika wyceny	Czynnik nieobserwowalny	Wartość godziwa według	
			scenariusza pozytywnego	scenariusza negatywnego
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Kapitałowe papiery wartościowe - Fundusz	metoda wartości netto aktywów funduszu (NAV - Net Asset Value)	cena za akcję funduszu	207 164	187 434

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2015 roku nie nastąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów odpowiednio od 1 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku oraz od 1 stycznia 2014 roku do 30 czerwca 2014 roku, wartości godziwej na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	01.01-30.06.2015
Bilans otwarcia na początek okresu	203 276
Suma zysków lub strat	10 602
w wyniku finansowym	(3 649)
w innych dochodach całkowitych	14 251
Różnice kursowe podmiotów walutowych	(4 035)
Sprzedaż akcji Spółki notowanej na giełdzie	(12 000)
Rozliczenia	(364)
Stan na koniec okresu	197 479

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	01.01- 30.06.2014
Bilans otwarcia na początek okresu	137 326
Suma zysków lub strat	15 309
ogółem w innych dochodach całkowitych	15 309
Objęcie nowej emisji udziałów w Funduszu i różnice kursowe podmiotów walutowych	15 049
Stan na koniec okresu	167 684

W okresie od 1 stycznia 2015 roku do 30 czerwca 2015 roku nie nastąpiły zmiany w zakresie metodologii szacowania wartości godziwej.

45.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2015 roku:

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	30.06.2015	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	11 934 626	11 934 626
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 673 220	3 673 171
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			185 336 089	181 585 369
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	100 130 923	95 881 795
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	58 556 173	59 378 454
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 979 683	20 766 579
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	880 055	880 055
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 789 255	4 678 486
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	245 247	261 072
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	737 741	737 741
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 158	4 158
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 101 550	20 101 562
Zobowiązania wobec klientów			179 137 778	179 100 595
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	40 547 534	40 547 595
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 895 734	6 895 734
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	131 694 510	131 657 266
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	14 139 104	14 466 318
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 521 227	2 508 786
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 083 734	2 083 734

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2014 roku:

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2014	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	11 738 371	11 738 371
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 486 686	2 486 692
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			179 497 384	170 510 276
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	95 797 964	86 756 438
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	58 231 138	58 274 526
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 321 718	20 440 558
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	310 852	310 852
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 835 712	4 727 902
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	233 358	241 902
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	710 349	710 349
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 427	4 427
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	19 394 482	19 394 544
Zobowiązania wobec klientów			174 386 766	174 352 166
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	40 932 868	40 932 943
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 778 337	4 778 337
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	128 675 561	128 640 886
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	13 182 348	13 620 129
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 413 985	2 398 946
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 321 761	2 321 761

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

46. Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

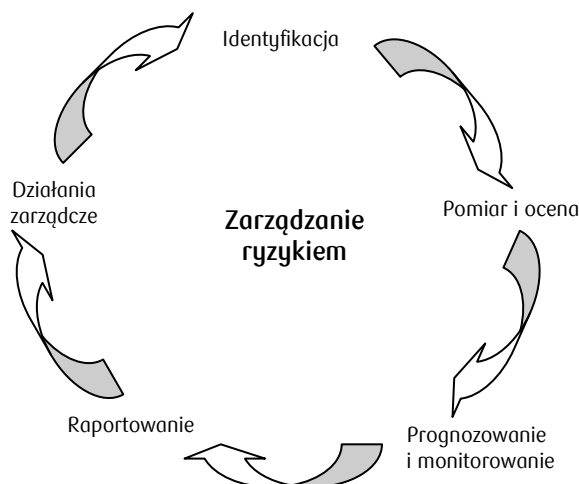
W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zidentyfikowane zostały następujące rodzaje ryzyka bankowego, które podlegają zarządzaniu: kredytowe, stopy procentowej, walutowe, płynności, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, operacyjne, braku zgodności, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowe (w tym ryzyko strategiczne), utraty reputacji, kapitałowe oraz ubezpieczeniowe.

46.1. Elementy procesu zarządzania ryzykiem bankowym

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w Grupie Kapitałowej składają się następujące elementy:

- **identyfikacja ryzyka:**
polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Grupy Kapitałowej. W ramach identyfikacji ryzyka określane są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej lub całej Grupy Kapitałowej,
- **pomiar i ocena ryzyka:**
pomiar ryzyka obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- **prognozowanie i monitorowanie ryzyka:**
polegające na sporządzaniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyłeń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- **raportowanie ryzyka:**
polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- **działania zarządcze:**
polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

46.2. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka bankowego,
- proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,

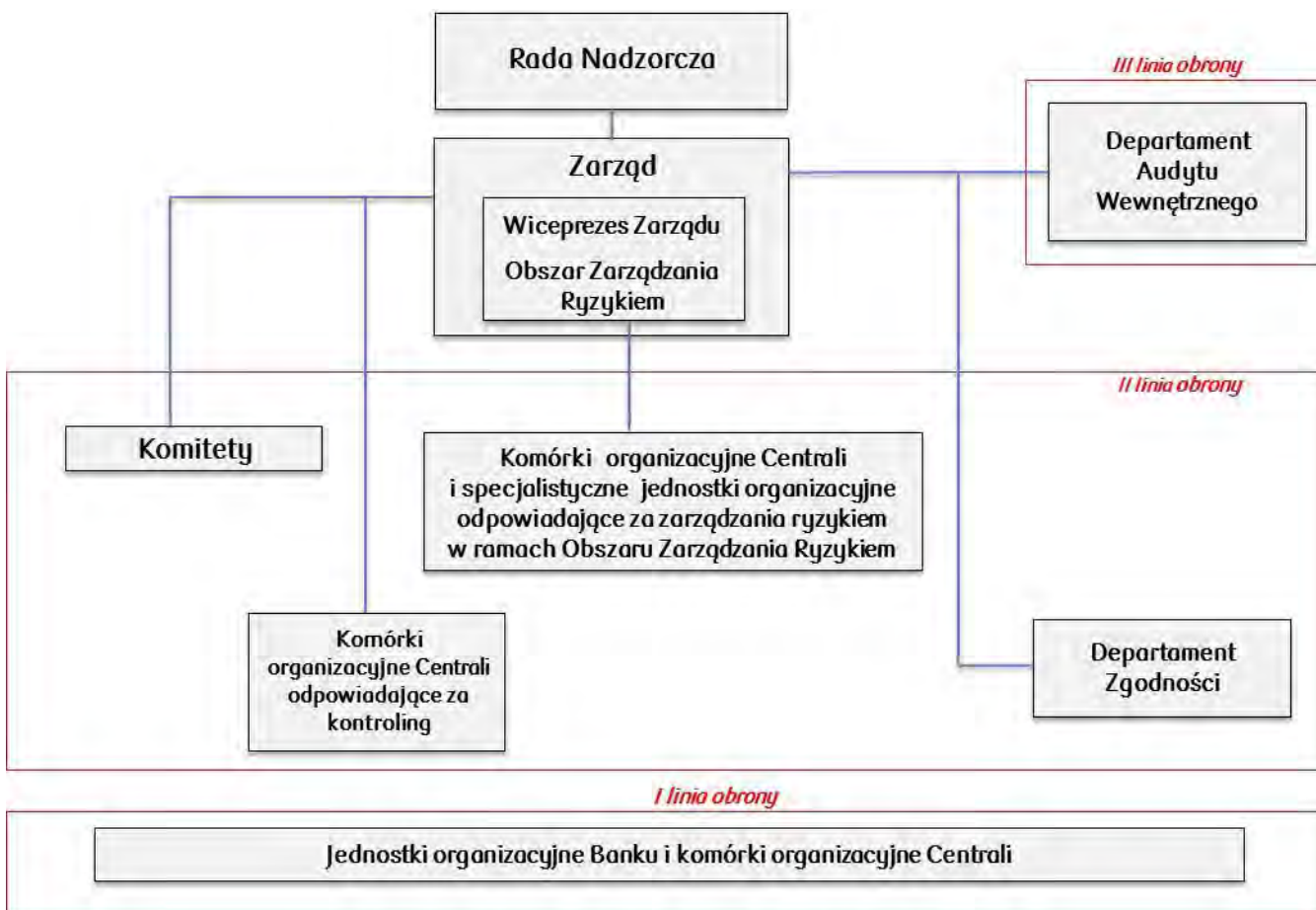
- zachowana jest niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy Kapitałowej przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko.

46.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem przedstawiona jest na poniższym schemacie:

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi kontrola wewnętrzna funkcjonalna zapewniająca stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i zgodność działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Pierwsza linia obrony realizowana jest w szczególności w jednostkach organizacyjnych Banku i komórkach organizacyjnych Centrali. Jednostki i komórki odpowiadają za identyfikację ryzyk, zaprojektowanie i wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli, o ile nie wdrożono mechanizmów kontrolnych w ramach działań podejmowanych w drugiej linii obrony. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej obowiązują zasada spójności

i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w spółkach Grupy Kapitałowej, z uwzględnieniem specyfiki działalności spółki oraz rynku, na którym prowadzi ona działalność.

Druga linia obrony realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, komórce organizacyjnej Centrali zarządzającej ryzykiem braku zgodności (*compliance*), ryzykiem reputacji, odpowiednich komitetach, a także w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za kontroling.

Obszar Zarządzania Ryzykiem tworzą Pion Ryzyka Bankowego, Departament Integracji Ryzyka, Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego oraz Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego, a także Centrum Restrukturyzacji i Windykacji oraz zarządzają ryzykiem w zakresie przyznaných kompetencji.

Pion Ryzyka Bankowego odpowiada w szczególności za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka (ryzyka istotne),
- koordynowanie działań w zakresie Strategii,
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- przygotowywanie dla Zarządu lub komitetów rekomendacji dotyczących dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- tworzenie i opiniowanie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową,
- rozwój systemów informatycznych przeznaczonych do wspierania zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową.

Departament Integracji Ryzyka odpowiada w szczególności za:

- walidację modeli ryzyka,
- wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Grupie Kapitałowej,
- koordynację wdrożenia spójnych standardów zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej,
- inicjowanie i koordynację działań integracyjnych w odniesieniu do zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej,
- przygotowanie listy spółek, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klienta Korporacyjnego odpowiada w szczególności za:

- efektywne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów instytucjonalnych, o wartości nie mniejszej niż kwota określona w odrębnych przepisach wewnętrznych Banku,
- przygotowywanie propozycji w sprawach powierzania dochodzenia lub sprzedaży wierzytelności trudnych,
- przejmowanie majątku w wyniku dochodzenia należności,
- przegląd i klasyfikację wierzytelności będących w zarządzaniu Departamentu oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych i ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty ich wartości związanej z ryzykiem działalności Banku.

Centrum Restrukturyzacji i Windykacji odpowiada w szczególności za:

- tworzenie rozwiązań systemowych, w tym przepisów wewnętrznych Banku i aplikacji, dotyczących zarządzania wierzytelnościami trudnymi,
- ustalanie metody wyliczania wskaźników: efektywności procesów restrukturyzacji i windykacji, efektywności systemu monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności, odzysków z zabezpieczeń,
- tworzenie, rozwój i weryfikację modeli wykorzystywanych w procesach monitorowania opóźnień w spłacie wierzytelności i dochodzenia wierzytelności,
- sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych poprzez ich restrukturyzację i windykację oraz zwiększanie efektywności tych działań,
- efektywne monitorowanie opóźnień w spłacie wierzytelności klientów rynku detalicznego,
- efektywny outsourcing realizowanych zadań oraz efektywne zarządzanie majątkiem przejętym w wyniku dochodzenia należności Banku,
- ustalanie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości wierzytelności trudnych,
- efektywną sprzedaż wierzytelności trudnych.

Celem Centrum Analiz i Oceny Ryzyka Kredytowego jest ograniczanie ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych Banku klientów rynku detalicznego, rynku korporacyjnego oraz instytucji finansowych, które są istotne w szczególności ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka oraz zapewnianie efektywnych analiz kredytowych dotyczących kredytów hipotecznych udzielanych klientom indywidualnym przez sieć detaliczną Banku i kredytów udzielanych klientom małych i średnich przedsiębiorstw ocenianych metodą ratingową, a także podejmowanie decyzji kredytowych w tym zakresie.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

Komitet Ryzyka („KR”):

- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem bankowym, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku,
- analizuje i ocenia stosowanie strategicznych limitów ryzyka określonych w Strategii zarządzania ryzykiem bankowym w PKO Banku Polskim SA.
- wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem bankowym przez formułowanie zaleceń i podejmowanie decyzji w sprawie adekwatności kapitałowej i efektywności systemu kontroli ryzyka bankowego.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”):

- podejmuje decyzje w zakresie limitów i wartości progowych na poszczególne rodzaje ryzyka, kwestii związanych z ustaleniem cen transferowych oraz modeli i parametrów portfelowych wykorzystywanych do ustalania odpisów i rezerw, a także innych istotnych modeli ryzyka finansowego i biznesowego oraz ich parametrów,
- wydaje rekomendacje dla Zarządu m. in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

Komitet Kredytowy Banku („KKB”):

- podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych oraz modeli ryzyka kredytowego,
- wydaje rekomendacje w wyżej wymienionym zakresie dla Zarządu,
- podejmuje decyzje dotyczące zatwierdzenia modeli ryzyka kredytowego oraz wyników walidacji tych modeli w składzie uwzględniającym przedstawicieli Obszaru Finansów i Rachunkowości.

Komitet Ryzyka Operacyjnego („KRO”)

- podejmuje decyzje, wydaje rekomendacje, zalecenia i opinie w zakresie m.in. strategicznych limitów tolerancji i limitów strat na ryzyko operacyjne, metryk kluczowych wskaźników ryzyka (KRI), założeń testów warunków skrajnych, wyników walidacji modeli pomiaru ryzyka operacyjnego, zmian w podejściu AMA oraz podejmowania działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka operacyjnego we wszystkich obszarach działalności Grupy Kapitałowej,
- formułuje rekomendacje w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym w spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, które są przekazywane spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w ramach sprawowanego przez Bank nadzoru właścicielskiego nad tymi podmiotami.

KZAP, KR, KRO, KKB, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

Trzecia linia obrony realizowana jest w ramach audytu wewnętrznego, w tym dotyczącego skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

46.4. Działania w zakresie zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategie rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w spółkach Grupy Kapitałowej Banku określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez te spółki po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank. Przepisy wewnętrzne spółek dotyczące zarządzania ryzykiem są wprowadzane w oparciu o zasadę spójności i porównywalności oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i spółkach Grupy Kapitałowej Banku przy uwzględnieniu zakresu i rodzaju powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, specyfiki i skali działalności spółki oraz rynku, na którym ona prowadzi działalność.

Zarządzanie ryzykiem w spółkach Grupy Kapitałowej jest realizowane w szczególności poprzez:

- zaangażowanie jednostek z Obszaru Zarządzania Ryzykiem w Banku lub właściwych komitetów Banku w opiniowanie dużych transakcji spółek Grupy Kapitałowej,
- opiniowanie i przeglądy przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej realizowane przez jednostki z Obszaru Zarządzania Ryzykiem w Banku,
- raportowanie na temat ryzyka spółek Grupy Kapitałowej do właściwych komitetów Banku lub Zarządu,
- monitorowanie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko dla Grupy Kapitałowej.

Priorytetem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej oraz przyrost stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania i skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny ryzyka.

W tym celu Grupa Kapitałowa w I półroczu 2015 roku podjęła następujące działania:

- zrolowała w I połowie 2015 roku obligacje krótkoterminowe o obecnym terminie wymagalności sześciu miesięcy w kwocie 750 milionów PLN oraz wyemitowała dodatkowo 250 milionów PLN tych papierów,
- spłaciła w styczniu 2015 roku pierwszą, a w czerwcu 2015 roku drugą część kredytu konsorcjalnego w CHF w łącznej kwocie 410 milionów CHF,
- zaliczyła do funduszy własnych część zysku Banku za rok 2014 po pomniejszeniu o przewidywane obciążenie i dywidendy, na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego.

Nabywanie spółek Nordea Polska na dzień 1 kwietnia 2014 roku oraz fuzja operacyjna na dzień 20 kwietnia 2015 roku nie wpłynęła na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności Grupy Kapitałowej.

W I półroczu 2015 roku w zakresie ryzyka operacyjnego, Grupa Kapitałowa prowadziła prace związane z zapewnieniem, że po fuzji operacyjnej Grupa Kapitałowa jest dostosowana do wymagań znolizowanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w styczniu 2013 roku Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

Z dniem 1 kwietnia 2015 roku rozpoczął działalność operacyjną PKO Bank Hipoteczny SA, co nie wpłynęło na zmianę rodzaju ryzyk identyfikowanych w działalności Grupy Kapitałowej.

W związku z nowelizacją w marcu br. przez KNF Rekomendacji P dotyczącej systemu monitorowania płynności finansowej banków, w I półroczu 2015 roku, w zakresie ryzyka płynności, Bank przygotował analizę luki w dostosowaniu Banku do tej Rekomendacji wraz z propozycją sposobu i harmonogramu pokrycia zidentyfikowanych luk.

W wyniku zaprzestania obrony minimalnego kursu EUR/CHF przez bank centralny Szwajcarii w styczniu 2015 roku doszło do istotnej aprecjacji franka szwajcarskiego do walut obcych, w tym polskiego złotego. Grupa na bieżąco analizuje wpływ tych zdarzeń na wyniki finansowe w tym na ryzyko pogorszenia jakości portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF. Ryzyko to jest częściowo neutralizowane poprzez spadek referencyjnych stóp procentowych LIBOR CHF.

W związku z faktem, że istotny wzrost kursu CHF wobec złotówki stanowi zagrożenie powstania nadmiernego obciążenia gospodarstw domowych zadłużonych z tytułu kredytów mieszkaniowych indeksowanych do CHF, a tym samym terminowej obsługi zadłużenia, od początku roku w przestrzeni publicznej trwa debata na temat sposobów ograniczenia ryzyka niewypłacalności tychże kredytobiorców. Pojawiające się propozycje

rozwiązań systemowych, zgłaszane w formie obywatelskich lub poselskich projektów ustaw, jak również przedstawiane przez organy państwowe i nadzorcze, mogą skutkować poniesieniem przez Grupę strat na tym portfelu w przyszłych okresach.

Grupa podjęła szereg działań mających na celu pomoc klientom i jednocześnie ograniczenie wzrostu ryzyka kredytowego związanego ze wzrostem kursu CHF – między innymi obniżenie transakcyjnych kursów wymiany CHF/PLN po którym następuje przeliczenie kwoty CHF do spłaty (tzw. spread walutowy) i uwzględnienie ujemnej stopy LIBOR dla wszystkich klientów.

W ocenie Grupy działania te pozwalają na utrzymanie zdolności kredytowej do bieżącej obsługi zadłużenia wynikającego z kredytów mieszkaniowych w CHF na poziomie niższym niż w grudniu 2014 roku. Grupa na bieżąco monitoruje zmienność kursu CHF, wartość portfela kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF oraz wpływ zmian kursu walutowego na poziom miar adekwatności kapitałowej.

Poniższe tabele prezentują analizę jakościową kredytów w CHF:

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w walucie oryginalnej)	30.06.2015			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	192 410	234 264	426 674
ze stwierdzoną utratą wartości	-	162 805	211 830	374 635
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	32 102	1 179 156	1 211 258
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	7 140	355 925	32 181 972	32 545 037
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	7 140	580 437	33 595 392	34 182 969
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(64 783)	(98 521)	(163 304)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(64 438)	(98 289)	(162 727)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(17 068)	(654 377)	(671 445)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(129)	(3 771)	(151 343)	(155 243)
Odpisy - razem	(129)	(85 622)	(904 241)	(989 992)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	7 011	494 815	32 691 151	33 192 977

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w walucie oryginalnej)	31.12.2014			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	2 912	169 951	188 969	361 832
ze stwierdzoną utratą wartości	2 912	169 951	188 969	361 832
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	29 737	1 042 503	1 072 240
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	3 837	309 293	29 252 287	29 565 417
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	6 749	508 981	30 483 759	30 999 489
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(15)	(43 789)	(75 402)	(119 206)
ze stwierdzoną utratą wartości	(15)	(43 789)	(75 402)	(119 206)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(14 034)	(601 131)	(615 165)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(23)	(4 401)	(96 252)	(100 676)
Odpisy - razem	(38)	(62 224)	(772 785)	(835 047)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	6 711	446 757	29 710 974	30 164 442

46.5. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku oraz poszczególnych spółek Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka zarówno na działalność Banku, danej spółki Grupy Kapitałowej, jak również całej Grupy Kapitałowej, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- z góry uznawane za istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku lub Grupie Kapitałowej rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

W oparciu o informacje ilościowe i jakościowe, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności potencjalnie istotnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka poziomu istotne/nieistotne. Podobnej oceny dokonuje się cyklicznie w odniesieniu do spółek Grupy Kapitałowej. Monitoring dokonywany jest w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku albo spółki Grupy Kapitałowej.

47. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań.

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

Bank oraz jednostki zależne Grupy Kapitałowej kierują się przede wszystkim następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego transakcji kredytowych dokonywany jest na etapie rozpatrywania wniosku o udzielenie kredytu i cyklicznie w ramach monitorowania z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione,
- ryzyko kredytowe jest zdyweryfikowane w szczególności pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez przyjmowane przez Bank zabezpieczenia, marże na ryzyko pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację wyżej wymienionych zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego, która może być wykorzystywana do wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego po uzyskaniu przez Bank zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Spółki Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA (od 10 czerwca 2015 roku - spółka PKO BP Faktoring SA) i spółka zależna: Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane metody oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metod stosowanych w PKO Banku Polskim SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa BTK SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA oraz spółka zależna: Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych Grupy Kapitałowej KREDOBANK SA, Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA i Grupy Kapitałowej BTK SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w Grupie Kapitałowej KREDOBANK SA, Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA i Grupie Kapitałowej BTK SA wspiera komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Właściwe komórki organizacyjne Obszaru Zarządzania Ryzykiem uczestniczą w zarządzaniu ryzykiem kredytowym w spółkach Grupy Kapitałowej przez opiniowanie projektów i okresowy przegląd przepisów wewnętrznych tych spółek odnoszących się do oceny ryzyka kredytowego oraz przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w projektach przepisów. Bank wspiera wdrożenie w spółkach Grupy Kapitałowej rekomendowanych zmian w zasadach oceny ryzyka kredytowego.

47.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego

Metody pomiaru i oceny ryzyka kredytowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody wewnętrznych ratingów (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie produktów, ustalenie optymalnych warunków dostępności finansowania oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie tych metod wspierają specjalistyczne aplikacje informatyczne. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Banku, których głównym celem jest zapewnienie jednolitej i obiektywnej oceny ryzyka kredytowego w procesie kredytowania.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji. Miarami tej oceny jest ocena wiarygodności klienta czyli rating; oraz ocena transakcji tj. zdolności do spłaty zobowiązania w określonej wysokości i terminach.

Modele ratingowe dla klientów instytucjonalnych opracowane są z wykorzystaniem wewnętrznych danych Banku co zapewnia, że są dostosowane do profilu ryzyka klientów Banku. Modele opierają się na statystycznej analizie zależności między niewykonaniem zobowiązania a punktową oceną ryzyka klienta. Ocena punktowa obejmuje ocenę wskaźników finansowych, czynników jakościowych oraz ocenę czynników behawioralnych. Ocena ryzyka klienta jest uzależniona od wielkości przedsiębiorstwa, dla którego dokonywana jest analiza. Dodatkowo Bank ma wdrożony model oceny przedsiębiorców kredytowanych w formule finansowania specjalistycznego pozwalający na adekwatną ocenę ryzyka kredytowego dużych przedsięwzięć polegających na finansowaniu nieruchomości (np. lokale biurowe, powierzchnie sklepowe, powierzchnie przemysłowe) oraz projektów infrastrukturalnych (np. infrastruktura telekomunikacyjna, przemysłowa, użyteczności publicznej).

Modele ratingów są zaimplementowane w narzędziu informatycznym wspierającym ocenę ryzyka kredytowego Banku związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych.

W celu zbadania poprawności funkcjonowania metod stosowanych w Banku, metodyki oceny ryzyka kredytowego, związanego z jednostkowymi ekspozycjami kredytowymi podlegają okresowym przeglądom.

Ocena ryzyka kredytowego klientów indywidualnych

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz klienta w ujęciu ilościowym i jakościowym. Ocena zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena w ujęciu jakościowym obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych.

Proces oceny ryzyka kredytowego w Banku uwzględnia wymagania Komisji Nadzoru Finansowego określone w Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie oraz Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Wszystkie rekomendacje zostały wdrożone w Banku zgodnie z oczekiwanym terminem.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, spełniających określone kryteria, Bank ocenia ryzyko kredytowe z wykorzystaniem metody scoringowej. Ocena ta dotyczy niskokwotowych, nieskomplikowanych transakcji kredytowych i odbywa się w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z wewnętrznych kartotek Banku oraz zewnętrznych baz danych. W pozostałych przypadkach szeroko jest stosowana metoda ratingowa.

Informacja o ocenach ratingowych i scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, w systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, przy ustalaniu warunków aktywacji służb oceny ryzyka kredytowego oraz w systemie pomiaru i raportowania ryzyka kredytowego.

W przypadku klientów instytucjonalnych z segmentu klienta korporacyjnego Bank wprowadził usprawnienia w zakresie funkcjonującego procesu kredytowego. Wskazane zmiany dotyczą zmian w segmentacji portfela, zmian organizacyjnych, które zdecydowanie lepiej odpowiadają zapotrzebowaniu klientów a z drugiej strony pozwalają na kompleksową ocenę ryzyka kredytowego niezależnie od oferowanego produktu z zakresu bankowości korporacyjnej i transakcyjnej.

47.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe w podziale na z rozpoznaną utratą wartości i bez oraz w podziale na nieprzeterminowane i przeterminowane

Należności od banków	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	369	362
oceniane metodą zindywidualizowaną	-	-
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	3 673 471	2 486 435
nieprzeterminowane	3 673 471	2 486 435
Razem brutto	3 673 840	2 486 797
Odpisy z tytułu utraty wartości	(620)	(111)
Razem według wartości bilansowej netto	3 673 220	2 486 686

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	13 275 076	12 977 310
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 645 907	5 615 878
Należności bez rozpoznaną utraty wartości, w tym:	180 413 185	174 542 551
nieprzeterminowane	176 558 388	169 950 801
przeterminowane	3 854 797	4 591 750
do 4 dni przeterminowania	660 180	1 645 065
powyżej 4 dni przeterminowania	3 194 617	2 946 685
Razem brutto	193 688 261	187 519 861
Odpisy z tytułu utraty wartości	(8 352 172)	(8 022 477)
Razem według wartości bilansowej netto	185 336 089	179 497 384

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	4 140	-
oceniane metodą zindywidualizowaną	4 140	-
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznaną utraty wartości, w tym:	25 302 887	21 961 102
nieprzeterminowane	25 302 887	21 961 102
z ratingiem zewnętrznym	21 366 517	14 054 512
z ratingiem wewnętrznym	3 936 370	7 906 590
Razem brutto	25 307 027	21 961 102
Odpisy z tytułu utraty wartości	(4 140)	-
Razem według wartości bilansowej netto	25 302 887	21 961 102

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - dłużne papiery wartościowe	Zaangażowanie	
	30.06.2015	31.12.2014
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznaną utraty wartości, w tym:	245 247	233 358
nieprzeterminowane	245 247	233 358
z ratingiem zewnętrznym	245 247	233 358
Razem brutto	245 247	233 358
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	-
Razem według wartości bilansowej netto	245 247	233 358

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	30.06.2015	31.12.2014
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	8 781 092	7 772 859
Należności od banków	3 673 220	2 486 686
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 509 281	1 915 120
emitowane przez Skarb Państwa	1 407 904	1 825 454
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	50 638	50 563
emitowane przez podmioty niefinansowe	33 623	22 146
emitowane przez podmioty finansowe	1 471	2 326
emitowane przez banki	15 645	14 631
Pochodne instrumenty finansowe	3 976 774	5 494 822
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	11 897 267	13 804 860
emitowane przez banki centralne	8 498 988	10 998 812
emitowane przez Skarb Państwa	3 102 934	2 478 708
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	245 789	253 817
emitowane przez banki	49 046	73 012
emitowane przez podmioty niefinansowe	510	511
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	185 336 089	179 497 384
sektor finansowy	1 499 804	1 620 708
kredyty gospodarcze	619 749	1 309 856
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	880 055	310 852
sektor niefinansowy	173 783 255	167 791 997
kredyty mieszkaniowe	100 130 923	95 797 964
kredyty gospodarcze	50 717 090	49 656 279
kredyty konsumpcyjne	20 979 683	20 321 718
dłużne papiery wartościowe	1 955 559	2 016 036
sektor budżetowy	10 053 030	10 084 679
kredyty gospodarcze	7 219 334	7 265 003
dłużne papiery wartościowe	2 833 696	2 819 676
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	25 302 887	21 961 102
emitowane przez Skarb Państwa	16 166 437	12 781 051
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	4 344 647	4 480 325
emitowane przez podmioty niefinansowe	3 265 314	3 475 594
emitowane przez banki	1 526 489	1 224 132
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	245 247	233 358
emitowane przez Skarb Państwa	216 377	233 358
emitowane przez banki	28 870	-
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	737 741	710 349
Razem	241 459 598	233 876 540

Pozycje pozabilansowe	30.06.2015	31.12.2014
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	28 934 586	27 730 846
Udzielone gwarancje	7 456 502	9 265 599
Gwarancje emisji	4 681 489	4 571 158
Udzielone akredytywy	2 016 595	702 768
Razem	43 089 172	42 270 371

47.3. Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto

	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 645 907	5 615 878
Sektor finansowy	4 453	5 609
kredyty gospodarcze	4 453	5 609
Sektor niefinansowy	5 621 715	5 593 388
kredyty gospodarcze	4 187 188	4 134 858
kredyty mieszkaniowe	1 225 181	1 248 389
kredyty konsumpcyjne	98 577	99 297
dłużne papiery wartościowe	110 769	110 844
Sektor budżetowy	19 739	16 881
kredyty gospodarcze	19 739	16 881
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	4 188	60
emitowane przez podmioty finansowe	4 144	5
emitowane przez podmioty niefinansowe	44	55
Razem	5 650 095	5 615 938

Grupa Kapitałowa, ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wzięta pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzycelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,
- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,
- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- podjęte działania restrukturyzacyjne i zastosowane ulgi w spłacie,
- dodatkowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń,
- kształtowanie się przyszłej sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta,
- stopień realizacji przez klienta prognoz.

47.4. Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut,
- ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku, mające przełożenie na Grupę Kapitałową. Zgodnie z art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzycelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi 25% uznanego kapitału skonsolidowanego.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku limity koncentracji nie były przekroczone. Na dzień 30 czerwca 2015 roku poziom ryzyka koncentracji Grupy Kapitałowej wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 11,6% uznanego kapitału skonsolidowanego. Wśród 20 największych kredytobiorców Grupy Kapitałowej występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 1,23% portfela kredytowego Grupy Kapitałowej. Wśród 5 największych grup kapitałowych występują wyłącznie klienci PKO Banku Polskiego SA.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku poziom ryzyka koncentracji w grupę podmiotów był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej wyniosła 11,6% i 11,4% uznanego kapitału Grupy Kapitałowej.

Koncentracja wobec sekcji branżowych

W stosunku do 31 grudnia 2014 roku wzrosło zaangażowanie Grupy Kapitałowej w sekcje branżowe o około 1,1 miliarda PLN. Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż „Przetwórstwo przemysłowe”, „Działalność związana z obsługą nieruchomości”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)” oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa” wyniosło ok. 57% wartości portfela kredytów objętych analizą branżową.

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Portfel kredytowy Grupy Kapitałowej jest zdwersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Struktura portfela kredytowego według regionów geograficznych różni się w Grupie Kapitałowej ze względu na obszar klienta Banku – odrębna jest dla Obszaru Rynku Detalicznego (ORD), odrębna dla Obszaru Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (OKI).

W ramach ORD wyróżnia się 11 regionów geograficznych. Na dzień 30 czerwca 2015 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORD występuje w regionie warszawskim i katowickim (około 25% portfela ORD).

W ramach OKI Bank wyróżnia 7 makroregionów i centralę. Na dzień 30 czerwca 2015 roku największa koncentracja portfela kredytowego OKI występuje w centrali Banku i w makroregionie centralnym (odpowiednio 27% i 12% portfela OKI).

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na dzień 30 czerwca 2015 roku udział ekspozycji w walutach wymiennych, innych niż PLN, w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 26,5%.

Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF i dotyczą one portfela kredytowego Banku. W przypadku spółek Grupy Kapitałowej sytuacja kształtuje się inaczej, tj. w portfelu walutowym Grupy Kapitałowej BTK SA oraz PKO Leasing SA dominują ekspozycje w EUR (odpowiednio 96% i 88% portfela walutowego tych Grup Kapitałowych). Natomiast w Grupie Kapitałowej KREDOBANK SA i w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” (tj. podmiotach działających na Ukrainie) dominują kredyty udzielane w USD (odpowiednio 64% i 83% portfela walutowego tych podmiotów).

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z rekomendacją S i T Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku limity te nie zostały przekroczone.

47.5. Praktyki *forbearance*

Bank jako *forbearance* przyjmuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem lub emitentem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne). Celem działań *forbearance* jest przywrócenie dłużnikowi lub emitentowi zdolności do prawidłowej realizacji umowy oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie najwyższych odzysków przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego.

Działalność *forbearance* polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmiany harmonogramu,
- zawieszenia spłaty,
- zmiany formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- zmiany oprocentowania,
- zmiany marży,
- redukcji wierzytelności,
- zmiany okresu karencji,
- wydłużenia okresu kredytowania.

Elementem procesu *forbearance* jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Zawarte umowy *forbearance* są na bieżąco monitorowane. Umowy *forbearance*, zamieniającej warunki umowne z uwagi na trudności finansowe dłużnika lub emitenta, stanowi co do zasady przesłankę indywidualnej utraty wartości ekspozycji kredytowej i skutkuje koniecznością utworzenia odpisów lub rezerw aktualizujących tę wartość.

Kredyty i pożyczki przestają podlegać *forbearance* w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 12 rat kolejnych rat (przez terminową spłatę na potrzeby *forborne* rozumie się sytuację, gdy spłata każdej z rat nastąpiła nie później, niż 30 dni po terminie spłaty określonym w harmonogramie),
- upłynęło przynajmniej 24 miesiące od zawarcia umowy *forbearance*,
- nie identyfikuje się utraty wartości ekspozycji.

W przypadku całkowitej spłaty lub wypowiedzenia umowy kredytowej *forbearance* przestaje obowiązywać bez konieczności spełnienia powyższych warunków.

W pierwszej połowie 2015 roku Bank wdrożył w centralnych systemach informatycznych rozpoznawanie i raportowanie ekspozycji z udogodnieniami (*forbearance*).

	Wartość bilansowa	
	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom według wartości brutto	193 688 261	187 519 861
w tym forbearance:	5 730 088	6 362 627
sektor finansowy	283	395
kredyty gospodarcze	283	395
sektor niefinansowy	5 697 120	6 361 873
kredyty gospodarcze	3 114 836	3 532 698
kredyty mieszkaniowe	2 024 724	2 165 214
kredyty konsumpcyjne	557 560	663 961
sektor budżetowy	32 685	359
kredyty gospodarcze	32 685	359
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom forbearance	(994 899)	(874 529)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto forbearance	4 735 189	5 488 098

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance według regionu geograficznego (brutto)	30.06.2015	31.12.2014
Polska	5 618 227	6 247 687
mazowiecki	1 322 099	1 105 817
wielkopolski	502 565	567 210
śląsko-opolski	599 649	810 421
małopolsko-świętokrzyski	491 641	591 786
pomorski	332 479	329 279
podlaski	315 584	510 572
łódzki	620 579	702 648
dolnośląski	356 950	413 129
kujawsko-pomorski	307 298	353 423
zachodnio-pomorski	470 564	559 192
lubelsko-podkarpacki	274 631	276 533
warmińsko-mazurski	24 188	27 677
Ukraina	111 861	114 940
Razem	5 730 088	6 362 627

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance	Zaangażowanie według wartości bilansowej brutto	
	30.06.2015	31.12.2014
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości	2 740 696	2 404 248
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	2 989 392	3 958 379
nieprzeterminowane	2 271 209	3 123 966
przeterminowane	718 183	834 413
Razem brutto	5 730 088	6 362 627

Zmiana wartości bilansowych kredytów i pożyczek udzielonych klientom podlegających forbearance na początek i na koniec okresu

Za okres zakończony dnia 30 czerwca 2015 roku	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	5 488 098
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(130 953)
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(1 121 988)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	761 688
Inne zmiany/splaty	(248 986)
Różnice kursowe	(12 670)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	4 735 189

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2014 roku	Ogółem
Wartość bilansowa netto na początek okresu	3 326 784
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	172 721
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(1 319 020)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	3 934 519
Inne zmiany/spląty	(587 527)
Różnice kursowe	(39 379)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	5 488 098

Kwota ujętych przychodów z tytułu odsetek związanych z kredytami i pożyczkami udzielonymi klientom, które podlegały *forbearance* na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosiła 129 029 tysięcy PLN.

47.6. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

Na proces ustalania odpisów i rezerw składają się następujące etapy:

- rozpoznanie przesłanek utraty wartości i zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania tych przesłanek,
- rejestrowanie w systemach informatycznych Grupy Kapitałowej zdarzeń istotnych z punktu widzenia rozpoznania przesłanek utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- ustalenie metody pomiaru utraty wartości,
- dokonanie pomiaru utraty wartości i ustalenie odpisu lub rezerwy,
- weryfikacja i agregacja wyników pomiaru utraty wartości,
- ewidencja wyników pomiaru utraty wartości.

Metoda ustalania wysokości odpisów uzależniona jest od rodzaju rozpoznanych przesłanek utraty wartości oraz indywidualnego znaczenia ekspozycji kredytowej. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- znaczące pogorszenie ratingu wewnętrznego klienta,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

47.7. Metody oszacowania utraty wartości

W Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA stosowane są trzy metody oszacowania utraty wartości:

- metoda zindywidualizowana, stosowana dla kredytów indywidualnie znaczących, spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości lub wymagających indywidualnej oceny ze względu na specyfikę transakcji, z której wynikają oraz zdarzeń warunkujących splatę ekspozycji,
- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów nieznaczących indywidualnie, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji:

- przy ustalaniu odpisu metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie, z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji,
- odpis z tytułu utraty wartości dla ekspozycji kredytowych objętych metodą portfelową lub metodą grupową równy jest różnicy pomiędzy wartością bilansową tych ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwanych, przyszłych przepływów pieniężnych, oszacowaną z wykorzystaniem metod statystycznych, na podstawie historycznych obserwacji ekspozycji z homogenicznych portfeli.

47.8. Rezerwy pozabilansowe

W odniesieniu do pozabilansowych ekspozycji kredytowych, rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania pozabilansowego.

Przy ustalaniu rezerwy metodą zindywidualizowaną oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne szacuje się dla każdej ekspozycji kredytowej indywidualnie.

Przy ustalaniu rezerwy metodą portfelową lub metodą grupową wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prezentuje tabela w nocie 21 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

47.9. Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzycelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych majątek przeznaczony jest na potrzeby sprzedaży lub do wykorzystania Grupy Kapitałowej. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości sprzedaży lub wykorzystania majątku na wewnętrzne potrzeby Grupy Kapitałowej. W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2015 roku oraz dnia 30 czerwca 2014 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Grupę Kapitałową działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Grupy Kapitałowej oferty.

Grupa Kapitałowa dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej Grupy Kapitałowej, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m.in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo Grupa Kapitałowa współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku prowadzonych przez Grupę Kapitałową działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Grupa Kapitałowa zawarła również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowana jest Grupa Kapitałowa w toku realizacji zabezpieczeń.

47.10. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego spółek zależnych Grupy Kapitałowej, w których zidentyfikowano istotny poziom ryzyka kredytowego (m.in. KREDOBANK SA i Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA).

47.11. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- minimalne warunki transakcji (parametry ryzyka) określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LTV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odjęcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego), bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- limity koncentracji – limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy Prawo bankowe,
- limity branżowe – limity ograniczające poziom ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego,
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające apetyt na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z rekomendacji S i T,
- limity kredytowe określające maksymalne zaangażowanie Banku wobec określonego kontrahenta bądź kraju z tytułu operacji rynku hurtowego oraz limity rozliczeniowe i limity na okres zaangażowania,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Prowadzona przez Bank i spółki Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych wierzycelności.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych, tj. zabezpieczeń rzeczowych, których zbycie jest możliwe bez istotnego obniżenia ich ceny w czasie, który nie naraża Banku na zmianę wartości zabezpieczenia ze względu na właściwą danemu zabezpieczeniu fluktuację cen,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowany jest przelew wierzycelności pieniężnej z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia zawarta na rzecz Banku,
- zabezpieczenie oceniane jest pod kątem faktycznej możliwości jego wykorzystania jako ewentualne źródło dochodzenia roszczeń Banku. Podstawą oceny wartości przedmiotów zabezpieczeń rzeczowych jest wartość rynkowa,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta. Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie obligatoryjnie ustanawiane jest w postaci hipoteki na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty) stosuje się podwyższoną marżę kredytową lub/i przyjmuje się zabezpieczenie w formie przelewu wierzycelności z umowy na wybudowanie lokalu, przelewu wierzycelności z umowy deweloperskiej oraz rachunku powierniczego otwartego/ zamkniętego/ gwarancji, weksla czy poręczenia.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wiarygodnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Przy zawieraniu umów leasingowych Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, jako właściciel oddawanych w leasing przedmiotów, traktuje je jako zabezpieczenie transakcji.

48. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko poniesienia straty na pozycjach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych.

48.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupa Kapitałowa w szczególności wykorzystuje miarę wartości zagrożonej (VaR), miarę wrażliwości dochodu odsetkowego, testy warunków skrajnych oraz luki przeszacowań.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanej struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz zmienności stóp procentowych, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Wrażliwość dochodu odsetkowego jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych. Miara ta uwzględnia zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym z wybranych horyzontów czasowych.

Testy warunków skrajnych (*stress-testy*) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych.

W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych: równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o ± 50 p.b., ± 100 p.b., ± 200 p.b. oraz scenariusze wygięcia (nierównoległego przesunięcia typu „peak” oraz „twist”) krzywych dochodowości,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, największe historyczne nierównoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych dla papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych je zabezpieczających.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

48.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka stopy procentowej

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 30 czerwca 2015 roku oraz 31 grudnia 2014 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniło istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję spółek Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK SA.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2015	31.12.2014
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	249 695	282 268
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	2 106 804	2 380 354

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniową dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2015 roku wyniosła ok. 9 949 tysięcy PLN, a na dzień 31 grudnia 2014 roku 9 480 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 249 695 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,92% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku miara VaR dla Banku wyniosła 282 268 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 1,13% funduszy własnych Banku. Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

48.3. Raportowanie ryzyka stopy procentowej

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka stopy procentowej w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko stopy procentowej oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

48.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka stopy procentowej

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Grupie Kapitałowej należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej, m.in. na: wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity oraz wartości progowe strat, a także limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

49. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji walutowych w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych.

49.1. Pomiar ryzyka walutowego

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Banku model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca z utrzymywanych pozycji walutowych oraz zmienności kursów walut, przy założonym poziomie prawdopodobieństwa i z uwzględnieniem korelacji między czynnikami ryzyka.

Testy warunków skrajnych (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

49.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka walutowego

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2015	31.12.2014
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	8 524	6 230
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	21 060	28 609

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2015 roku wyniosła ok. 3 527 tysięcy PLN, a na dzień 31 grudnia 2014 roku ok. 3 663 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej prezentuje poniższa tabela:

Pozycja walutowa	30.06.2015	31.12.2014
EUR	(183 888)	(216 994)
USD	(52 044)	(113 960)
CHF	(38 406)	(36 566)
GBP	1 757	5 009
Pozostałe (Globalna Netto)	159 443	214 752

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy dla pozycji walutowej Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosił ok. 0,03%).

49.3. Raportowanie ryzyka walutowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka walutowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko walutowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

49.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka walutowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie Kapitałowej są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

W Grupie Kapitałowej zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko walutowe m.in. na: pozycje walutowe, wartość zagrożoną obliczaną w horyzoncie 10-dniowym oraz stratę dzienną na rynku walutowym.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka walutowego osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

50. Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się ze zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, nagłego wycofania środków przez klientów lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie niezbędnej wysokości środków finansowych koniecznych do wywiązywania się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Podstawą polityki Grupy Kapitałowej w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności stabilnej bazy depozytowej). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

50.1. Pomiar ryzyka płynności

W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- kontraktowa i urealniona luka płynności,
- rezerwa płynności,
- miary stabilności portfela depozytów i kredytów,
- testy warunków skrajnych (*stress-testy* płynności).

50.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane luki płynności stanowią sumę urealnionej luki płynności Banku (urealnienia w zakresie między innymi pozycji bilansowych Banku dotyczą osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności) oraz kontraktowej luki płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej.

	α'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2015								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	12 140 177	13 046 468	(393 614)	(518 061)	7 509 897	12 404 453	7 891 616	(52 080 936)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	12 140 177	25 186 645	24 793 031	24 274 970	31 784 867	44 189 320	52 080 936	-
31.12.2014								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	12 733 729	13 357 476	536 836	1 309 410	1 088 394	11 977 076	13 281 695	(54 284 616)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	12 733 729	26 091 205	26 628 041	27 937 451	29 025 845	41 002 921	54 284 616	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku i kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na dzień 30 czerwca 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2015	31.12.2014
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	20 179	21 075

*Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwany i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,4% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,31 p. p. w porównaniu do końca 2014 roku.

50.3. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

50.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności krótko-, średnio- i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość.

Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

51. Zarządzanie ryzykiem cen towarów

Ryzyko cen towarów jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen towarów, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych towarach.

Celem zarządzania ryzykiem cen towarów jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian cen towarów do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury bilansowych oraz pozabilansowych pozycji towarowych.

Zarządzanie ryzykiem cen towarów odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty generujące ryzyko cen towarów, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Wpływ ryzyka cen towarów na sytuację finansową Grupy Kapitałowej jest nieistotny.

52. Zarządzanie ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych jest to ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych powstaje w wyniku operacji przeprowadzanych w ramach działalności handlowej (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA), działalności inwestycyjnej oraz w wyniku pozostałych operacji w ramach działalności bankowej generujących pozycję w kapitałowych papierach wartościowych.

Celem zarządzania ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian cen kapitałowych papierów wartościowych na rynku publicznym lub indeksów giełdowych do poziomu akceptowalnego przez Bank, poprzez optymalizowanie zajmowanych pozycji w instrumentach wrażliwych na zmiany tych parametrów rynkowych.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na działalność Domu Maklerskiego PKO Banku Polskiego SA oraz monitorowanie ich wykorzystania.

Wpływ ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych na sytuację finansową Banku został określony jako nieistotny. Pozycje zajęte w kapitałowych papierach wartościowych oraz instrumentach indeksowych są ograniczane i nie przewiduje się ich istotnego zwiększenia.

W Banku opracowywane są raporty uwzględniające ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych w trybie miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

53. Inne ryzyka cenowe

Biorąc pod uwagę inne ryzyka cenowe Bank na dzień 30 czerwca 2015 roku był narażony na ryzyko cen jednostek uczestnictwa w funduszach zbiorowego inwestowania.

Wpływ tego ryzyka na sytuację finansową Banku jest nieistotny. Wymóg w zakresie funduszy własnych, wyznaczony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013, na pokrycie wyżej wymienionego ryzyka wyniósł na dzień 30 czerwca 2015 roku ok. 1,5 miliona PLN. Wzrost w stosunku do wymogu wg stanu na 31 grudnia 2014 roku wynika z zakupionych jednostek funduszy zbiorowego inwestowania.

54. Zarządzanie ryzykiem instrumentów pochodnych

Ryzyko instrumentów pochodnych jest to ryzyko wynikające z zajęcia pozycji w instrumentach finansowych, które spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) wartość instrumentu zmienia się wraz ze zmianą instrumentu bazowego,
- 2) nie wymaga żadnej inwestycji początkowej netto lub wymaga tylko niewielkiej inwestycji początkowej netto w porównaniu z innymi rodzajami umów, które w podobny sposób reagują na zmiany warunków rynkowych,
- 3) jego rozliczenie ma nastąpić w przyszłości.

Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym, przy czym, ze względu na specyfikę instrumentów pochodnych, jest on poddany szczególnej kontroli określonej w przepisach wewnętrznych Banku.

54.1. Pomiar ryzyka instrumentów pochodnych

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), o którym mowa w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

W zakresie pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w pozostałych spółkach Grupy Kapitałowej wykorzystuje się informację o pozycjach zajmowanych przez spółki w określonych instrumentach pochodnych, wyznaczonych przez Bank.

54.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych

Monitorowanie ryzyka instrumentów pochodnych odbywa się w ramach monitorowania pozostałych rodzajów ryzyka finansowego oraz ryzyka kredytowego. Bank przykładającą szczególną wagę do monitorowania ryzyka finansowego związanego z utrzymywaniem portfelem opcji walutowych oraz ryzyka kredytowego klienta, wynikającego z jego należności wobec Banku z tytułu zawartych instrumentów pochodnych.

54.3. Raportowanie ryzyka instrumentów pochodnych

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym, przy czym raporty kwartalne dotyczą także Grupy Kapitałowej. Raporty zawierają informacje o ekspozycji na ryzyko instrumentów pochodnych oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko.

54.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka instrumentów pochodnych

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- umowy ramowe określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na instrumenty pochodne, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe), które umożliwiają kompensację zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w spółkach zależnych Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do spółek przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej spółek.

55. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO Banku Polskim SA, z uwzględnieniem zakresu i rodzaju powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej, specyfiki i skali działalności poszczególnych spółek.

55.1. Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA,
- testy warunków skrajnych,
- obliczanie kapitału wewnętrznego dla Grupy Kapitałowej.

Samocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku oraz zmian organizacyjnych i jest przeprowadzana cyklicznie oraz przed wprowadzaniem nowych lub zmienianych produktów, procesów i aplikacji Banku z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- informacji pozyskiwanych w trakcie pomiaru, monitorowania, współpracy ze spółkami Grupy Kapitałowej oraz raportowania ryzyka operacyjnego, w tym audytów wewnętrznych oraz audytów bezpieczeństwa.

55.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji dla Grupy Kapitałowej oraz limitów strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem AMA dla Banku, a dla spółek Grupy Kapitałowej prowadzących działalność finansową zgodnie z podejściem BIA (wskaźnika bazowego),
- wyniki testów warunków skrajnych,
- wartości KRI w relacji do wartości progowych i krytycznych,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- działania zarządcze związane z występowaniem podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka operacyjnego oraz ich skuteczności w zakresie obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego.

W I połowie 2015 roku decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego Grupy Kapitałowej miały: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, Grupa Kapitałowa Qualia Development Sp. z o.o. oraz Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA. Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej ze względu na ich znacznie mniejszą skalę oraz rodzaj działalności, generują jedynie ograniczone ryzyka operacyjne.

55.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: wyższej kadry kierowniczej, KRO, KR, Zarządu, Komitetu Audytu Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej,
- zewnętrznych organów nadzoru i kontroli.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku i spółek zależnych Grupy Kapitałowej prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów kwartalnych są KRO, KR, Zarząd, Komitet Audytu Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń KRO lub Zarządu.

W cyklach miesięcznych sporządzane są informacje dotyczące ryzyka operacyjnego kierowane do członków Zarządu, komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zakres informacji jest zróżnicowany i dostosowany do zakresu odpowiedzialności poszczególnych odbiorców informacji.

55.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowany jest na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Grupy Kapitałowej w zakresie swoich zadań i obowiązków i polega na zapobieganiu materializacji zdarzeń operacyjnych powstających przy obsłudze produktów, realizacji procesów i eksploatacji aplikacji oraz na reagowaniu na występujące zdarzenia operacyjne.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane wewnętrzne i zewnętrzne o zdarzeniach operacyjnych, oraz przyczynach i skutkach ich powstania, dane o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości KRI oraz dane dotyczące jakości kontroli wewnętrznej funkcjonalnej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania, takie jak:

- 1) instrumenty kontrolne (autoryzacja, kontrola wewnętrzna, rozdzielność funkcji),
- 2) instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- 3) wartości progowe i krytyczne KRI,
- 4) strategiczne limity tolerancji dla Grupy Kapitałowej i limity strat na ryzyko operacyjne dla Banku,
- 5) plany awaryjne,
- 6) ubezpieczenia,
- 7) outsourcing.

Działania zarządcze podejmuje się w szczególności w następujących przypadkach:

- z inicjatywy KRO,
- z inicjatywy jednostek i komórek organizacyjnych Banku zarządzających ryzykiem operacyjnym,
- gdy istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że ryzyko przekroczy poziom umiarkowany lub wysoki lub nastąpiło przekroczenie tych poziomów.

W szczególności w przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- samoocenę utrzymania zgodności z wymogami dotyczącymi podejścia AMA,
- walidację podejścia AMA,
- audyt wewnętrzny.

56. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Grupy Kapitałowej, pracowników Grupy Kapitałowej lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę Kapitałową standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie przestrzegania przez Grupę Kapitałową prawa, przyjętych standardów postępowania oraz funkcjonowania banku jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Grupy Kapitałowej oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

Za tworzenie systemowych rozwiązań w zakresie zapewnienia zgodności funkcjonowania poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej z obowiązującym prawem i standardami postępowania odpowiadają odpowiednie komórki organizacyjne, bądź wyznaczeni pracownicy tych podmiotów. W Banku za tworzenie tych rozwiązań oraz rozwój metod oceny, monitorowania i raportowania ryzyka braku zgodności odpowiada Departament Zgodności, któremu zapewniono niezależność, podporządkowując w zakresie spraw związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

We wszystkich podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA funkcjonują spójne zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:

- zapobiegania angażowaniu Grupy Kapitałowej w działalność niezgodną z prawem,
- zapewnienia ochrony informacji,
- propagowania standardów etycznych i monitorowania ich funkcjonowania,
- zarządzania konfliktami interesów,
- zapobiegania sytuacjom, w których postępowanie pracowników Grupy Kapitałowej w sprawach służbowych sprawiałoby wrażenie interesowności,
- profesjonalnego, rzetelnego i przejrzystego formułowania oferty produktowej oraz przekazów reklamowych i marketingowych,
- niezwłocznego, uczciwego i profesjonalnego rozpatrywania skarg, wniosków i reklamacji klientów.

Do identyfikacji ryzyka braku zgodności wykorzystuje się informacje o przypadkach braku zgodności i przyczynach ich wystąpienia, w tym informacje będące wynikiem przeprowadzenia audytu wewnętrznego, kontroli wewnętrznej funkcjonalnej oraz kontroli zewnętrznych.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności opiera się przede wszystkim na:

- oszacowaniu dotkliwości ewentualnych przypadków braku zgodności,
- ocenie występowania dodatkowych czynników ryzyka braku zgodności z przepisami prawa.

Dokonując oceny określa się charakter i potencjalną skalę strat oraz wskazuje w jaki sposób można ograniczyć lub wyeliminować ryzyko braku zgodności. Ocena przeprowadzana jest w formie warsztatów.

56.1. Monitorowanie ryzyka braku zgodności

Monitorowanie ryzyka braku zgodności dokonywane jest z wykorzystaniem informacji przekazywanych przez Spółki i polega na:

- analizie przypadków braku zgodności w Grupie Kapitałowej i w sektorze bankowym, przyczyn ich wystąpienia i wywołanych skutków,
- ocenie zmian kluczowych przepisów prawa wpływających na działalność Banku i Grupy Kapitałowej,
- ocenie działań podejmowane przez Grupę Kapitałową w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności obejmuje zarówno Bank, jak i Spółki Grupy Kapitałowej. Opracowywane w cyklach kwartalnych raporty zawierają informacje przekazywane przez Spółki Grupy Kapitałowej, w tym dotyczące przypadków braku zgodności. Odbiorcami raportów są Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Komitet Audytu Rady Nadzorczej. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- przypadków braku zgodności,
- najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego.

W ramach Grupy Kapitałowej przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności, co oznacza, iż Grupa Kapitałowa koncentruje swoje działania na wyeliminowaniu tego ryzyka.

57. Zarządzanie ryzykiem biznesowym

Ryzyko biznesowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zachodzące w otoczeniu biznesowym zmiany; obejmuje ono w szczególności ryzyko strategiczne.

Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymywanie na akceptowalnym poziomie potencjalnych negatywnych konsekwencji finansowych wynikających z niekorzystnych zmian zachodzących w otoczeniu biznesowym, z podjęcia niekorzystnych decyzji, nieprawidłowego wprowadzenia podjętych decyzji lub braku podjęcia odpowiednich działań, które miałyby być odpowiedzią na zmiany zachodzące w otoczeniu biznesowym.

57.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka biznesowego

Identyfikacja ryzyka biznesowego polega na rozpoznaniu i określeniu czynników zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Grupy Kapitałowej i które mogą znacznie wpływać na sytuację finansową Grupy Kapitałowej, powstanie lub zmianę wysokości przychodów i kosztów Grupy Kapitałowej. Identyfikacja dokonywana jest:

- 1) poprzez analizę wyników ankiety rocznej, kierowanej do wyższej kadry kierowniczej Banku oraz wybranych Spółek Grupy Kapitałowej,
- 2) poprzez analizę wybranych pozycji z rachunku wyników dotyczących przychodów oraz kosztów Banku. Do analizy wybierane są tylko przychody i koszty wynikające z działalności biznesowej Banku, z wyłączeniem pozycji uwzględnianych w pomiarze innych rodzajów ryzyka.

Identyfikacja ryzyka biznesowego odbywa się poprzez identyfikację i analizę czynników, które miały wpływ na znaczne odchylenia realizacji przychodów oraz kosztów od ich prognozowanych wartości. Pomiar ryzyka biznesowego ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka biznesowego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka biznesowego obejmuje:

- wyliczenie kapitału wewnętrznego,
- przeprowadzenie testów warunków skrajnych (*stress-testów*).

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Banku wyznacza się na podstawie analizy historycznej zmienności odchylen zrealizowanych przychodów biznesowych netto od ich wartości prognozowanych, zgodnie z koncepcją „Zysku narażonego na ryzyko” (*Earnings at Risk*).

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka biznesowego Spółek Grupy Kapitałowej Banku ustala się jako iloczyn:

- współczynnika naliczenia kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego oraz
- łącznego kapitału wewnętrznego, bez kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego, poszczególnych Spółek Grupy Kapitałowej.

Współczynnik naliczenia kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego dla spółek Grupy Kapitałowej Banku wyznacza się jako relację kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka biznesowego Banku do łącznego kapitału wewnętrznego Banku bez kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe Banku.

57.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka biznesowego

Prognozowanie ryzyka biznesowego w Grupie Kapitałowej odbywa się raz na kwartał w horyzoncie rocznym i obejmuje prognozę poziomu ryzyka biznesowego oraz kapitału wewnętrznego. Raz na kwartał wykonywana jest także weryfikacja prognozy ryzyka biznesowego (tzw. *backtesting*). *Backtesting* polega na porównaniu wysokości kapitału wewnętrznego, oszacowanego za dany kwartał (wykonanie), z prognozą tego kapitału, oszacowaną w poprzednim kwartale (prognoza).

Monitorowanie ryzyka biznesowego ma na celu diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych i obejmuje, w szczególności:

- strategiczne limity tolerancji na ryzyko biznesowe – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki testów warunków skrajnych – z częstotliwością roczną,
- poziom kapitału wewnętrznego – z częstotliwością kwartalną,
- odchylenia realizacji ryzyka biznesowego od prognozy – z częstotliwością kwartalną,
- wyniki Ankiety przeprowadzanej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku oraz wybranych Spółek Grupy Kapitałowej – z częstotliwością roczną.

57.3. Raportowanie ryzyka biznesowego

Raportowanie ryzyka biznesowego Grupy Kapitałowej prowadzone jest w okresach kwartalnych. Odbiorcami raportów o poziomie ryzyka biznesowego są KZAP, KR, Zarząd oraz Rada Nadzorcza. Raporty zawierają w szczególności:

- wyniki pomiaru ryzyka biznesowego, w szczególności kapitał wewnętrzny, wyniki testów warunków skrajnych, wyniki ankiety przeprowadzonej wśród wyższej kadry kierowniczej Banku oraz wybranych Spółek Grupy Kapitałowej,
- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji na ryzyko biznesowe,
- prognozę ryzyka biznesowego oraz *backtesting* prognozy,
- poziom ryzyka biznesowego,
- informacje na temat ryzyka biznesowego w podmiotach Grupy Kapitałowej.

57.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka biznesowego

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem biznesowym są:

- aktualizacja kwartalnych prognoz kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe, wyznaczanie i monitorowanie odchylen realizacji kapitału wewnętrznego na ryzyko biznesowe od ich prognoz,
- monitorowanie poziomu strategicznego limitu tolerancji,
- przeprowadzanie ankiety wśród wyższej kadry kierowniczej Banku oraz wybranych Spółek Grupy Kapitałowej.

58. Zarządzanie ryzykiem utraty reputacji

Ryzyko reputacji rozumiane jest jako ryzyko pogorszenia reputacji wśród klientów, kontrahentów, inwestorów, organów nadzoru i kontroli oraz opinii publicznej, na skutek decyzji biznesowych, zdarzeń operacyjnych, przypadków braku zgodności lub innych zdarzeń. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona reputacji Grupy poprzez przeciwdziałanie występowaniu strat reputacyjnych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń wizerunkowych na reputację Grupy.

Zarządzanie ryzykiem reputacji w Grupie obejmuje w szczególności:

- monitorowanie środków masowego przekazu: telewizji, radia, prasy oraz Internetu pod względem identyfikacji skutków zaistniałych zdarzeń wizerunkowych i dystrybucja informacji w tym zakresie,
- realizowanie komunikacyjnych działań osłonowych,
- rejestrowanie zaistniałych zdarzeń wizerunkowych oraz ich skutków w postaci strat reputacyjnych,
- analizowanie i ocena strat reputacyjnych oraz określanie poziomu ryzyka reputacji,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych.

Podstawowymi narzędziami realizacji działań, związanych z oceną poziomu ryzyka reputacji Grupy są:

- rejestr zdarzeń wizerunkowych, strat reputacyjnych oraz kategorie ich zaszeregowania,
- ankieta identyfikacji źródeł i czynników ryzyka utraty reputacji,
- wskaźniki ryzyka utraty reputacji, jako pomocnicze miary otoczenia biznesowego.

Działania dotyczące ryzyka utraty reputacji podejmowane są na podstawie cyklicznych raportów zarządczych. Dotyczą one w szczególności unikania lub zaniechania działalności generującej ryzyko utraty reputacji oraz działań komunikacyjnych, podejmowanych przez Grupę w celach osłonowych.

59. Zarządzanie ryzykiem modeli

Ryzyko modeli jest to ryzyko poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie funkcjonujących modeli. W ramach Grupy Kapitałowej ryzyko modeli zarządzane jest zarówno na poziomie danej Spółki Grupy (właściciela modelu), jak i na poziomie Banku jako podmiotu dominującego Grupy Kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem modeli jest ograniczanie ryzyka poniesienia strat w wyniku podejmowania błędnych decyzji biznesowych na podstawie modeli funkcjonujących w Grupie Kapitałowej poprzez odpowiednio zdefiniowany i realizowany proces zarządzania modelami. Spółki, w których ryzyko modeli jest uznane za istotne, po zasięgnięciu opinii Banku wprowadzają odpowiednie przepisy wewnętrzne regulujące zasady i proces zarządzania ryzykiem modeli. W Grupie Kapitałowej wykorzystywane są rozwiązania funkcjonujące w Banku z możliwością ich indywidualnego dostosowania do specyfiki poszczególnych Spółek.

Wszystkie modele istotne w Banku objęte są procesem regularnej, niezależnej walidacji, jednocześnie modele istotne w Grupie Kapitałowej objęte są niezależnym procesem opiniowania przez jednostkę walidacyjną PKO Banku Polskiego SA.

59.1. Identyfikacja i ocena ryzyka modeli

Identyfikacja ryzyka modeli polega w szczególności na:

- gromadzeniu informacji o istniejących, budowanych, a także planowanych do budowy modelach,
- cyklicznym określaniu istotności modeli,
- określaniu potencjalnych zagrożeń jakie mogą wystąpić w trakcie cyklu życia modelu.

Oceny agregowane mogą być w szczególności na poziomie Banku, Spółki lub Grupy Kapitałowej, poszczególnych rodzajów ryzyka lub klas modeli. Ocena ryzyka modeli dokonywana jest nie rzadziej niż raz do roku oraz w momencie pojawienia się nowych modeli, zmiany skali lub profilu działalności Banku lub Spółki.

59.2. Monitorowanie i raportowanie ryzyka modeli

Celem monitorowania ryzyka modeli jest kontrola ryzyka modeli oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych. Proces monitorowania ryzyka modeli, obejmuje w szczególności: aktualizację poziomu ryzyka modeli, weryfikację statusu wykonania planowanych zaleceń oraz ocenę skuteczności realizacji zaleceń w ramach ograniczania ryzyka modeli. Wyniki monitorowania ryzyka modeli na poziomie Banku i Grupie Kapitałowej są cyklicznie prezentowane w raportach skierowanych do KR, Zarządu. Raporty zawierają kompleksową ocenę ryzyka modeli, a w szczególności:

- informacje o poziomie ryzyka modeli (w ujęciu jednostkowym i skonsolidowanym),
- mapę ryzyka modeli,
- informacje na temat procesu walidacji oraz statusu realizacji zaleceń powalidacyjnych,
- ocenę skuteczności zaleceń podejmowanych w celu obniżenia poziomu ryzyka modeli,
- ewentualne propozycje nowych działań zarządczych ograniczających ryzyko modeli.

59.3. Działania zarządcze obejmujące ryzyko modeli

Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz poziomu tego ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej.

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- wydawaniu zaleceń,
- podejmowaniu decyzji o zastosowaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem modeli.

60. Zarządzanie ryzykiem zmian makroekonomicznych

Ryzyko zmian makroekonomicznych jest to ryzyko pogorszenia sytuacji finansowej Banku w wyniku niekorzystnego wpływu zmiany warunków makroekonomicznych.

Celem zarządzania ryzykiem zmian makroekonomicznych jest identyfikacja czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie działań mających na celu ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku.

60.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka zmian makroekonomicznych

Identyfikacja ryzyka zmian makroekonomicznych polega na określeniu scenariuszy potencjalnych zmian makroekonomicznych oraz określeniu czynników ryzyka mających największy wpływ na sytuację finansową Banku. Ryzyko zmian makroekonomicznych powstaje w wyniku oddziaływania czynników zależnych i niezależnych od działań Banku. Bank identyfikuje czynniki wpływające na poziom ryzyka zmian makroekonomicznych w trakcie przeprowadzania kompleksowych testów warunków skrajnych.

Ryzyko zmian makroekonomicznych materializuje się pośrednio w ramach innych ryzyk wpływających na działalność Banku poprzez:

- straty kredytowe,
- straty powstałe na skutek niekorzystnych zmian sytuacji rynkowej (zmiany kursów walut, zmiany poziomu stóp procentowych),
- spadek poziomu płynności Banku,
- straty powstałe w wyniku realizacji ryzyka operacyjnego,
- pozostałe straty.

Dla celów pomiaru ryzyka zmian makroekonomicznych Bank wykorzystuje miary ryzyka bazujące na wynikach kompleksowych testów warunków skrajnych, w szczególności dotyczące:

- wyniku finansowego oraz jego składowych,
- miar adekwatności kapitałowej oraz ich składowych,
- wybranych miar płynności.

60.2. Monitorowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Proces monitorowania ryzyka zmian makroekonomicznych obejmuje monitorowanie:

- zmian sytuacji makroekonomicznej,
- czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- wyników testów warunków skrajnych,
- poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

60.3. Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych realizowane jest w postaci raportów podsumowujących wyniki każdorazowego przeprowadzenia testów warunków skrajnych, Odbiorcami raportów są KZAP i Zarząd. Raporty zawierają informacje m.in.

- podsumowanie wyników testów warunków skrajnych,
- w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych: analizę przyczyn, które doprowadziły do wzrostu poziomu ryzyka, ocenę potencjalnych skutków zaistniałej sytuacji dla Banku, przewidywania rozwoju sytuacji, propozycję działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka, wstępną ocenę ich skuteczności.

60.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych

Działania zarządcze polegają w szczególności na:

- wydawaniu przepisów wewnętrznych Banku,
- ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- propozycji działań mających na celu obniżenie poziomu ryzyka w przypadku wystąpienia podwyższonego lub wysokiego poziomu ryzyka zmian makroekonomicznych.

61. Zarządzanie ryzykiem kapitałowym

Ryzyko kapitałowe definiowane jest jako ryzyko niezapewnienia odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez PKO Bank Polski SA działalności i ekspozycji na ryzyko, a tym samym niewystarczających do absorpcji strat nieoczekiwanych z uwzględnieniem planów rozwoju i sytuacji skrajnych.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest więc zapewnienie odpowiedniego poziomu i struktury funduszy własnych, w odniesieniu do skali prowadzonej przez Bank oraz Grupę Kapitałową działalności oraz ekspozycji na ryzyko, z uwzględnieniem założeń polityki dywidendy Banku oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.

Poziom ryzyka kapitałowego dla Banku oraz Grupy Kapitałowej określany jest na podstawie wartości minimalnych, progowych i maksymalnych miar adekwatności kapitałowej m.in.: łącznego współczynnika kapitałowego oraz współczynnika kapitału podstawowego Tier 1.

Dodatkowo dla miar adekwatności kapitałowej ustalone są wartości progowe i maksymalne jako nadwyżka ponad wartości minimalne stanowiące strategiczne limity tolerancji dla miar adekwatności kapitałowej.

Bank regularnie monitoruje poziom miar adekwatności kapitałowej w celu określenia stopnia spełniania norm nadzorczych, wewnętrznych limitów strategicznych oraz identyfikacji przypadków wymagających uruchomienia kapitałowych działań awaryjnych.

W przypadku zidentyfikowania wysokiego poziomu ryzyka kapitałowego Bank podejmuje działania w celu doprowadzenia miar adekwatności kapitałowej do poziomu obniżonego z uwzględnieniem założeń polityki dywidendy oraz zaleceń i rekomendacji nadzorczych w zakresie adekwatności kapitałowej.

Poziom miar adekwatności kapitałowej oraz poziom i struktura funduszy własnych Banku są zaprezentowane w nocie 64 „Adekwatność kapitałowa”.

62. Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym

Ryzyko ubezpieczeniowe oznacza ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny i tworzenia rezerw (w szczególności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych).

Celem zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym jest utrzymanie ryzyka ubezpieczeniowego na akceptowalnym poziomie i ograniczenie potencjalnej straty z tytułu niekorzystnych zmian wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.

62.1. Identyfikacja i pomiar ryzyka ubezpieczeniowego

Ekspozycja na ryzyko ubezpieczeniowe występuje w spółce PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. (PKO Życie) i dotyczy następujących podtypów ryzyka:

- śmiertelności,
- zachorowalności,
- rezygnacji z umów,
- wzrostu kosztów,
- katastroficznego.

Ocena ekspozycji na ryzyka ubezpieczeniowe w PKO Życie wygląda następująco:

- ryzyko śmiertelności i zachorowalności (w obecnym systemie wypłacalności ryzyko szkodowości) oceniane jest na niskim poziomie ze względu na niewielki udział polis na tym ryzyku w całym portfelu ubezpieczeń spółki oraz stosowaną reasekurację,
- ryzyko katastroficzne ograniczane jest m.in. poprzez dywersyfikację regionalną,
- ryzyko rezygnacji z umów dotyczy przede wszystkim produktów ubezpieczeniowych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi. Na podstawie danych z I półrocza 2015 roku poziom rezygnacji z umów oceniany jest jako stabilny.

Pomiar ryzyka ubezpieczeniowego w PKO Życie realizowany jest w ramach analizy rezygnacji z umów, analizy szkodowości, analizy wielkości aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (APR) oraz corocznej analizy scenariuszy szokowych – testów stresu, na podstawie metodyki wymaganej przez UKNF. W ramach przygotowań do wdrożenia nowego systemu Wypłacalność II PKO Życie przeprowadza analizy ekspozycji na ryzyka ubezpieczeniowe w ramach procesu Quantitative Impact Studies (QIS) nadzorowanych przez UKNF.

62.2. Monitorowanie ryzyka ubezpieczeniowego

Aktywa na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (APR) kształtowały się na wystarczającym poziomie (powyżej 100%), jak również miały odpowiednią strukturę (zgodną z wymogami regulacyjnymi). Wysokość wskaźnika łącznego na pokrycie rezerw na koniec I półrocza 2015 roku wyniosła 101%. Dla produktów ubezpieczeniowych z Ubezpieczeniowymi Funduszami Kapitałowymi i produktów strukturyzowanych, które stanowią przeważającą część portfela PKO Życie, nadwyżka aktywów nie jest wymagana, stąd łączny poziom wskaźników utrzymuje się na poziomie nieco ponad 100%.

62.3. Raportowanie ryzyka ubezpieczeniowego

W PKO Życie raportowanie ryzyka ubezpieczeniowego realizowane jest w postaci miesięcznego raportu dla Zarządu oraz kwartalnego raportu dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetu Ryzyka.

62.4. Działania zarządcze obejmujące ryzyko ubezpieczeniowe

PKO Życie w celu ograniczenia ekspozycji na ryzyka ubezpieczeniowe stosuje między innymi:

- reasekurację ryzyk (śmiertelności, zachorowalności),
- okresy karencji,
- wyłączenia,
- działania retencyjne.

Reasekuracja bierna Spółki PKO Życie realizowana jest w oparciu o:

- obligatoryjno-fakultatywne, kwotowo - ekscedentowe umowy reasekuracyjne, na bazie ryzyka - składki,
- fakultatywne umowy reasekuracyjne, na bazie ryzyka-składki,
- obligatoryjne, proporcjonalne umowy reasekuracyjne, na bazie ryzyka-składki.

Reasekuracja na zasadach fakultatywnych stosowana jest do wszystkich umów ubezpieczenia i ryzyk nie objętych umowami reasekuracji obligatoryjno - fakultatywnymi, w których suma na ryzyku brutto przekracza ustaloną kwotę.

W przypadku nowych produktów i ryzyk PKO Życie dokonuje wyboru reasekuratora, zakresu ochrony, warunków reasekuracji, zmiany zawartych umów reasekuracji oraz zawierania nowych umów reasekuracji w stosunku do nowo wprowadzonych do oferty lub modyfikowanych produktów ubezpieczeniowych i nowych ryzyk.

63. Kompleksowe testy warunków skrajnych

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Kompleksowe testy warunków skrajnych uwzględniają zbiorczo następujące rodzaje ryzyka uznane przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA za istotne, w tym:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko biznesowe.

Kompleksowe testy warunków skrajnych obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w szczególności:

- rachunek zysków i strat,
- sprawozdanie z sytuacji finansowej,
- fundusze własne,
- adekwatność kapitałową, w tym wymogi w zakresie funduszy własnych, kapitał wewnętrzny, miary adekwatności kapitałowej,
- wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na własne potrzeby Grupy Kapitałowej przeprowadzane są nie rzadziej niż raz w roku w horyzoncie trzyletnim przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

64. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, przy określonym poziomie tolerancji na ryzyko, iż poziom ryzyka podejmowanego przez Bank związanego z rozwojem działalności biznesowej może zostać pokryty posiadanym kapitałem w określonym horyzoncie czasowym. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących norm nadzorczych i określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko, proces planowania kapitałowego, w tym polityki dotyczącej źródeł pozyskiwania kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego,
- monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe, segmenty klienta oraz spółki Grupy Kapitałowej dla celów analiz rentowności,
- wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszeń funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Podstawową regulacją obowiązującą w procesie oceny adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 30 czerwca 2015 roku jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, zwane dalej „Rozporządzenie CRR”. Rozporządzenie CRR stanowi część tzw. pakietu CRD IV/CRR, w skład którego obok Rozporządzenia wchodzi Dyrektywa CRD IV – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniająca Dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywa CRD”). W przeciwieństwie do Rozporządzenia CRR które obowiązuje bezpośrednio, Dyrektywa CRD musi być zaimplementowana do prawa krajowego.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku Ustawa – prawo bankowe nie została jeszcze znowelizowana i obecnie trwają prace nad nowelizacją Ustawy implementującej przepisy CRD IV. Pierwszeństwo w przypadku konfliktu pomiędzy przepisami Rozporządzenia CRR a przepisami krajowymi mają przepisy Rozporządzenia CRR.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR na potrzeby adekwatności kapitałowej stosuje się konsolidację ostrożnościową, która w odróżnieniu od konsolidacji zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, obejmuje podmioty zależne od Banku będące instytucjami oraz instytucjami finansowymi. Z konsolidacji ostrożnościowej wyłączone są spółki niefinansowe i ubezpieczeniowe.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią: PKO Bank Polski SA, PKO Leasing SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, KREDOBANK SA, PKO Finance AB, Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o. oraz PKO Bank Hipoteczny SA.

Na dzień 30 czerwca 2015 roku miary adekwatności kapitałowej zostały wyliczone w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR, w tym m.in. w zakresie zakresu konsolidacji, z uwzględnieniem znanych Bankowi planowanych do wdrożenia opcji narodowych. Na 30 czerwca 2015 roku Bank spełnia wymagania dotyczące miar adekwatności kapitałowej określone w Rozporządzeniu CRR.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy w I połowie 2015 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych.

64.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne Grupy na potrzeby adekwatności kapitałowej są wyliczane w oparciu o postanowienia Rozporządzenia CRR. Fundusze własne Grupy Kapitałowej składają się z kapitału podstawowego Tier 1 oraz kapitału uzupełniającego Tier 2. W Grupie nie są identyfikowane elementy dodatkowego kapitału Tier 1.

W skład kapitału podstawowego Tier 1 (tzw. Common Equity Tier 1 lub CET1) wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące:
  - a. kapitał zakładowy,
  - b. pozostałe kapitały rezerwowe (kapitał zapasowy, kapitał rezerwowy),
  - c. inne dochody całkowite (z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych),
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) zyski zatrzymane (niepodzielony wynik z lat ubiegłych),
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczony zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszony o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłego rewidenta, przy czym warunkiem zaliczenia ww. wyniku do funduszy własnych Banku jest jego zatwierdzenie przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, lub przed zatwierdzeniem przez WZA, uzyskanie zgody KNF na jego zaliczenie do funduszy własnych.

Kapitał podstawowy Tier 1 pomniejszany jest o:

- 1) straty za bieżący rok obrachunkowy,
- 2) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej po pomniejszeniu o kwotę powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (odliczana kwota zawiera wartość firmy uwzględnioną w wycenie znacznych inwestycji Banku),
- 3) dodatkowe korekty wartości aktywów wycenianych według wartości godziwej (AVA),
- 4) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i nie wynikające z różnic przejściowych,

- 5) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, które przekraczają 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 6) znaczące zaangażowania kapitałowe Banku bezpośrednie i pośrednie w podmioty sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażone w postaci posiadanych akcji lub udziałów, lub innych instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 lub instrumentów Tier 2 tych podmiotów, o ile ich suma przekracza 10% kapitału podstawowego Tier 1 Banku (bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego),
- 7) kwotę, o jaką suma:
  - a) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego opartych na przyszłej rentowności i wynikających z różnic przejściowych, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz
  - b) zaangażowań kapitałowych Banku bezpośrednich i pośrednich w podmioty sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty, wyrażonych w postaci posiadanych akcji lub udziałów lub instrumentów kapitału podstawowego Tier 1 tych podmiotów, do wysokości 10% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego)
 przekracza równowartość 17, 65% kapitału podstawowego Tier 1 (bez uwzględniania pomniejszych z tytułu zaangażowań kapitałowych i aktywów z tytułu podatku odroczonego) oraz pełnej wartości sumy pozycji wskazanych w pkt 8 lit. a-b, bez stosowania przedmiotowego progno.. Kwota poniżej przedmiotowego progu nie pomniejsza funduszy własnych i jest uwzględniana w aktywach ważonych ryzykiem.

W skład kapitału Tier 2 wchodzi zobowiązania podporządkowane, które spełniają wymogi Rozporządzenia CRR i w przypadku których Bank uzyskał zgodę KNF na zaliczenie ich do funduszy własnych. Kapitał Tier 2 pomniejszany jest o zaangażowania kapitałowe Grupy w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń w postaci instrumentów kapitału Tier 2 tych podmiotów. W przypadku, gdyby wartość pomniejszych obniżyła wartość kapitału Tier 2 poniżej zera, wartość nadwyżki tych pomniejszych ponad wartość kapitału Tier 2 odejmuje się od kapitału podstawowego Tier 1.

Fundusze własne Grupy Kapitałowej	30.06.2015	31.12.2014
Kapitał Tier 1	24 770 143	22 348 472
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	24 120 332	22 126 506
Inne dochody całkowite	(415 497)	(290 466)
Fundusz ogólnego ryzyka	1 070 000	1 070 000
Zyski zatrzymane	1 589 543	1 175 718
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, które są uzależnione od przyszłej rentowności, ale nie pochodzą z różnic przejściowych	(4 988)	(11 576)
Wartość firmy	(1 102 497)	(1 102 497)
Inne wartości niematerialne	(1 696 148)	(1 833 506)
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	-	-
Dodatkowe korekty aktywów wycenianych do wartości godziwej	(40 602)	(35 707)
Kapitał Tier 2	2 505 930	2 394 713
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	2 505 930	2 394 713
Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	-	-
Razem fundusze własne	27 276 073	24 743 185

64.2. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I)

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 stycznia 2014 roku Rozporządzeniem CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji i firm inwestycyjnych, Grupa Kapitałowa wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- z tytułu ryzyka operacyjnego dla Banku – zgodnie z podejściem zaawansowanym (AMA), a dla spółek Grupy Kapitałowej finansową objętych konsolidacją ostrożnościową – zgodnie z podejściem wskaźnika bazowego (BIA),
- z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Grupa Kapitałowa wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości zobowiązania (uwzględniającej wartość rezerw na to zobowiązanie), wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej transakcji pozabilansowej zgodnie z metodą standardową wyliczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych Grupy Kapitałowej składa się z sumy wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu:

- 1) ryzyka kredytowego, w tym ryzyka kredytowego instrumentów z księgi bankowej, ryzyka kredytowego kontrahenta,
- 2) ryzyka rynkowego,
- 3) ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA),
- 4) ryzyka rozliczenia i dostawy,
- 5) ryzyka operacyjnego,
- 6) przekroczenia limitu dużych ekspozycji.

Wymogi kapitałowe	30.06.2015	31.12.2014
Ryzyko kredytowe	14 352 996	13 882 607
Ryzyko rynkowe	591 842	585 337
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	32 428	42 375
Ryzyko rozliczenia/dostawy	-	68
Ryzyko operacyjne	743 675	759 212
Łączny wymóg kapitałowy	15 720 941	15 269 599
Łączny współczynnik kapitałowy	13,88%	12,96%
Współczynnik kapitału Tier 1	12,60%	11,71%

64.3. Wymogi kapitałowe dla zakładów ubezpieczeń

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego wchodzi spółka ubezpieczeniowa PKO Życie TU S.A., która jest wyłączona z konsolidacji ostrożnościowej, jako podmiot finansowy objęty odrębnym nadzorem UKNF, obejmującym również ocenę spełnienia wymogów kapitałowych.

Zgodnie z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 roku (z późn. zmianami), spółka ubezpieczeniowa zobowiązana jest posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny. Kapitał gwarancyjny zaś jest równy większej z wartości:

- 1) jednej trzeciej marginesu wypłacalności,
- 2) minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego.

Zasady wyliczenia marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego określa Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2003 roku w sprawie sposobu wyliczania wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (z późn. zmianami).

Adekwatność kapitałowa Spółki PKO ŻYCIE TU SA	30.06.2015	31.12.2014
Środki własne	115 288	73 962
Margines wypłacalności	51 654	51 479
Kapitał gwarancyjny:	17 218	17 160
Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego	15 939	15 403
Jedna trzecia marginesu wypłacalności	17 218	17 160
Nadwyżka/niedobór środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	63 634	22 483
Nadwyżka/niedobór środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego	98 070	56 802

64.4. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Grupa Kapitałowa wyznacza kapitał wewnętrzny zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR,
- Dyrektywą CRD,
- Uchwałą nr 258/2011 KNF z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- ryzyka kredytowego (w zakresie ryzyka niewypłacalności i ryzyka koncentracji),
- ryzyka walutowego,
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego (uwzględniającego ryzyko strategiczne).

Materializacja ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka modeli, ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji znajduje odzwierciedlenie w oszacowaniach kapitału wewnętrznego na pokrycie rodzajów ryzyka: kredytowego, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego i biznesowego.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku i pozostałych spółek Grupy Kapitałowej.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych, stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny każdej spółki Grupy Kapitałowej stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego, niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla danej spółki rodzajów ryzyka. Łączny kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej stanowi sumę łącznego kapitału wewnętrznego Banku oraz wszystkich spółek Grupy Kapitałowej. Przyjmowany do kalkulacji kapitału wewnętrznego współczynnik korelacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz poszczególnymi spółkami Grupy Kapitałowej wynosi 1.

W I połowie 2015 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej utrzymywała się na poziomie, powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Grupy Kapitałowej.

64.5. Ujawnienia (Filar III)

Grupa Kapitałowa ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR,
- aktami wykonawczymi do Rozporządzenia CRR,
- ustawą Prawo Bankowe,
- aktami prawa krajowego transponującymi postanowienia Dyrektywy CRD IV,
- Rekomendacją M dotyczącą zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach wydaną przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W cyklu kwartalnym Bank ogłasza informacje dotyczące wysokości łącznego współczynnika kapitałowego, wysokości i struktury funduszy własnych, wymogów w zakresie funduszy własnych oraz profilu ryzyka.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu udostępnione są na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

65. Informacje o pakietowej sprzedaży wierzytelności

Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów, niemniej jednak w pierwszym półroczu 2015 roku przeprowadził pakietowe sprzedaże (wierzytelności bilansowych i pozabilansowych):

- w I kwartale 2015 roku - ponad 11,3 tysiąca wierzytelności detalicznych powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 163,7 miliona PLN i 1,7 miliona CHF oraz 346 wierzytelności detalicznych zabezpieczonych hipotecznie, powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej o zadłużeniu ogółem 132 miliony PLN, 49,7 tysięcy EUR, 441 tysięcy USD i 37,7 miliona CHF.
W I kwartale 2014 roku ponad 10 tysięcy wierzytelności detalicznych powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 191,6 miliona PLN, 495 tysięcy EUR i 10,7 milionów CHF oraz prawie 890 wierzytelności gospodarczych o zadłużeniu ogółem 107,9 milionów PLN, 34 tysiące EUR i 360 tysięcy CHF;
- w II kwartale 2015 roku - ponad 10,7 tysiąca wierzytelności detalicznych powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej (w tym wierzytelności z tytułu kart kredytowych) o zadłużeniu ogółem 178,7 miliona PLN, 304,2 tysiąca EUR i 3,7 miliona CHF; 851 sztuk wierzytelności gospodarczych o zadłużeniu ogółem 102 miliony PLN, 0,3 tysiąca EUR, 283 tysiące CHF i 214,6 tysiąca USD oraz 30 wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych o zadłużeniu ogółem ponad 100,3 miliona PLN.
W II kwartale 2014 roku - 182 wierzytelności detalicznych zabezpieczonych hipotecznie powstałych w stosunku do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej o zadłużeniu ogółem 26,7 miliona PLN, 154 tysiące EUR i 4,5 milionów CHF, blisko 830 wierzytelności gospodarczych o zadłużeniu 80,2 miliona PLN, 61 tysięcy EUR, 68,5 tysiąca CHF i 0,6 tysiąca USD oraz 83 wierzytelności wobec klientów instytucjonalnych o zadłużeniu 216 milionów PLN, 2,8 miliona EUR i 637 tysięcy CHF.

Łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności na dzień 30 czerwca 2015 roku wynosiła 1 774 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 1 785 tysięcy PLN). W wyniku sprzedaży wierzytelności zostały przeniesione wszystkie ryzyka i korzyści, w związku z powyższym Bank zaprzestał ujmowania tych aktywów.

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

66. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Po dniu kończącym okres sprawozdawczy nie wystąpiły istotne zdarzenia mające wpływ na Grupę Kapitałową.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

04.08.2015	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	..... (podpis)
04.08.2015	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.08.2015	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.08.2015	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.08.2015	Jarosław Myjak	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.08.2015	Jacek Obłękowski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)
04.08.2015	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	..... (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

04.08.2015

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)